

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele.

Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NINA RABEN ENGWALD

ELDORADO

HASSELBALCH

ELDORADO

NINA RABEN ENGWALD

ELDORADO

20 AAR I SYDAMERIKA

STEEN HASSELBALCHS FORLAG

MCMXXXVIII

BEGYNDELSEN

Jeg havde skrevet hjem til mine Forældre, at jeg var blevet forlovet. Det var der jo ikke noget underligt i, — kun var der den Omstændighed, at den Mand, jeg havde forlovet mig med, havde været fem Aar i Sydamerika og nu kun var hjemme paa et kort Besøg.

Det gik min Mor nær til Hjertet, at han kom fra Sydamerika — havde det endda været Nordamerika, det var man ligesom mere fortrolig med — men havde man nogen Sinde hørt noget godt om Argentina? Det var jo dertil, Europa sendte sine mislykkede Sønner.

Og da Nyheden om min Forlovelse blev almindelig bekendt, kom der besøgende derhjemme — Mors Veninder, og der var ingen Grænser for, hvad de kunde fortælle af Rædsler fra Sydamerika om hvid Slavehandel, om unge danske Mænd, der efter faa Aars Ophold derovre var blevet saa paavirket af den slette Moral, at de som Agenter for den hvide Slavehandel rejste til deres Hjemland for at lokke unge Piger med sig over paa den anden Side Atlanten, — om hvordan disse Pigebørn aldrig lod høre fra sig, aldrig kom tilbage, men spørløst forsvandt derude i det fremmede Land.

Min kære stærke Mor græd mange tunge Taarer af Sorg og Bekymring; hun var angst ved Tanken om at sende mig til Buenos Aires med en vildfremmed Mand — ud i det uvisse. Men endelig fik jeg Sommerferie og kom hjem sammen med min Forlovede, og først da, efter at Mor havde lært ham at kende, vendte hendes Ro tilbage, og hun forstod, at hun trygt kunde sende sin Datter til Sydamerika med den Mand.

Det blev ordnet saaledes, at Carl rejste alene tilbage, og jeg skulde saa komme et Aar senere.

Det Aar gik hurtigt, og jeg begyndte at forberede mig til den lange Sørejse. De sidste Dage havde jeg cyklet rundt i Omegnen af min Fødeby, for at tage Afsked med alle de kære, kendte Steder — for endnu en sidste Gang inden Afrejsen at faa præget alle Indtrykkene dybere i mit Sind med et alt favnende Afskedsblik. Og skønt jeg vidste, at jeg næppe oftere vilde faa min elskede Barn-domsegn at se, stod det hele for mig som noget ganske ufatteligt — at jeg virkelig skulde saa langt bort, at jeg ikke let kunde komme hjem igen.

Snart slog Afrejsens Time, og de allersidste Dage benyttede jeg til at tage Afsked med mine Venner, alle de mange Mennesker, der havde kendt mig og holdt af mig fra min spæde Barndom. De var dybt bevægede, som om det var en kær Slægtning, der rejste fra dem, en Slægtning de følte, de aldrig mere vilde faa at se. Selv gik jeg rundt i en Drømmetilstand; alt forekom mig ganske uvirkeligt, jeg ligesom fattede ikke, at det var mig, der skulde ud paa denne lange, lange Rejse. Jeg forstod slet ikke min Sindstilstand, og jeg evnede ikke engang at græde — alt var saa fjernt, saa fjernt, baade det gamle og det nye. Først da jeg sad i Kupéen og havde vinket Farvel til

mine kære, tapre Forældre og havde set dem forsvinde, da Toget rundede en Kurve, — først da brast det for mig.

I København traf jeg mit Rejseselskab og fik de sidste Papirer i Orden. Saa fortsatte Rejsen via Hull i England til Liverpool, hvor vi kom til at vente i otte Dage — det var i 1916 — paa Grund af de usikre Tilstande paa Havet under Verdenskrigen. Intet Skib vovede sig ud, før der forelaa absolut sikre Meldinger om, at Undervandsbaadene, der ikke tog i Betænkning at torpedere Passagerdampere, havde forlagt deres Operationsbasis til andre Steder, fjernt fra Skibets Rute.

Endelig kom vi af Sted efter en Uges pinagtig Venten. — En Omnibus holdt pludselig uden for vort Hotel, og saa gjaldt det om at faa samlet Haandbagagen i en Fart; vi kørte ned til Havnen, og samme Aften blev vi sejlet ud paa Rheden, hvor vi laa for Anker hele Natten, medens Lyskasterne ustandselig undersøgte Himmel og Hav; først næste Dags Formiddag forlod vi Liverpool.

Om Natten sejlede Skibet som en sort Kolos. Naar Lyset tændtes om Bord, blev »Køjerne« skruet tæt til, og paa Dækket herskede der et uigennemtrængeligt Mørke. Først da vi var Syd for Europa, fik vi Lys paa Dækket.

Dag kædedes til Dag, og den 15. Oktober 1916 sejlede vi ind i Buenos Aires' Havn.

ANKOMST — BRYLLUP — OG DEN FØRSTE TID

Min Forlovede var naturligvis nede i Havnen for at tage imod mig. Gensynsglæden var stor efter den lange Adskillelse paa et Aar, men der var ikke Tid til at sige ret meget, det hele skulde gaa i en Fart, og næsten inden jeg havde faaet Tid til at tænke mig om, var vi begge samt min Haandbagage anbragt i en Bil, og saa gik det i susende Fart ind mod den store By.

Endelig havde jeg naaet mit Maal, og jeg var lykkelig, men samtidig lidt vemodig stemt, jeg forstod jo, at Aarene hjemme i Danmark var et sluttet Afsnit af mit Liv, et nyt skulde nu begynde — hvordan vilde Tilværelsen forme sig for mig i det fremmede?

Vi skulde ud til Bamfield til en Familie Clausen, hvor jeg skulde bo de tre Dage inden Brylluppet om Onsdagen, men først maatte vi aflevere min Haandbagage i vort fremtidige Hjem. Vi skulde bo i Chacabuco 316, inde i selve Centrum af Byen, og her blev vi nu sat af.

Vi gik op til anden Sal ad en smuk hvid Marmortrappe, der mundede ud i en mægtig stor Vestibule med mange smukke Planter og magelige Kurvemøbler. Fra Vestibulen, der var fælles for Husets Beboere, førte der Døre ind

til forskellige Værelser, og ud fra et af disse kom fem Damer — som jeg senere erfarede en Moder med sine fire Døtre i Alderen fra atten og op til tredive Aar. — De vilde præsenteres for den unge Pige, som var kommet helt ovre fra Danmark for at blive gift. Med en Strøm af Ord, som jeg naturligvis ikke forstod, bød de mig velkommen og konverserede min Forlovede paa det heftigste. De var umaadelig støjende som de fleste Spaniere, overordentlig smukke og meget elegant klædt i fikse Silkekjoler, men jeg syntes slet ikke om deres larmende Væsen; deres sikkert hjertelige og velmente Velkomsthilsner havde derfor den modsatte Virkning af den tilsigtede — jeg ønskede mig Mile bort!

Endelig slap vi ind i det Værelse, hvor vi to skulde prøve at skabe os et lille Hjem. Det var en hel Sal med to store Døre ud til en ret rummelig Balkon; en mørkegrøn Halvæg af Satin skilte Salen i to Dele, saaledes at der blev et Soveværelse og en Stue — Døraabningen i Halvvæggen havde en pæn Portiære af blomstret Kretonne, i Soveværelset var der et smukt Egetræsmøblement, i Stuen et Bord, et lille Skab, fire Stole, en Gyngestol og en Lænestol — altsammen Ting, Carl havde købt for sine sammensparede Penge.

Efter at jeg rigtig havde beundret det hele og allerede i Tankerne havde anbragt de Ting, jeg havde med hjemmefra, forlod vi atter Chacabuco 316 og gik ud i Byen for at spise. Det blev en uforglemmelig Oplevelse for mig, oppe fra Restaurant »La Torre« — i fjortende Etage — at se Kæmpebyen ligge udbredt for mine Fødder, at se ned paa de mange morsomme Tage og paa Havnen ude i det fjerne, hvor Damperen, jeg var kommet med, endnu laa. Men det gik ikke an at fortabe sig, Hr. og Fru Clausen ven-

tede os, saa vi maatte bryde op og køre ud til Bamfield.

Hos Ægteparret Clausen fik jeg en hjertelig Modtagelse, og deres fine, menneskelige Forstaaelse hjalp mig over saa meget svært i de første vanskelige Dage.

Dagen før vort Bryllup var Carl og jeg paa Toldboden for at faa fortoldet de seksten Kasser, jeg havde med fra Danmark. Vi var bange for, at jeg skulde blive nødt til at aabne alt, og at jeg maatte finde mig i at faa det hele rodet igennem. Carl mente, det var klogest, han holdt sig i Baggrunden, og at jeg selv prøvede at klare det — de er nemlig som Regel flinkest mod dem, der ikke kan Spansk.

Alle mine Kasser havde solide Laag og var forsynet med Træskruer, som jeg selv kunde skrue op, saa da Karlene havde trukket dem frem, skruede jeg straks alle Laagene af. Den første Kasse, som Toldassistenten begyndte at rode i, indeholdt tilfældigvis blandt andet en aflang Trækasse, som var fyldt med fine Chokolader og Bonbons; han aabnede Kassen og saa nu en af de stærkt toldbeskattede Varer for sig. Jeg anede imidlertid ikke, at Chokolade var beheftet med særlig høj Told, men jeg vidste, at den var meget dyr her i Landet, og at fine Bonbons egentlig slet ikke fandtes. Ganske impulsivt sagde jeg, eller rettere antydede jeg med Fagter over for ham, at han godt maatte smage, og straks tog han et Stykke. Jeg fyldte saa begge mine Hænder med al den Chokolade, jeg kunde have, og rakte den henimod ham; han forstod Meningen, aabnede sin Jakkelomme, og jeg lod de lækre Sager forsvinde ned i den. Han smilede venligt til mig, skrev en gul Seddel, klistrede den paa Kassen og bad Karlen skrue Laaget til, og et Øjeblik efter var alle mine Kasser forsynede med gule Sedler, og alle Laagene skruet fast. Det var faktisk

Chokoladen, der havde bevirket dette Under, uden at det i fjerneste Maade havde været i mine Tanker at »hjælpe« lidt paa Ekspeditionen.

Efter dette hurtige »Toldeftersyn« blev det hele kørt hjem, men da vi jo absolut ikke havde Plads nok til Indholdet af seksten store Kasser i vor lille Lejlighed, fik vi Lov til at anbringe nogle af dem i en Krog af Vestibulen. De tre største kunde endda slet ikke komme op ad Trapperne, de maatte aabnes paa Gaden, hvorefter vi maatte bære Tingene op og skille Kasserne ad.

Allerede samme Dag fandt vi en praktisk Anvendelse af de tomme Kasser, idet min Forlovede lavede den pæneste om til et Skab med Hylder i. Vi sled i det hele taget bravt i det, og inden Aften havde vi virkelig faaet det helt hyggeligt — og saa var der endda endnu et Par Kasser, der først skulde pakkes op efter Brylluppet.

— — —
Endelig oprandt min Bryllupsdag.

De fire spanske unge Piger, der paa min Ankomstdag var stormet ud i Vestibulen for at byde mig velkommen til Buenos Aires, havde tilbudt mig at laane deres Værelse til at klæde mig om i, medens Carl benyttede vort.

Klokken otte stillede jeg inde hos dem, og nu begyndte en Forestilling, som jeg dengang var led og ked af, og som jeg slet ikke forstod, men som senere, sammen med saa meget andet, har vist mig den uhyre store Forskel, der er mellem danske og spanske Forhold.

Jeg maatte intet som helst foretage mig selv. — det maa en Brud i Spanien ikke, fik jeg at vide — de unge Piger klædte mig paa fra inderst til yderst, og det blev særdeles omhyggeligt gjort, alt skulde sidde nøjagtigt paa Plads, intet maatte være skævt eller krøllet. De vaskede og redte

mig, og til sidst vilde de ogsaa sminke og pudre mig, men denne sidste Handling nægtede jeg saa kategorisk at blive Genstand for, at de meget modstræbende maatte give efter, skønt jeg af deres Fagter og Minespil tydeligt forstod, at denne min Vægning absolut ikke faldt i god Jord. Senere har jeg forstaaet hvorfor: for dem var det at nægte at lade sig sminke akkurat lige saa galt som ikke at ville bade eller vaske sig — jeg maa altsaa i deres Øjne have været en slem Gris!!

Hele denne Paaklædningsscene var lang og saare omstændelig, og det fremmede jo ikke Arbejdet, at jeg hvert Øjeblik maatte raabe ind til Carl og faa Forklaring paa saa det ene og saa det andet — jeg forstod ikke de unge Piger, og for mig lød det, som om de talte rivende hurtigt, og det altsammen var jo saa nyt og fremmedartet for mig. — Trods alt blev vi dog færdig i rette Tid og gik ud til den ventende Bil fulgt paa Vej af hele den spanske Familie.

Paa Registro Civil, hvor den borgerlige Vielse skulde finde Sted, traf vi de to danske Vidner. Medens vi sad i det støvede og smudsige Venteværelse, forklarede mit Vidne mig, at jeg bare skulde svare »Si« (Ja), naar der blev spurgt, om vi begge talte Spansk; paa denne Maade vilde vi undgaa den lange Oversættelse af Formularerne, hvis Indhold han nu gjorde nøjere Rede for. »Jeg staar lige bag ved Dem«, sagde han, »og hver Gang jeg prikker Dem i Ryggen, skal De svare »Si«.« — Saaledes instrueret kom vi ind paa Kontoret, som paa ingen Maade var renere eller hyggeligere end Venteværelset. Vi blev anbragt foran en Skranke, og de to Vidner stillede sig bag ved os. Saa begyndte Oplæsningen af Ritualet, og da jeg jo alligevel ikke forstod noget af det, der blev læst, gav jeg mig til at be-

tragte Giftefogdens lidet festlige Dragt — en luvslidt Jakke med fedtet Krave og et Par Manchetter, som var stærkt frynsede. Jeg var langt væk i mine forskellige Betragtninger, da jeg pludselig mærkede et Prik i Ryggen, og ganske som en mekanisk Dukke raabte jeg »Si«. Nu kom det ene Prik hurtigt efter det andet og ligefrem stødte Ordet »Si« ud af Munden paa mig: Prik — Si, Prik — Si, Prik — Si o. s. v. Det hele forekom mig saa komisk, at jeg næsten ikke kunde bare mig for at le. — Endelig skulde vi skrive vore Navne og fik saa Lov til at trække os lidt tilbage. Da vor Giftebog var udfyldt, fik Carl den overrakt af Giftefogden, som erklærede os for rette Ægtefolk at være. Vore Vidner lykønskede os og overrakte mig en stor Buket røde Roser, hvorefter vi alle fire kørte sammen hen til en Restaurant for at spise en let Lunch. — Tiden var stærkt fremrykket — Klokken ti en halv skulde vi kirkelig vies i den norske Sømandskirke.

Pastor Johan Nielsen, den norske Sømandspræst, foretog Vielsen. Han talte saa kærligt, smukt og indtrængende til os to unge, at jeg efter Højtideligheden følte, at mit Bryllup virkelig var blevet det for mig, som jeg i stille Stunder havde drømt om, at det skulde blive.

Bryllupsmiddagen, der blev holdt hos Hr. og Fru Clausen, havde en hyggelig og glad Stemning over sig, og i de mange Taler, som blev holdt, var Alvor og Skæmt blandet, som sig hør og bør. Alt var saa hjemligt, og alle gjorde deres yderste, for at jeg, der var saa langt fra Slægt og Venner, ikke skulde mærke Savnet alt for meget, men føle mig munter og glad i mine nye Venners Kreds.

Da min Mand og jeg endelig brød op for at tiltræde vor Bryllupsrejse, blev jeg overrasket over at finde, at en af vore gamle danske Bryllupsskikke var fulgt med Udvan-

drerne helt her over til Sydamerika. Idet jeg vilde træde ind i Bilen, hældte Pastor Nielsen Risengryn fra en gammel Sko ud over mig — Lykken skulde følge mig paa min Vej!

Vor Bryllupsrejse til La Plata, Isla Karolina og Tandil var rig paa Oplevelser: et Hotel bygget og indrettet à la gammel Ridderborg, hvor sagte, vemodsfyldt og dragende Musik henaandedes under Hvælvingerne, fine, sprøde Toner der ligesom tolkede en Sjæls sorgfulde Længsel, Toner, hvis Kilde vi aldrig formaaede at opspore — herlige Røture i de sødtduftende, lune Maanskinsnætter — og vidunderlige, uforglemmelige Ture i Bjergene ved Tandil, hvor vi saa de mærkelige Huler og de sære Klippeformationer.

Men Tiden gik, og vi maatte vende tilbage til Hverdagslivet i Buenos Aires.

— — —

Det varede ikke mange Dage, inden jeg blev klar over, hvor fremmed og hjælpeløs jeg i Virkeligheden stod overfor de helt nye og mig ganske ukendte Forhold, næsten ene i en Kæmpeby som jeg var, idet min Mand var paa Kontoret det meste af Dagen. — Oppe fra Balkonen kunde jeg kikke ned paa Gaden, og jeg havde en sand Rædsel for at gaa ned i den sydende Heksekedel, hvorfra Sporgvognsklemten, Tuden fra Bilhorn, Raaben og Skrigen fra Avissælgere, og andre af Storbyens larmende Lyde naaede mit Øre og skræmte mig langt ind i Sjælen. Jeg var jo vant til Stilheden derhjemme paa den brune Lynghede og kendte ikke stærkere Støj end den, en lille dansk Provinsby frembringer.

Jeg kunde ikke tale ordentlig Spansk — ganske vist havde jeg læst flittigt hjemme i Danmark og havde da ogsaa

lært nogle faste, staaende Vendinger, men det viste sig hele Tiden, at netop det, jeg i en given Situation skulde bruge, kendte jeg naturligvis ikke. Her var gode Raad dyre, men da jeg efterhaanden havde overvundet min Angst for at gaa ud i den fælles Vestibule, hvor jeg ikke kunde undgaa at træffe Husets andre Beboere, der alle vilde tale med mig paa én Gang, lykkedes det mig virkelig efterhaanden at faa et lille Indblik i det spanske Sprogs Mysterier; men Begyndelsen var ikke helt behagelig, og til Tider syntes jeg, at det hele saa saa haabløst ud.

Den første Tid gik mest med at indrette vore to Værelser, gøre dem hyggelige og fikse dem op med forskellige Smaating, Vaser, Krukker, Broderier o. s. v. Jeg fik tit Besøg af de fire unge Piger, der havde hjulpet mig paa min Bryllupsdag; jeg kom til at holde meget af dem — de var saa umaadelig impulsive i al deres Gøren og Laden, de var meget støjende, men deres Venskab var ægte, og naar de kom med deres voldsomme Begejstringsudbrud, troede man dem, trods alle de mange Fagter og overflødige Ord, der hjemme i Danmark vilde have gjort én lidt skeptisk med Hensyn til Ægtheden af Udbrudet. — Den ældste var Professor — i Haandarbejde! Jeg blev naturligvis straks interesseret, da jeg hørte det, og ventede at se en pragtfuld Samling af de skønneste Haandarbejder. Hvor blev jeg skuffet. »Samlingen« bestod af en Tylskrave, rigtig pænt broderet, men ellers intet. Ganske vist var Kunstværket sat i Glas og Ramme, saa jeg *maatte* jo blive imponeret! Det viste sig virkelig, at det var hendes væsentligste Ydelse paa Haandarbejdets saa uhyre vanskelige Omraade, hun havde et meget begrænset Kendskab til de forskellige Slags Haandarbejder — mange af dem, jeg selv havde lavet, havde hun for Eksempel aldrig hørt Tale om

end sige set. Men hun var altsaa blevet Professor paa sin Tylskrave. Ak, hvor det maa være let at blive Professor i Argentina! Der kræves sandelig ikke meget — hvor lidt, der forlanges, har jeg set flere Eksempler paa i Tidens Løb.

De unge Piger var mig til megen Hjælp og Adspredelse, de gik blandt andet i Byen med mig og hjalp mig til Rette med mine Indkøb, og takket være deres Iver og Ihærdighed og ustandselige Talestrøm gjorde jeg nu rigtig gode Fremskridt i Spansk.

Efterhaanden blev jeg modigere og turde gaa alene i Byen i de nærmeste Gader, og sammen foretog min Mand og jeg lange Ture, saa jeg nu lærte store Dele af denne Verdensby at kende.

Dagene gled jævnt og ensformigt hen med smaa Glæder og Sorger uden egentlig Afveksling. Kun en enkelt Gang havde vi en Oplevelse, der for en Tid førte vore Tanker ad andre Baner.

Vi fik Indbrudstyre i vort Hjem!

Det skete paa Maanedsdagen for vort Bryllup, som vi fejrede paa en Restaurant ved en lille Middag. Da vi kom hjem, var der stor Opstandelse i hele Huset, og til vor store Forfærdelse saa vi, at alt i Lejligheden var blevet endevendt — min Mand savnede fem Sæt Tøj, jeg mit Ur og en Del Smykker. Politiet blev tilkaldt, Lejligheden blev aflaset, og vi maatte tage paa Hotel. Næste Dag kunde vi atter tage vore Stuer i Besiddelse, Politiet tog vore Fingeraftryk og lovede at gøre alt for at skaffe os det stjaalne tilbage. Det blev dog os selv, der kom til at optræde som Detektiver. Vi gik paa Jagt i de Gader, hvor Marskandiserbutikkerne ligger tæt Side om Side, og efter kort Tids Forløb fandt vi, hvad vi søgte. Ved Politiets

Chaco-Indianere.

En Arbejders Rancho.

Det første Hus, som blev bygget paa vor Jord til Brug for Bestyreren.

Typisk Hus for Kolonister det første Aar, medens Skoven ryddes, og der plantes.

Mellemkomst lykkedes det os at faa Tingene fra Marskandiseren. Det, vi havde haft Held til at finde og identificere, blev bragt paa Politistationen, og efter uendelig lange og omstændelige Forhandlinger frem og tilbage fik vi endelig det hele udleveret — to Maaneder efter at Tyveriet havde fundet Sted — og det skyldtes oven i Købet udelukkende dem Omstændighed, at vi ordnede Sagen i Mindelighed med Marskandiseren uden Domstolens Indgriben.

Efter denne Begivenhed følte jeg mig usikker i vor Lejlighed og ønskede kun, at vi kunde flytte. Jeg havde hele Tiden haft en Følelse af, at jeg var indespærret mellem disse fire Vægge; jeg som hele min Barndom og tidlige Ungdom havde strejft uhindret om i det frie, jeg syntes at jeg her i Buenos Aires ikke kunde faa Luft, at jeg var ved at blive kvalt, at jeg ikke havde Plads nok til at røre mig paa, og dertil kom nu yderligere Angsten for at forlade dette mit »Fængsel«, Skrækken for at der skulde komme Tyve, medens jeg var borte. Derfor kom det som en Befrielse, da min Mand fik Tilbud om at overtage Stillingen som Administrator for Puerto Segundo i Alto Parana, hvor han tidligere havde været ansat paa Kontoret. Firmaet, som havde maattet lukke paa Grund af Verdenskrigen, skulde altsaa nu atter begynde sin Virksomhed.

Vi tog imod Tilbudet og glædede os meget til Forandringen. Og i Slutningen af Januar forlod vi Buenos Aires for at begynde den lange Rejse ad Flodvejen op til Puerto Segundo.

PUERTO SEGUNDO

Det var næsten, som vi for anden Gang var paa Bryllupsrejse. Firmaet betalte vor Rejse paa første Klasse, og selve Turen var som et Eventyr for den, der som jeg foretog den for første Gang.

Efter et Par Dages Sejlads paa en af Mihanonitz's store Dampere, kom vi til Corriente, hvor vi maatte gaa over i en mindre Damper, der førte os op til Posadas. Her skiftede vi atter Damper og kom om Bord paa »Ibera«. — Straks efter at vi var kommet om Bord paa dette Skib, fortalte min Mand mig, hvordan han for fem Aar siden for første Gang sejlede op ad Floden her. Han havde forladt sin Broder og sin Ven i Bompland og lod dem arbejde videre paa den Regeringsfarm, som de i Fællesskab havde faaet i Besiddelse; en Hest havde han skaffet sig ved at sælge forskellige af sine Ejendele og var saa redet ned til Posadas for at faa et Job, saa han kunde tjene noget til de to deroppe paa Farmen.

»Vi var ilde stedt,« fortalte han, »vi tre unge Danskere, som var kommet derop i Urskoven. Vi havde ladet os raade af andre Landsmænd, og det skulde vi ikke have gjort, thi det viste sig at være et meget daarligt Raad. Al vor Ka-

pital havde vi sat i Savværket, der fandtes paa vor Grund deroppe i Urskoven — vi mente jo, at det sagtens kunde komme i Gang straks, naar man havde Skoven omkring sig med de mange herlige Træsorter lige til at skære. Men det viste sig desværre meget snart, at vi slet ikke kunde klare det uden Driftskapital; vi maatte opgive Savværket og fik alle Maskindelene anbragt i et Magasin, hvor de endnu staar, og om de nogen Sinde kommer i Brug, er et stort Spørgsmaal.«

Da det saaledes ikke kunde blive til noget med Savværket, var de tre unge Mænd gaaet i Gang med at dyrke Jorden i Haab om, at dette skulde gaa bedre. I Begyndelsen klarede de det, de holdt ud med sejt Energi og oplevede det ene spændende Eventyr efter det andet. Det varede dog ikke længe, inden Sulten atter meldte sig, Bønerne voksede ikke saa hurtigt, at de kunde holde Trit med Forbruget, og de tre maatte spænde Livremmen ind og gaa paa »Gæsteri«, det vil sige gøre sig Ærinde til forskellige andre Nybyggere og »tilfældigvis« dumpe ind, naar disse holdt Maaltid. Situationen blev efterhaanden for utaalelig for min Mand, og han besluttede at drage ud og søge Arbejde, saa han kunde hjælpe sin Ven — hans Broder var imidlertid blevet saa led og ked af det hele, at han havde sagt Farvel og Tak og var rejst hjem til Danmark.

Det lykkedes ogsaa Carl at faa en Stilling som Bogholder i Maria Luisa i Paraguay, helt oppe ved Iguazu Vandfaldet. Her blev han i otte Maaneder, tjente godt, rejste saa ned til Vennen i Urskoven og fik derefter en Stilling i Puerto Segundo, hvortil han altsaa nu atter var paa Vej.

Af min Mands Beretning om hans tidligere Liv og Fær-

den oppe i de store Urskove forstod jeg, hvor højt han elskede Alto Parana. Hertil var han jo kommet for snart seks Aar siden — udvandret fra Danmark med lyse Drømme om at plante det grønne »Guld«, Yerbaen. Kun lidt var naaet, Kapitalen var for lille, saa kun nogle faa Hektarer var beplantet, og Regeringsjord er ikke det samme som Ejendomsjord — der stilles store Krav fra Regeringens Side, før man faar Skøde paa Jorden.

Senere, da vi spadserede rundt for at se alt paa Skibet, kom vi ogsaa hen til Maskinrummet, hvor vi talte med den gamle danske Maskinmester, som min Mand tidligere havde truffet. Han var det elskeligste Menneske og hjalp gerne en Landsmand, hvor han kunde.

»Jeg glemmer aldrig,« sagde Carl, »da jeg for Aar tilbage rejste til »Maria Luisa«, hverken de gode Raad eller Pakken med et Brød og en Daase Sardiner, De gav mig; De rakte mig den til Farvel med disse Ord: »De ved ikke, hvad De kan komme til at trænge til,« og jeg skal love for, at jeg fik Brug for det, da jeg maatte tilbringe hele Natten paa Flodbredden.« »Tal dog ikke om en saadan Bagatel!« sagde den gamle Maskinmester.

Skibet gled ind mellem de uendelige Urskove.

Floden snor sig som et mægtigt Baand i sære Slyngninger, spalter sig uden om en stor Ø, mødes igen paa den anden Side af den, og udvider sig i store Bugter, saa den ligner en vældig Indsø, snævrer sig atter sammen, saa man fra Dækket tydeligt ser alt inde paa begge Kyster — til højre Argentina, til venstre Paraguay. Der er langt mellem Havnene, og der gøres lange Ophold hvert Sted, enten for at indtage Last eller for at losse, men begge Dele gaar lige sindigt — man har god Tid i disse Zoner — hvorfor jage Livet af sig, her er saa skønt at leve, og

Livet er saa let her, man behøver kun lidt for at tilfredsstille sine Fordringer.

Alt er grønt paa begge Kyster, grønt i en Mængde Schatteringer, fra den dystreste dunkle Farve til de mest skære og gyldne. Slyngplanter og andre Snylteplanter omklammer de store, gamle Kæmpetræer, saa det ofte kan være svært at se, hvad der er Træets egne Blade. De slanke Bambus vokser i tætte Klynger, og med deres fine, smaa Blade danner de hele Kniplingsportaler.

Ved San Ignacio stiger de nøgne Klipper direkte op fra Floden — som stærke Borgmure, der skal værne det, der ligger inden for deres beskyttende Kæde. Og de har noget at værne — Minder om en svunden Tid; det synes saa utroligt, at San Ana, som vi nylig gled forbi, for hundrede Aar siden var en stor, velanlagt By med Kultur og Fremdrift, og her i San Ignacio fortæller Ruinhobene om Klostrenes storslaaede Skønhed. Portalen, som endnu staar, vidner med sine svære tilhuggede Granitsten, rigt prydet med udhugne bibelske Billeder, om Jesuitternes Gerning her.

Saaledes smuldrer alt væk, for til sidst at synke ned i den dybeste Glemsel, helt skjult af de mægtige Urskove, der atter rykker frem og med deres Tæppe af nedfaldne Blade dækker alt. Paa denne Maade udslettes de sidste Spor af Fortiden, af Civilisationen. Unge Træer har vokset sig til Kæmper, har indtaget de ryddede Pladser og anlagte Veje, som Urskoven i sin Tid modstræbende maatte give fra sig; men i stum Trods stod den paa Vagt, parat til igen at indtage, hvad der før var dens. Urskoven lader sig kun besejre, hvor der daglig bydes den Krig; den staar her i milevide Strækninger, med Millioner af Aars Styrke i sine Rødder, i sine Frugter, i sig selv.

Lav din Rydning saa stor, som du magter det, lav dine Veje saa brede, du vil, arbejd i Aarevis derpaa og forlad saa det hele. Kom igen nogle faa Aar efter, og Urskoven vil le ad dig, den vil sige: »Det er min Jord, og vil du for Alvor eje den, maa du vide at byde mig Trods! Den flittige belønner jeg ved at holde mig paa Afstand, men den dovnnes Rydning tager jeg atter i min Favn og jager ham paa Flugt, fordi han ræddes for mine Kræfter. Den, som skal kriges med mig, maa have baade Vilje og Udholdenhed.«

Saadan er Kæmpen, der med sine uigennemtrængelige Skove hersker i hele Misiones og dybt ind i Brasilien.

Administrationen i Puerto Segundo laa oppe paa den meget stejle Skrænt, fem og halvfjerds Meter over Floden. Paa en Skraabane hejsedes en Slags Draisine op og ned, og i Anledning af vor Ankomst var en Havebænk fastspændt paa Platformen, der udgjorde Draisinen, for at vi let og bekvemt kunde køre op. — Patronen tog uhyre venligt imod os. Han var en meget tiltalende Mand med Fuldskæg og rank Militærholdning, og med mange pæne Ord udtalte han Ønsket om, at jeg maatte befinde mig godt i de nye Omgivelser.

Efter Modtagelsen blev vi vist over til det Hus, vi skulde bebo, saa længe vi var her. Straks da jeg kom ind i Stuen, gik jeg hen til Vinduet og saa ned over Skraaningen med de tre høje Palmer lige for, Paranaflodens blinkende Sølvbaand dybt nede, og Paraguay i Baggrunden. Jeg fyldtes med et af en stor Glæde over Stedets Skønhed, og da Carl kom ind til mig, udbrød jeg uvilkaarligt: »Her vil jeg blive meget lykkelig!« »Tror du?« svarede han skeptisk, »du vil komme til at savne meget, som du havde i Buenos Aires.« Men jeg vidste, at Savnet let vilde opvejes af Na-

turens Skønhed og af det, at vi havde et helt Hus for os selv.

Huset bestod af to lige store Værelser, og en bred Veranda løb omkring hele Bygningen. Ved den ene Side af Verandaen var der bygget et lille selvstændigt Værelse til Køkkenen, og ved den anden Side et lignende til Badeværelse, som Patronen til min glædelige Overraskelse havde faaet indrettet til os.

Nu kom Peonerne (Arbejderne) med vore Ting, og vi gik straks i Gang med at faa stillet Sengene op, hjulpet af Fransisco, som havde været Tjener hos min Mand, da han sidst var her.

Min Mands gamle Venner kom for at hilse paa os, og Gensynet med ham var saa hjerteligt, at jeg straks følte mig hjemme.

Et ret stort Stykke Jord var indhegnet omkring vort Hus — for Øjeblikket laa det fuldstændig gemt af Ukrudt — men der skulde jeg indrette mig en god Urtehave, og heldigvis havde jeg været saa fornuftig at købe mange forskellige Slags Frø i Buenos Aires.

Patronen havde inviteret os til at spise til Aften oppe hos sig, da vi jo endnu ikke havde Køkkenet i Orden. Han var her ganske alene, Familien boede nede i Posadas.

Vort Hus laa næsten helt ude ved Skrænten, og paa et stort Plateau i nogen Afstand fra os var hele Virksomheden bygget: Kontorerne, Butikken, Lagerrum m. m.; derfra gik man saa nogle Trin højere op, og der paa Bakketoppen havde Patronen sin Villa.

Det var ganske mærkværdigt her i Urskoven at træffe en saa fuldendt Kavalier som Patronen, og hvilket herligt Organ han havde; naar han talte med min Mand, og jeg ikke rigtig kunde følge Samtalens Gang, sad jeg og fry-

dede mig over hans Stemmes Vellyd. Og naar han talte med mig, talte han saa distinkt og roligt, at jeg forstod ham bedre end nogen anden.

Det lod til, at vi skulde faa ret rolige Arbejdsvilkaar, og vi fœlte os begge umaadelig glade og tilfredse.

Det var lidt vanskeligt med Maden. Friskt Kød fandtes nemlig ikke, lige saa lidt som Grønsager; Majscolber, Mandioca og Æg var snart sagt det eneste, vi kunde faa, og saa soltørret Kød. Heldigvis havde jeg Fransisco, og han viste sig at være en særdeles dygtig Kok; han holdt ogsaa Huset rent og vilde slet ikke høre Tale om, at jeg maatte hjælpe ham, saa paa den Maade fik jeg jo en Mængde Tid til min Raadighed.

Jeg lavede Frøbede. Romero, som passede Administrationens Heste, gravede for mig, jeg anlagde Bedene og saae Gulerødder, Radiser, Rødbeder og meget andet.

En Dag kom der en stor Sæk til mig med de dejligste Grønsager: Gulerødder, Blomkaal, Snittebønner, Hvidkaal, Majroer og en Mængde Kartoffler. Det var den rare gamle Maskinmester paa »Ibera«, som havde afleveret det i Havnen sammen med følgende lille Brev:

»Jeg ved nok, hvad Begyndelsen er for en europæisk Kvinde i Misiones, derfor forsmaa ikke min Gave.«

Disse dejlige Grønsager syntes jeg, at jeg selv maatte behandle for rigtig at faa fuldt Udbytte af dem, men der stødte jeg paa en uforudset Hindring, nemlig Fransisco — han skulde nok lave Maden. Der var ikke noget at gøre ved det, og med Carl som Tolk fik jeg forklaret ham, hvordan han skulde tilberede Grønsagerne — og jeg maa sige til hans Ros, at han gjorde det godt!

Og det var ikke den eneste Sæk Grønsager, jeg i Begyndelsen fik fra den flinke Maskinmester.

Jordarten her er rød og leret. Den ligner nærmest helbrændte, pulveriserede Mursten. I Tørketiden bliver den saa fin som Aske og hvirvles op i høje Støvskyer, naar en Hest galoperer af Sted, eller Vogne kører forbi; og dette pulverfine, røde Støv lægger sig i tykke Lag paa alle Planter, der gærder Vejen, og er man selv til Hest eller til Fods, saa faar man sin Del af Støvet. Det lægger sig jævnt og fint over Ansigt, Hals og Arme, og staar man foran et Spejl, kan man godt tro, at det kun er Solbrændthed, men naar man har vasket sig, bliver Vandet aldeles rødt, og ens Hud faar sin oprindelige Farve igen.

Men naar det har regnet, forvandles Vejene til et frygteligt Ælte, og det er meget vanskeligt at færdes ude. Leret klæber sig fast under Skoene som tunge Klodser, og hvert Øjeblik maa man standse for at faa Fodtøjet befriet for det værste af Leret.

Naar Vejen snor sig ind i Skoven, op ad Bakke og ned i Dale, ser den ud som et rødt Baand, der slynger sig ud og ind mellem Skovens grønne Træer, den ser vidunderlig smuk ud, netop med sin røde Farve — som en skarp Mod-sætning til alt det grønne.

Den røde Jord har en magisk Magt over Mennesker. Har man først haft den under sine Fødder, saa nytter det ikke at rejse bort, man vil længes efter den, og engang *maa* man lyde Kaldet og drage tilbage for at rejse sin Hytte paa den røde Jord; — saaledes siges der. — Og der er nok noget om det.

Saa kom den første Søndag, og jeg skulde forsøge mig som Rytter. Det gik meget bedre, end jeg havde tænkt. Jeg var henrykt over Rideturen, der gik ind i Skoven, over smaa Bække og ad smalle Stier. Hvor var der smukt i den tidlige Morgenstund — Dugperlerne skinnede fra hvert

Blad og hvert Straa; Skraaningerne var dækket af store hvide, lillieformede Blomster, der kun aabner sig om Natten. Naar Solen rigtigt kommer op, ruller de sig sammen som et Kræmmerhus og gemmer sig i Løvet, til Natteduggen igen falder paa og med sin kølige Aande atter kalder Blomsterne frem af deres Skjul; saa spreder de de skære Kronblade ud og lader de spinkle Støvdragere frit bevæge sig i den svale Luftning, som Natten bringer.

I Bækkene, paa de smaa Sandbanker, samlede hele Kolonier af Sommerfugle — hver Art for sig. I en Majs-mark, vi kom forbi, hørte vi stærkt Spektakel; det var de smaa, grønne Papegøjer, der spiste Frokost, medens de samtidig skreg højlydt under deres stadige Rivninger med hinanden. Idet vi red forbi, fløj de dog op og forsvandt længere ind i Majsen. En lille Fugl fløjtede en Skala, Vandløb rislede, og Slyngplanterne gyngede let i den sagte Brise. I det hele taget var der et myldrende Liv her inde i Skoven, og for en nyankommen var der nok at se paa og at undres over.

Da Aftenen kom med sin stille Fred, og vi sad paa Verandaen og betragtede Floden med Maaneskæret ned over sin blanke Flade og hørte paa Cikadens skingre Fløjt gennem Urskoven, da følte jeg en sær Betagethed af Landet her. Et Brus af Lykke fyldte mig, en Taknemmelighed mod Forsynet over, at jeg var kommet til denne skønne Egn; jeg følte mig i Kontakt med den store, herlige Natur.

Nogle Dage senere stod jeg en Eftermiddag alene paa Verandaen og saa paa Peonerne, der var samlede foran Butikken. De frembød et helt malerisk Skue, som de stod dør, klædt i de stærke Farver, som de har en stor Forkærlighed for; en lyserød Skjorte, et højrødt, bredt Lænde-

skærf, viklet flere Gange fast om Livet, sribede Benklæder og et Silketørklæde bundet løst om Halsen med en Trekant ned ad Ryggen; saadan er deres Dragt, kun varierer Farverne i Skjorte og Skærf.

Pludselig kom to Mænd styrtende ud fra Depotet, hver med en løftet Machete (en meget lang, bred Kniv) i Haanden og fo'r lige løs paa hinanden. Jeg troede først, det var Leg, indtil jeg saa Blodet løbe ned fra Skulderen paa den ene. Ganske forfærdet og uden at tænke mig om løb jeg over til de to stridende, og paa en Blanding af Dansk og Spansk skreg jeg til dem om at holde op. Dèr stod jeg mellem disse to rasende indfødte og holdt den ene fast i højre Arm for at forhindre ham i at hugge igen; der lød forfærdede Raab fra de omkringstaaende, og i et Nu forstod jeg det farlige i Situationen — de var bange for, at det skulde gaa ud over mig; bagefter fik jeg at vide, hvor farligt det er at lægge sig imellem to som slaas, man risikerer selv at blive fuldstændig skamslaaet — i gunstigste Tilfælde!

Imidlertid skete der mig intet ondt, de stridende holdt brat inde, og da Blodet løb ned ad dem begge, forklarede jeg dem, at de skulde følge med mig over til Huset, saa vilde jeg forbinde dem. Den ene fik jeg med, men den anden slæbte de andre af med, hvorfor og hvorhen vidste jeg ikke. Jeg rensede og desinficerede Saarene — et dybt, fælt Hug i venstre Skulder og en lang Flænge i Underarmen. Min gode Forbindingskasse fra Danmark kom mig nu til Hjælp. Han sad velforbundet paa Verandaen for at komme lidt til Hægterne efter de udstaaede Strabadser, da Carl kom hjem; jeg satte ham ind i, hvad der var sket og betroede ham min Bekymring for den anden Mand, som sikkert forblødte af sine Saar. Min Mand gik saa over i

Administrationen og fik den saarede ud af Arresten — et Værelse, der kaldtes saaledes — og førte ham over til mig. Det var Ophavsmanden til Striden, og han var kun Peon; han havde overfaldet sin Formand, og det var Grunden til, at de andre ikke vilde udlevere ham til mig. Peonen var værst medtaget. Han havde faaet et Hug i venstre Haand, saa Tommelfingeren hang og dinglede, og desuden havde han faaet flere andre Saar. Jeg burde have syet et Par Sting inde i Haanden i det tykke Kød — jeg havde Naal, Silke etc. med mig, — men Modet svigtede mig. Saa nøjedes jeg med at klemme Saaret godt sammen, sparede ikke paa Jod og lagde en stram Forbinding om. Derefter blev de begge, godt forbundet, ført over, den ene til Arresten og den anden til en Seng i Administrationen, og jeg gik i Gang med at rydde op i mit Badeværelse, hvor det flød med Blod, Vat, Skaale, Flasker etc.

Min Mand bad mig om aldrig mere at handle saa impulsivt og uden Betænkning løbe ind mellem to, der vildt hugger løs paa hinanden. »Denne Gang gik det jo godt,« sagde han, »men næste Gang sanser de maaske mindre, og du faar Hugget.«

Dette Optrin gav Stødet til, at der begyndte en ny Tilværelse for mig, fuld af Arbejde, som jeg udførte med megen Lyst og Kærlighed. Her i Obraj'en var der hverken Læge eller Apotek, og hvor flere Hundrede Peoner daglig arbejder med Økser og Machetes, sker der mange Ulykker. Nu kom de selv til mig med deres Saar, og Patronen, der hørte om det, blev meget glad og gav mig et tomt Hus, som laa i Nærheden af vort, kun skilt fra det ved Haven. Der var tre Værelser, saa jeg kunde have min Forbindingsstue dør og saaledes blive fri for at faa Peonerne over i vort Hjem. Senere fik jeg to Senge derover,

saa jeg kunde have to liggende Patienter. De mange Forbindinger havde efterhaanden tømt min private Beholdning af Forbindssager, men nu blev der fra Firmaet sendt Bud efter nye Forsyninger i Byen.

Vi havde nu købt en Ko, da vi begge savnede frisk Mælk. Den gav os otte à ti Liter om Dagen, mere end vi kunde bruge selv, — men da de indfødte ogsaa holder af Mælk, sørgede jeg for, at hver eneste saaret, der kom til mig for at blive forbundet, først fik et stort Glas Mælk, hvilket de alle var meget glade for.

En Tid kom en Del syge og magre Børn hver Morgen og fik sig et Krus Mælk; de maatte drikke den med det samme, da jeg ikke turde lade dem faa den med hjem til deres Ranchos, thi i saa Fald havde de næppe faaet en eneste Draabe af Mælken selv.

En Dag kom min Mand og bad mig om hurtigt at tage med ned til Ortis, hvor der laa en Mand med et brækket Ben. Jeg tog mig sammen og gennemtænkte i en Fart, hvad jeg skulde have med. I det Hus, jeg havde faaet overladt til de syge, havde jeg fundet en stor Daase Gips, som en Naturforsker havde glemmt. Jeg var klar over, at den kunde være mig til stor Nytte nu og tog den derfor med.

Der var anlagt en Bane ned til det Sted, hvor Uheldet var sket, og nu sad vi i den lille Skinnevogn — Zorra'en — der blev trukket af en Hest, redet af en Peon. Saa gik det i strygende Fart ind i Skoven, ind i dybe Hulveje. Naar vi skulde ned ad de lange Bakker, kastede vi Rebet af Zorra'en, Hesten gik til Side, og vi strøg i et Sus ned ad kilometerlange Strækninger, saa kom Hest og Rytter efter i Galop, og Rebet spændtes atter fast. Ved Tubicua-floden, hvor Skinnerne løber over en Bro, maa Peonen give

Fart; Rebet kastes til Side, og Zorra'en løber saa de tres Meter alene over Dybet til den anden Side. Jeg maatte vogte mig for ikke at se ned, thi gennem de ret store Aabninger mellem Svellerne, ser man lige ned i et Dyb, hvor Strømmen skummer og koger mellem store Sten og Klippeformationer. Da jeg lykkelig og vel var kommet over paa den anden Side, drog jeg et Befrielsens Suk. Her ventede vi paa Peonen, der var redet ned langs Floden ad en lille Sti, der førte til et Vadested.

Vi gik straks hen til den syge, der laa paa en Sæk, direkte paa Jorden; han jamrede og klagede sig, og Folkene havde ikke kunnet flytte ham, fordi han skreg saa frygteligt, naar de rørte ham. — Det viste sig, at Bruddet var sket lige under Knæet — den ene Bensplint løftede Huden op i en Top. Jeg forklarede Carl, at han maatte holde fast oven over Mandens Knæ, medens jeg rykkede i Foden, og om den syge end skreg aldrig saa meget, maatte han ikke slippe.

Jeg trak haardt til, og til min store Glæde smuttede Bensplinten paa Plads; saa godt jeg kunde for den Hævelse, der allerede var i Anmarch, befølte jeg Bruddet, og Bensplinten lod virkelig til at være, hvor den skulde. Saa vikledede jeg Vat om, lagde Skinner langs Benet af flækket Bambus, som er et aldeles udmærket Materiale til denne Anvendelse, derefter atter Vat og endelig Gazebind, som jeg til sidst smurte ind i en tyk Vælling af Gips.

Staklen blev lagt op paa en lignende Zorra som vor, han laa lige ned i selve Bunden, medens vi havde en Slags Bænk at sidde paa. Saa blev hans Zorra spændt efter vor, og af Sted gik det atter. Ved Tubicuafloten kørte vi først alene over, derefter fulgte hans Vogn. Jeg stod derovre paa den anden Flodbred i Angst for ham. Jeg følte det

helt uhyggeligt, at han i denne Stilling, syg og hjælpeløs, skulde sendes over det brusende Dyb ved Hjælp af et eneste Skub. Men der var ingen anden Udvej, og han kom da ogsaa godt over, men Befrielsen var næsten lige saa stor for mig som for ham, da han endelig laa i en ren Seng ovre i min Sygestue.

Fransisco var mig en god Hjælper, han var lige saa interesseret i at pleje de syge som jeg, og da det næsten udelukkende var Mænd, var han jo storartet til at rede deres Senge og ellers hjælpe dem.

Nogle Dage senere var Hævelsen forsvundet, jeg skar Forbindingen op og lagde en ny. Benet saa helt pænt ud, men alligevel blev det en lang Ventetid de seks Uger, inden han var helt rask — stadig plagedes jeg af Skræk for, at Benet skulde blive for kort; om Natten drømte jeg, at han kom og skældte mig ud, fordi han nu haltede. — Men jeg oplevede en stor Glæde den Dag, han gik fra mig, sund og rask og uden at halte det mindste.

Saaledes skiftede Dagene med stor Spænding og store Glæder. Til Tider kom Kravene lidt overvældende til mig. Der kom for Eksempel engang en Far og bad mig om Hostemedicin til sine fem Børn, de holdt ham vaagen hele Natten, sagde han. Alle mine Forklaringer om, at jeg hverken var Apoteker eller Doktor prellede ganske af paa disse Mennesker, og ogsaa denne Mand paastod med den indfødtes Stædighed, at jeg kunde hjælpe ham, hvis jeg vilde. Ja, saa forsøgte jeg jo altid at gøre mit bedste i en saadan Situation. Lykken stod mig bi ogsaa denne Gang — jeg fandt en stor Busk, som jeg mente var en Anisbusk, smagte paa Frøene, jo — det var Anis! Jeg plukkede en hel Bunke og kogte en stærk Ekstrakt, som jeg blandede med vild Honning, som jeg netop havde faaet en hel Kruk-

ke af fra en Peon, jeg havde hjulpet. Manden fik en Liter, og nogle Dage senere en Liter til, og Børnene blev raske og forstyrrede ikke mere hans Søvn.

Et helt tragikomisk Tilfælde havde jeg med en Neger, som var Kok i Ortis. En Dag var han blevet tidlig færdig med Maden, »Yorepera«, en Slags Bønnesuppe med smaa Kødterninger, Ris, Majs etc. i, Maden blev lavet over et aabent Ildsted paa Jorden, og for at Hundene ikke skulde komme og snaske i den, vilde han løfte den store Gryde med det kogende Indhold op paa en Hylde, udspændt mellem to Træer, for derefter i Ro at drikke sin Maté. Uheldigvis glider han og faar denne skoldhede Vælling ned i sit tykke Uldhaar og ned over sin nøgne Ryg. Til alt Held skulde Toget netop afgaa ind til Havnen, og den arme, forbrændte Stakkel blev sendt med ind til mig. Allererst gav jeg ham et stort Glas Mælk, derefter fik jeg ham anbragt paa en Bænk, vaskede hans Saar med Spiseolie, og endelig pillede jeg Madrester, som sad fast i Saarene, bort med en Pincet. Værst var det næsten at faa klippet alt Uldhaaret af for at komme ned til et Par stygge Forbrændinger i Nakken. Den ulykkelige Mand led frygteligt; hans Ryg var én stor Forbrænding. Et gammelt, tyndslidt Lagen fra min Mands Ungkarletid maatte gøre Tjeneste som Forbinding. Jeg dyppede et stort Stykke af det i Spiseolie og lagde det paa hans Ryg og Nakke; han maatte ligge paa Maven, og jeg gik hele Tiden og dryppede ham med Olie. I tre Uger passede jeg ham, og jeg følte en særlig Trang til at være god imod ham trods hans Muthed; aldrig var han venlig, og aldrig viste han det mindste Tegn paa Taknemlighed, men han bedredes da for hver Dag der gik. Og endelig kom den Dag, da han kunde tage hjem, — han gik uden at sige Farvel. Jeg fortalte min Mand, at Negeren

Det første solide Køretøj i Eldorado.

Den lille Skinnevogn, vi brugte, naar vi skulde ind til Ortis.

Don Antonio og Señora.

Carls og hans Vens første Hus i Bompland. Carl sidder ned.

nærmest syntes at være vred paa mig, fordi jeg havde hjulpet ham.

Forklaringen paa hans mærkelige Opførsel kom nogle Maaneder senere. Carl var i Ortis, og Negeren kom hen til ham og sagde: »Er det sandt, at Deres Frue ingen Betaling vil have, fordi hun har kureret mig?« — »Ja, det gør hun gratis, fordi hun gerne vil hjælpe jer,« svarede min Mand. Saa brød han ud i en Strøm af Skældsord over sig selv: »Jeg Tølper og forbandede Karl; dèr har jeg kun vist Fruen Vrede, medens hun gjorde mig godt. Jeg troede, at nu var jeg hende en stor Sum skyldig, som jeg maatte bruge Maaneder til at faa afbetalt, og saa skulde jeg føle mig som en Slave, for disse Doktorer er altid saa dyre, og naar det tilmed var Administrationens Frue, saa kunde de jo gøre ved saadan en Djævel som mig, hvad de vilde; men jeg turde heller ikke sige nej til at bliver kureret af Deres Frue, for saa kunde de have smidt mig ud, og saa var jeg vel død af mine Saar.« Nu stod han dèr og græd, medens han aabnede sit Hjerte for min Mand. »Min Hustru er slet ikke Doktor,« svarede Carl, »hun vil gerne hjælpe jer, naar hun kan. Kom en Dag ind og hils paa hende, det vil glæde hende.« — »Nej, nej,« hulkede Negeren, »bed hende tilgive mig, at jeg var saa slem — aldrig vil jeg se Deres Frue mere, jeg maa jo synke i Jorden af Skam!«

Og saaledes blev det. Jeg saa ham aldrig siden, skønt jeg gjorde mange Forsøg paa at møde ham, men naar jeg kom til Ortis, flygtede han langt ind i Skoven. Men mangt et Vildsvin eller Daadyr blev bragt ind i mit Køkken fra Negeren, og det friske Kød var altid en kærkommen Afveksling.

Saaledes var disse mørkhudede Mennesker, og jeg kom

til at holde af dem og ønskede at gøre noget mere for dem end blot at læge deres Saar.

Vi havde købt et brugt Klaver, som vi nu glædede os over, naar vi sang vore danske Sange og kunde spille til. Jeg tror, at den Skat, vi har i vore dejlige Sange, føles dybest af dem, som drager ud; naar de synges i et fremmed Land, spinder de ligesom usynlige Traade mellem os og Hjemlandet.

Vi følte begge Trang til at glæde og hjælpe disse Mennesker, som for Størstedelen var Paraguayere og Brasiliannere. Vi tænkte at begynde ganske smaat med dem, som boede i selve Havnen, og indbød dem saa en Søndag Formiddag til et Møde. Vi var jo hverken Præster eller Missionærer, men vi vilde gerne vise dem Vejen til at faa Fred i deres Sind til Værn mod al den Overtro, som ængstede dem.

Patronen var forlængst rejst ned til Posadas, saa han kendte ikke noget til disse Møder, der skaffede os megen Glæde.

Ogsaa paa mere materiel Maade fik vi Lejlighed til at hjælpe de indfødte.

Vi havde faaet lavet os en god Bagerovn. Terrænet, som hævede sig over vor Boplads, bestod af Lava, og lige dør, hvor min Køkkenhave sluttede — den bugnede nu med Grønsager — var der en glat Lavavæg, og ind i den blev mejslet en god Ovn, stor og rummelig, og oppe fra blev der boret et Hul og sat et Blikrør ned som Skorsten; en Jernplade blev sat for som Dør, og bedre Ovn kunde ikke tænkes.

Den Dag, Fransisco bagte Brød, hvilket han gjorde glimrende, bagte jeg Kager — det overlod han allernaadigst til mig at gøre. Naar Folkene saa saa, at Røgen steg op

af Røret, kom der altid hen paa Eftermiddagen flere, som havde Ærinde til mig — Snedkeren afleverede et eller andet, jeg havde bestilt, en Peon kom med et Par Agerhøns eller lignende o. s. v. Jeg gav dem da altid et lille Brød, en Kage, eller et Par Boller.

Snart blev jeg klar over, at vi altid maatte bage adskiligt mere end til eget Forbrug, men jeg gjorde det gerne, det var saa dejligt at se deres Glæde over et lille friskt Brød, der for dem jo betød en stor Forandring fra deres smaa, haarde Galletter, som de fik fra Posadas i store Sække, og ofte var de temmelig gamle.

Der blev ogsaa Tid til mange smukke Rideture, og en Morgen sidst i Marts skulde vi atter ud. Det var en af disse skønne Morgener, hvor Taagen ligger tæt og tyk og hyller Skoven, Floden og alting ind i sit uldne Tæppe — kun et Par Alen frem for sig kan man skelne. Solen kæmper med at splitte Taagen — det lykkes den ogsaa hver Dag, men derfor er Kampen mellem Taagen og Solen lige spændende at iagttage. Eftersom Solens Straaler bliver længere og Varmen stærkere, bliver Taagetæppet mere og mere gennemsigtigt, indtil det som et tyndslidt og gennemhullet Lagen bølger over Floden. Paa dette Stadium er Taagen smukkest. Den ligner store uregelmæssige Laser, der i Afmagt krymper og vrider sig og minder om Troldtøj. Saa fortøner de sidste Taagerester sig, og alle Konturer bliver atter skarpe. Solen stiger majestætisk paa Himlen, og dens Straaler viser os alle Taagens efterladte Skatte — de Tusinder af Diamanter, som blinker i Græsset og lyner fra Blade og Straa. Solen leger med alle Dugdraaberne — Planternes Livsdrik. Men Solens Leg med Diamanterne er skæbnesvanger, de skønne blinkende Draaber bliver mindre og mindre og forsvinder til sidst helt, og Re-

sten af Dagen staar Græs og Blade tørre og solhede.

Saadan begyndte ogsaa den Dag, hvor jeg skulde med min Mand ud og se paa en ny Havn, der skulde anlægges.

Først tog vi med den lille Skinnevogn til Ortis, hvor der saa ventede fem opsadlede Heste — to til os og tre til de ledsagende Peoner.

I Begyndelsen red min Mand og jeg foran og Peonerne bagefter. Den første Del af Vejen var god og bred, men senere blev den smallere, og ved Middagstid naaede vi det Sted, hvor Vanskelighederne for Alvor begyndte.

Ved en lille pludrende Kilde gjorde vi Holdt og spiste vor medbragte Frokost. Længe hvilede vi ikke, vi vidste jo, at det var et vanskeligt Stykke Arbejde, vi havde for os med at bane os Vej frem ad en næsten ufremkommelig Sti, og vi vilde gerne naa vort Bestemmelsessted inden Aften.

Saa skiftede vi Plads, og Peonerne kom forrest. Den ene var nu til Fods, og med sin Machete huggede han løs paa Slyngplanter og Tacuar. Den lille Sti havde tidligere været en bred Kørevej, men da den ikke mere blev særlig meget benyttet, forsøgte Urskoven efterhaanden at slette den ud igen og var nu godt i Gang med at fuldbyrde sin Hensigt — der voksede endogsaa unge Træer midt paa den fordums Vej, og de frodige Slyngplanter og Bambus spærrede helt Passagen, men de indfødte har en fabelagtig Øvelse i at rydde en Vej, der hvor andre vilde synes det ganske umuligt; medens Peonen, som gik foran, stadig huggede løs til højre og venstre, maatte den ene Peon til Hest hugge de højere siddende Grene og Bambus af — den tredie Peon førte den ledige Hest.

Vi, som red efter, maatte ogsaa have Øjnene godt med os; snart maatte vi bøje os til højre, snart til venstre,

snart maatte vi lægge os helt ned mod Hestens Hals, eller trække Benene til os, naar vi skulde passere mellem to tykke Træer, hvor Afstanden lige akkurat gav Plads nok til, at Hesten kunde slippe igennem. Store Træstammer, som Stormene havde knækket, laa tværs over Vejen, saa man maatte holde sig godt fast, naar Hesten sprang over. Ogsaa smaa Aaer, som Skoven gennemkrydses af, maatte vi ofte tage i Spring, thi disse Vandløb var nok smalle, men de var alt for dybe til at vade over. — Ofte red vi som under mægtige Portaler, dannede af Bambus'ens lange, lette, bøjede Rør, dækkede af det fineste, grønne Bladhang.

Paa begge Sider af os stod Skoven som en Mur af allehaande Slyngplanter, der har vævet deres Net tæt og stærkt mellem de tykke Stammer. Saa langt man kunde øjne, saa man Skovens Kæmper strække sig højt mod Himlen. Men højt over alle Skovkæmperne knejser Palmerne — deres ranke, slanke Stammer strækker sig op mod Lyset, uden en eneste Bugtning stræber de opad, borer deres fine Kroner gennem Skovkæmpernes tætte Løvtag — bare opad, højt op over alle de andre Træer.

Der var saa stille i Skoven. Skovhønens »Udu, udu«, Fuglenes Kvidren og Insekternes Summen var de eneste Lyde i den store, stille ældgamle Skov. I Aartusinder har den slumret, ingen har forstyrret dens Fred, men nu vilde snart den Tid komme, hvor Ekkoet vilde faa travlt med at gentage Øksernes drønende Slag, naar de fældede de gamle Træer. Det var underligt betagende, næsten vemodigt at tænke paa, at snart skulde Slyngplanternes Net splittes, rives til Side, trampes ned, og de store majestætiske gamle Træer hugges om, hugges til og transporteres ud til Havnen, og saa sendes ned ad Floden til Buenos Aires paa en

Tømmerflaade, for at ende som Bygningstømmer, fine polerede Møbler eller lignende.

Det var paa Grund af disse Planer, at vi nu var paa Vej for at se paa et Sted, hvor der skulde anlægges en ny Havn — Puerto Tercero — da nemlig Transporten fra Skoven her vilde være alt for lang til Puerto Segundo.

Vi begyndte saa smaat at blive trætte; Dagen var ved at gaa paa Hæld, men nu naaede vi en lille Hytte, og videre frem saa vi, at Vejen var ryddet og hugget op — Folkene var allerede begyndt med Arbejdet ved den nye Havn. Meningen var, at hele Vejen skulde ryddes — helt ned til Ortis, saa der blev en god sammenhængende Vejstrækning.

Hytten, vi var naaet til, tilhørte Peonerne, som arbejdede paa Vejen. Der var kun en Kvinde hjemme, og hun gav os friskt Kildevand med vild Honning i — de indfødte laver altid deres Hytter ved Kilder, og dem er der en sand Rigdom af i hele Misiones. — Drikken smagte godt og forfriskende, nu da jeg var saa træt og tørstig, men under andre Forhold havde jeg maaske næppe haft Lyst til at smage paa den, da den serveredes i en tom Konservesdaase af en Kvinde, der absolut ikke saa appetitvækkende ud; hendes Haar var uredt, de bare Ben snavsede, en Cigar dinglede i Munden, og Klæderne hang uordentligt omkring hende.

Det sidste Stykke var kun nogle faa Kilometer, og da Vejen nu var bred og tillod os at sidde oprejst paa Hesten, naaede vi vort Bestemmelsessted, netop da Solen gik ned.

Det var morsomt at staa her paa den lille Rydning, som snart skulde blive et Havneanlæg, fuldt af Tømmerstokke, med myldrende Liv og muntert Arbejde. Der laa nogle faa Stammer, som var hugget til straks; de havde staaet paa Rydningen og var saaledes de første til at falde for

Øksen. Der var allerede bygget en større Hytte og en Del mindre.

Der blev fortalt mig, at jeg var den første hvide Kvinde, der nogen Sinde var kommet her, og havde jeg dengang vidst, hvad jeg ved nu, at der senere vilde komme en stor Yerbaplantage paa en Million Træer, en meget moderne Administration, Vejanlæg m. m., saa vilde jeg maaske have følt Æren større. Puerto Tercero blev senere solgt og hedder nu Puerto Bemberg.

Nede ved en lille Kilde vaskede vi os, og ovenpaa denne Renselsesproces smagte Maden herligt. Formandens Kone rakte os Bønnesuppe i Bliktallerkener, Skeerne var meget tarvelige, og Vand drak vi af et Krus. At være sulten er som bekendt Madens bedste Krydderi, og jeg tør nok sige, at vi var sultne. Vi sad rundt omkring Ildstedet paa Stubbe og Stammer, og før vi var færdig med Maaltidet, havde Mørket hyllet alt ind i sit dunkle Klæde, kun Flammerne fra Baalet lyste for os. — Saa blev Lygterne tændt, og i et lille Telt blev der reddt Natteleje til os — eller rettere sagt, vi fik en Catre, en Feltseng, hvorpaa vi lagde vore Tæpper; Ridestøvlerne anbragte vi under Tæppet, — de maatte agere Hovedpude. Uden for Teltet sad de indfødte sammen med vore tre Peoner, og da disse jo kom fra den gamle Havn, var der naturligvis meget Nyt at spørge.

Det var slet ikke let at falde i Søvn. Jeg laa og lyttede til alle de mange sære Lyde, Natten var saa fuld af: snart var det Cicadens langtrukne Fløjt, saa en Mules Skryden, nyt Ved der kastedes paa Ilden og sendte Tusinder af Gnister til Vejrs med en voldsom Sprutten og Spragen — saa raslede det i Løvet bag Teltet, en tør Gren faldt ned, en Stamme, som Stormen forlængst havde knækket, faldt

først nu til Jorden, fordi Løvværket, der havde baaret den oppe, nu selv havde naaet Bristepunktet. — En Angst greb mig: kunde man stole paa disse mørkøjede indfødte og Paraguayere? — Heldigvis syntes hverken Skoven eller Folkenes Passiaren at forstyrre min Mand, han sov trygt og roligt hele Natten.

Ved Femtiden begyndte Arbejdet. Øksernes taktfaste Slag mod Træerne vækkede mig — saa var jeg altsaa alligevel faldet i Søvn til sidst. — Det bragede i Skoven, naar en Kæmpe faldt, det lød som et Suk fra Jordens Skød.

Vi drak Maté, som jeg hurtigt havde faaet Smag paa. Engang da Patronen hørte, at jeg godt kunde lide Maté, udbrød han: »Stakkels lille Frue, saa kommer De aldrig mere tilbage til Deres Land for at bosætte Dem dér. Maté'en rodfæster Dem til Sydamerika.«

Og det kommer nok til at gaa i Opfyldelse.

Min Mand gik nu ud med Formanden for at bese Arbejdet og give nye Ordre; jeg blev imedens paa Bopladsen og talte med Kvinderne. Allerede før Daggry var vore tre Peoner redet hjem med Hestene, og vi skulde tage »Ibera«, naar den sejlede forbi, og den kunde komme naar som helst.

Da det var umuligt at trænge dybere ind i Skoven, var der kun Bopladsen at være paa, og vi benyttede saa Ventesiden til at skrive Breve.

Det blev Middag — vi spiste atter Bønnesuppe — og senere søgte vi ned til Kilden for at finde lidt Kølighed og lidt Skygge.

Man skulde tro, der var Sommerfuglestævne hernede. I alle mulige Farver og Arter sværmede disse lette smaa Skabninger yndefuldt omkring; snart jog de i vild Flugt efter hinanden, og snart bares de oppe af Luftens lette

Aande, eller de sad i store Klynger paa det hvide Sand. — Længere hen paa Dagen gik vi ned til Flodbredden og lagde os i det varme Sand. Vi saa over mod Paraguay; derinde paa den store Rydning midt i de mørke Skove ligger en stor Jesuiterskole meget idyllisk. Floden var saa stille, ikke en Krusning rynkede dens glatte Overflade, der saa skønt gengav den klare blaa Himmel med sine lette, hvide Skyer.

Solen gik luerød ned og fortonede sig over i lilla, som atter gik over i graat, og til sidst dæmredes alt ind i Natens dystre Favntag.

Ventetiden begyndte at blive lang. Moskitos, Mbaracuy og Polverines plagede os; mine Hænder var helt hovne og sved forfærdeligt. Vi tændte Baal for at ryge vore Plageaander bort — et stort og smukt Baal, som et helt Sankt Hansblus. De høje Flammer saa ud som Trolde, der dansede om Heksegryden, og Skoven tog sig ganske spøgelsesagtig ud set gennem Baalets Flammehav.

Igen spiste vi Bønnesuppe, men vi fik denne Gang ogsaa en Høne, som Formandens Kvinde havde kogt til os.

Efter Maaltidet saa vi, hvorledes Stjernerne tændtes en efter en, og til sidst var Himlen et pragtfuldt Stjerne-tæppe.

Hvis det ikke havde været for disse nederdrægtige Moskitos, var her vidunderligt i denne stille, rolige Nat, langt borte fra Støj og Larm. Man følte sig næsten som en lille Myre i Guds store Natur — men dog med aabne Sanser for Skønheden og Storheden her inde i Urskovens Hjerter.

Nu kom en Kvinde henimod os. Hun kaldtes Senora de Esteche, men var nok ikke rigtig viet til Manden, hvis Navn hun bar; det har imidlertid mindre at sige, her har de en anden Maalestok for Ret og Moral end vi. Hun vilde

ogsaa med »Ibera«, helt ned til Posadas. Hun var meget fin i brandgul Silkekjole, men paa Fødderne havde hun gamle, udtraadte Morgensko og holdt de pæne Sko i Haanden, de skulde først paa, naar Damperen kom; — det gør alt for ondt i de brede, flade Fødder at spærres inde i højhælede Laksko i længere Tid ad Gangen. Jeg betragtede hende, som hun sad dør i Skæret fra Ilden, godt pudret, med den svære Guldkam straalende i det tykke sorte Haar; om Halsen havde hun en tung Guldkæde med indfattede Korallerperler, og Fingrene var rigt besat med store Ringe. Jeg gættede paa, at Smykkerne var Gaver fra de forskellige Mænd, hvis Kvinde hun havde været. Disse Forhold varer som Regel kun en otte à ti Maaneder, men det er en Skam for en Mand at sende sin Kvinde bort uden at give hende gode Gaver i Form af Tøj og Smykker.

Vi sad paa vore Tæpper tæt ved Ilden, medens Senora de Esteche sad paa en Stub med vidtskrævende Ben, røg tykke Cigarer og spyttede Langspyt — en mærkværdig Fremtoning.

»Ibera« lod vente paa sig. Det lille Telt blev flyttet ned paa Flodbredden, og vi lagde os til Ro. — Ved Midnat vækkedes vi af Skibets Tuden, og i en Fart fik vi Støvler og Hat paa; Robaaden kom i Land efter os, og snart var vi om Bord paa »Ibera«. Det var helt velgørende at sætte sig til Rette i en magelig Sofa i Salonen, efter at vi hele Dagen kun havde haft Stubbe og Stammer at sidde paa.

»Ibera« gled som en lysende Verden mellem de to mørke Kyster, hvor Ildfluerne nu og da tændte Glimt paa Glimt mellem Løvet. — Ved Totiden var vi hjemme, og var en Dags interessante Oplevelser rigere.

Saaledes gik Tiden. Grønsagerne voksede i min Have, min Høsegaard talte allerede mange Dyr; Patronen hav-

de foræret mig en yndig lille Foxterrier, og et tamt Daadyr spadserede fredeligt rundt i Hønsedaarden. Jeg havde ogsaa en Kaninstald med fire store belgiske Kaniner. — Sommertiden gled bort og med den den trykkende Hede, og nogle Maaneder med herligt Vejr fulgte efter.

Her var store Plantager af Appelsiner, Mandariner og Bananer, og nu var der rigeligt af Frugt. Vi havde lært os selv at lave Smør ved Hjælp af en almindelig Pisker, saa nu blev Maden mere varieret.

Jeg havde ogsaa en Følelse af, at Menneskene her godt kunde lide os.

Engang da min Mand maatte ned til Posadas til Patronen, blev jeg alene med min Kok, som dog kun var hos os om Dagen; han havde sin Kvinde i en lille Hytte i Nærheden, og der boede han om Natten. — Jeg var saaledes alene i Huset paa Skrænten hele Natten, men følte ingen Frygt.

Den Aften, jeg ventede min Mand hjem, mente jeg at have hørt Damperen sejle forbi nede paa Floden, og jeg bildte mig ind, at jeg hørte Aareslag ved Bredden. Jeg gik ud paa Verandaen og raabte højt: »Hallo«, da jeg tænkte mig, at min Mand vilde svare, naar han hørte mig kalde. Men til min store Rædsel kom otte, ti Mand springende over mod vort Hus, svingende med Lygter og bevæbnede med Machetes og Revolvere; de troede, jeg var i Fare, og kom for at værne mig. Et Par Timer senere, da Carl virkelig kom, forklarede de ham, at jeg havde skreget, og at de troede, at nogen vilde gøre mig Fortræd, og derfor vilde de komme mig til Hjælp.

Jeg fik mange Beviser paa, at de indfødte holdt af os. — Ofte havde jeg hørt, hvor farligt det er for en hvid Kvinde at leve blandt de indfødte, men jeg erfarede lige

det modsatte, og jeg tror endda slet ikke, at hvide Kvinder er attraaede af de indfødte. Hvor ofte har jeg ikke gennem Aarene set europæiske Mænd leve med en indfødt Kvinde, men aldrig har jeg oplevet det omvendte.

Tiden gik hurtigt heroppe. Som Regel havde jeg altid en syg paa Sygestuen, somme Tider flere. Kvinderne var værst at have med at gøre; jeg kunde ikke faa dem til at lade være med at ryge, og de fik altid paa en eller anden Maade smuglet Cigarer ind — og saa spyttede de paa Gulvet, selv om jeg aldrig saa meget satte Spyttbakken lige ved Siden af dem; de glemte det simpelt hen, og af gammel Vane hvislede de Spyttet langt fra sig. De var frygtelig uvidende, det var saaledes en stor Sjældenhed, naar en af disse Kvinder kunde læse.

De stod paa saa lavt et Trin, at det var svært, for ikke at sige næsten umuligt, at hjælpe dem; de havde ingen Mening selv, sagde kun »Ja« til alt, hvad jeg forklarede dem, men som oftest havde de slet ikke forstaaet det og rettede sig derfor heller ikke efter mine Raad.

En Mor bragte en lille Dreng paa halvandet Aar ned til mig. Drengen var syg, med stærke Opkastninger og Diarré; jeg forklarede hende, at Diæt var nødvendig, og at hun paa ingen Maade maatte stoppe Barnet med alt muligt, som hun hidtil havde gjort. Jeg gav den lille Mælk og kogte Havresuppe til ham. — Men hvad ser jeg en Dag: Drengen sad paa en Sæk bredt ud over den fugtige Jord, kun med en lille stumpet Skjorte paa, og i Haanden holdt han et Stykke stærkt krydret Pølse, som han gnavede af. Jeg bebrejdede Moderen det og sagde, at paa den Maade blev hendes Barn aldrig rask, men hun svarede kun forknyt: »Han vilde saa gerne have det«.

Jeg havde ondt af Kvinderne dèr i Misiones. Allerede i

saa ung en Alder, at de endnu skulde være glade for en Dukke, bliver de tvunget ind under de frygteligste og elendigste Livsforhold; ofte udleverer Moderen selv sin Datter, naar denne kun er elleve-tolv Aar, hvis bare Manden, som ønsker Barnet, giver gyldne Løfter om senere at gifte sig med hende, og giver baade Moderen og Barnet Gaver. Og disse stakkels Kvinder, som jo Gang paa Gang ser sig narret, tror alligevel paa en ny Mands Ord.

En Dag kom jeg ud i en Rancho — en yderst elendig og faldefærdig Rancho. Derinde laa paa en Seng, hvis man da kan kalde dette usle Leje saadan — fire lave Stokke var hamret ned i Jorden, hver Stok havde foroven en Kløft, mellem de to øverste var anbragt en Tværstang, og ligeledes mellem de to nederste, og hvilende paa disse to Tværstænger laa lange, tynde Bambus, og paa saadan en Seng laa en stakkels ung Kvinde i nogle elendige, lasede Tæpper. Hun var lige fyldt seksten Aar, og for tyve Dage siden havde hun født et lille Barn, kun med Manden som Hjælper, og nu kunde hun ikke blive rask. Medens Manden var paa Arbejde, laa hun dør ganske alene hele Dagen og sloges med Fluor og Myg. Det lille Barn levede, men var saa lille og spinkelt, at jeg næsten var bange for at røre ham, da jeg forsøgte at gøre ham i Stand. — Vi fik saa den unge Kvinde og hendes Barn ned paa Hospitalet i Posadas, — det var i yderste Øjeblik.

Der er stor Forskel paa en Koloni og en Obraje. I Kolonien er det Familier, som arbejder paa hver sin Jord, medens en Obraje er en stor Ejendom, som kan tilhøre en enkelt Person eller et Kompagni. Peonerne, som kommer op til en saadan Obraje, bliver der sjældent længere end otte-ti Maaneder, saa rejser de ned til Posadas, en By, der ikke staar tilbage for andre Havnebyer hvad angaar daarlig

Moral, hvor Sømænd bliver blokket for deres Hyre, og Livet leves vildt. Saaledes blokkes ogsaa Peonerne for deres Fortjeneste, samlet sammen deroppe i Obraj'en i Af-savn og under haardt Arbejde. Løstgængende Kvinder ribber disse stakkels Mennesker, og naar de saa ikke har flere Penge, gaar de hen til Kontoret for den Obraje, hvor de sidst arbejdede, og faar Forskud, og er saa dette ogsaa brugt op, sælges det fine Bælte, de har flere Gange rundt om Livet, deres Ridepisk og til allersidst de Klæder, som kan undværes. Naar de saa har levet dette løsslupne Liv en Maanedstid, gælder det om at komme til Skovs igen, — ofte med en Gæld paa fire-fem Maaneders Forskud. Saa slides der atter voldsomt, og medens de første fire-fem Maaneder gaar, hvor de altsaa ingen Løn faar, har de faaet yderligere Forskud i Butikken, der forsyner Obraj'en med alle mulige Varer, saa de altsaa stadig er i Gæld. Paa denne Maade bliver disse Stakler saa at sige Slaver, og det hænder ogsaa af og til, at en eller anden Peon føler Slavelænken for tung og forsøger at flygte; somme Tider lykkes det, men som oftest bliver han indhentet, og saa straffes han haardt og bliver siden strengt bevogtet. Som Regel finder Peonerne sig dog i Skæbnen, og efter en halv Snes Maaneders Arbejde har de en lille Sum til Gode, forlader Obraj'en for atter at styrte sig ind i Livet i Posadas.

De ved, at det vil gaa som sidste Gang, men det nytter intet — Byen drager dem uimodstaaeligt til sig.

Min Mand har ofte prøvet paa at tale dem til Fornuft, uden det fjerneste Held. De har ingen fast Karakter, disse Peoner, de er ikke opøvede i at sætte deres Vilje ind paa noget. De beherskes fuldstændig af deres Drifter, og atter og atter gør de Turen ned til Posadas, indtil de er saa

ødelagte og sløvede, at de ikke duer til noget. Som Regel bliver de heller ikke gamle, disse Folk.

Det begyndte at blive sløjt med Arbejde inde i Buenos Aires, og arbejdsløse i alle Brancher gik rundt i Parkerne. Min Mand fik i denne Tid Breve fra mange Landsmænd med Forespørgsler, om han ikke kunde skaffe dem en Plads heroppe i Skovene, og vi fik da ogsaa to hyggelige og fornøjelige Danskere anbragt. Det var helt morsomt at have nogen at tale Dansk med paa de mange fornøjelige Udflugter, vi foretog sammen. Af og til sejlede vi i en lille Motorbaad op ad Floden paa Maaneskinsaftener og lejrede os paa Paraguaykysten. Somme Tider red vi alle fire ud og tilbragte hele Fridage i Skoven.

Vi var nu naaet hen til September, og Arbejdet var stadig gaaet godt i Obraj'en. Mange Tømmerflaader var allerede sendt ned til Buenos Aires, og Flodbredden laa fyldt med »Vigas«, tilhugne Stammer og »Rollisos«, runde Stammer. Klokken fire hver Morgen var min Mand oppe, og til Hest ude paa de forskellige Arbejdspladser for at passe paa, at Arbejdet begyndte Klokken fem, som det skulde, og at Folkene ikke trak Tiden ud for at nyde deres Maté.

Toget kom hver Dag inde fra Ortis med en hel Række Vogne, tungt læsset med Træstammer. Der var Fart og Liv over Arbejdet, og man glemte til Tider helt, at man var dybt inde i Urskoven.

I Slutningen af September kom Patronen herop med sin Familie — Fruen og ni Børn. I den Anledning blev en Ko slagtet, og for første Gang heroppe havde jeg friskt Oksekød paa mit Bord. Der blev arrangeret Udflugter og Fester, og vi spiste flere Gange oppe hos Patronens, ligesom de kom ned til os. De var meget begejstrede for mine Smaakager, thi Argentinerne kender ikke til hjemmebagte

Kager som vi Danskere. — Tilsyneladende var alting saare dejligt, men snart skulde en Sky formørke vor lyse Himmel. Kort før Patronen rejste bort igen, talte han en Dag med os og komplementerede mig i mange smukke Ord for mit Arbejde med de syge. Derimod var han ret betænkelig over det religiøse Arbejde, vi var begyndt paa; han anerkendte vor Idealisme, og han troede selv paa Gud som den alskabende Kraft. Men disse Mennesker er lykkeligere i deres Uvidenhed, sagde han. Og han mente, at hvis det var en helt udenforstaaende, der kom for at prædike Evangeliet, saa var det noget andet, men at selve Administratoren tog disse Mennesker, for Størstedelen sine egne undergivne, med hjem til sig, det kunde kun være nedbrydende for Respekten!

Vi fortsatte imidlertid vort religiøse Arbejde trods Patronens Advarsel, og desværre skulde vore bange Anelser inden længe gaa i Opfyldelse. — Næste Gang Patronen kom til Puerto Segundo, kaldte han en Dag min Mand op paa sit Kontor og gav ham hans Afsked — han havde ikke Brug for hans Arbejde længere, naar vi ikke vilde holde op med vore religiøse Møder, sagde han. Vi skulde forlade Stedet med det samme, han havde allerede en ny Mand til at overtage Stillingen, og saa kunde Carl hente sit Tilgodehavende hos ham i Posadas.

Det var meget haardt at skulle forlade en Egn, vi begge var kommet til at holde saa meget af, men paa den anden Side havde det én Fordel, idet jeg i en ret nær Fremtid ventede et Barn, hvorfor jeg helst vilde ned til Buenos Aires under mere betryggende Forhold end her i Urskoven.

Saa snart det rygtedes over Bopladsen, at vi skulde rejse, kom den ene efter den anden og tilbød at hjælpe os.

Kvinderne vaskede og strøg mit Tøj, og snart var Indpakningen i fuld Gang. Vore Soveværelsesmøbler var vi saa heldige at faa solgt, saa slap vi for at betale den dyre Fragt for dem ned til Buenos Aires.

Selv paa denne sidste Aften fik jeg en Patient, idet der blev bragt en syg Peon over til vort Hus. Han saa forfærdelig ud — han havde ligget i Skoven en halv Snes Timer, før de andre Peoner fandt ham. Et Hug gik skraat over Panden ned over venstre Øje og næsten helt hen til Øret, og desuden havde han flere andre Saar. Hans Skjorte var som en stiv, sort Masse af Blod. Peonerne, som havde fundet ham, havde taget et Stykke af en gammel Filthat, brændt det til Aske over Baalet og hældt det ned i Saaret. Det blev et langsomt og drøjt Stykke Arbejde at faa alt det pillet af og blødt op. Til min store Sorg var Øjet fuldstændig hugget igennem, saa for mig var der intet andet at gøre end at holde Saaret saa rent som muligt, indtil han to Dage senere kunde sendes ned til Hospitalet i Posadas, hvor han fik Øjet opereret bort. Han var min sidste Patient i Misiones.

Saa kom Afskeden med vort lille Hjem, med Skoven, hele Bopladsen og de mange Mennesker, der samledes i tavse Klynger ude i Haven — varme Haandtryk, forlegne Smil, famlende, men hjertelige Ord til Farvel. Vi havde gensidig lært hinanden at kende i de forløbne ti Maaneder og var kommet til at holde af hinanden. Det havde været en lykkelig Tid, rig paa Oplevelser og Erfaringer.

Atter var vi om Bord paa »Ibera« efter at have sagt Farvel til de sidste Venner nede ved Havnen, og atter drog vi ud i det uvisse, dog med en forunderlig Følelse af, at det nok skulde gaa godt altsammen.

Man kan ikke paastaa, at vi havde spundet Guld der-

oppe i Urskoven, men skønt det var knapt med Finanser-
ne, kunde der paa Rejsen ned til Buenos Aires undertiden
komme et saa muntert Humør over os, at den ene eller
den anden af os kunde udbryde: »Man skulde rigtignok
ikke tro, at vi var arbejdsløse og kun havde ganske lidt
at staa imod med, saa lystige som vi er.« Men vi kunde
ikke føle os modløse, der laa som en glad Forventning
forude, og vort Haab beskæmmedes heller ikke, selv om vi
fik tunge Dage iblandt.

OPHOLD I BUENOS AIRES

Vi kom til Buenos Aires en Søndag Aften i November. — I ti Maaneder havde vi levet deroppe i Urskoven, levet vort eget Liv og var ligesom kommet Byen og hele Civilisationen saa langt paa Afstand. Det var kun knap et Aar, og dog forekom det mig at være meget længere paa Grund af alt det, jeg havde oplevet.

Klokken var ti Aften, da vi gik fra Borde og i en Bil kørte gennem Byen, der straaledede i hele sin elektriske Belysning. Lysreklamer tændtes og slukkedes, Musik tonede ud fra Restauranterne, Hoteller og Bar'er. Paa Fortovsrestauranterne var alle Borde optaget. — Vi kørte gennem Avenida de Mayo og blev sært betaget af hele dette travle Liv, der summede om os. Der oppe i Skoven gik de fleste til Ro, kort efter at Solen var gaaet ned, kun en enkelt Lygte saa man nu og da, der var ikke den Overdaadighed af Lys som her — vi havde kun Petroleumslamper. Ved denne Tid, hvor Folk i Buenos Aires rigtig skal til at leve, da plejede vi at sove.

Vi kørte hen til Frelsens Hærs Kvindepensionat, hvor jeg skulde bo, medens min Mand tog ind paa et Hotel.

Næste Dag begyndte Carl saa Jagten efter en Stilling.

Det var unægtelig lidet opmuntrende at høre, at Parkerne var fulde af Arbejdsløse, som ikke havde Tag over Hovedet og sov paa Bænkene om Natten, men der var jo ikke andet for min Mand at gøre end at søge og søge og atter søge. Og det blev mange Direktører og Kontorchefer, han talte med i Løbet af den Dag. Mod al Forventning lønnes hans Ihærdighed allerede næste Dag, idet han fik Tilbud om en Stilling oppe i Chaco. Vi slog selvfølgelig øjeblikkelig til — min Mand rejste, og jeg blev boende i Buenos Aires.

Dagene her var ensformige og triste og sled sig langsomt af Sted, indtil jeg endelig flyttede hen paa en Klinik, hvor jeg et Par Dage ind i det nye Aar fødte en lille Pige.

Paa Frelsens Hærs Pensionat havde jeg lært en lille fransk ung Pige at kende, og hun kom nu flittigt og besøgte mig paa Klinikken. En Englænder, der var blevet stærkt forelsket i hende, havde taget hende ud af et Bordel og anbragt hende i Pensionatet, hvor det var Meningen, at hun skulde blive en Tid for at ryste det smudsige Hus' Støv af sine Fødder, og senere vilde han saa gifte sig med hende. Hun var lille og spinkel, med brune gnistrende Øjne og kastaniebrunt, bølget Haar. Munter og sorgløs som en Fugl sang hun Viser Dagen lang. Kom man op paa Taget for at faa lidt frisk Luft, fløj hendes Cigaret over Murkanten og ned paa Gaden, men naar hun saa, at det bare var mig, tændte hun en ny.

Hun var flittig, syede selv alt sit Tøj, og aldrig har jeg set nogen bevæge en Synaal saa hurtigt og smidigt som hun. — Og denne lille franske Skøge havde et godt Hjerte. Hendes Elsker forærede hende skønne Blomster, men naar han var gaaet, anbragte hun dem inde hos mig. »De er jo

hjemme hele Dagen,« sagde hun, »og har derfor mere Fornøjelse af dem end jeg!«

»Holder De af Børn?« spurgte jeg hende en Dag paa Klinikken, da hun tog min lille Pige op i sine Arme og trallede for hende.

»Aah, ja,« svarede hun.

»Vilde De gerne selv have saadan en lille Pige, naar De bliver gift?« fortsatte jeg.

Saa lo hun, slog Hovedet tilbage med et ejendommeligt Kast, som klædte hende aldeles fortryllende, og sagde: »Lille Frue, Børn er kun for gode Kvinder som De. Jeg skal leve,« og saa trippede hun med Dansetrin omkring min Seng, medens hun nynnede til.

En lille glad Sommerfugl var hun — kun god og munter.

Men saa flagrede hun ud i Livet en skønne Dag, og jeg ønskede, at Livet vilde tage skaansomt paa hende, for hun havde et godt Hjerte.

Jeg kom tilbage til Pensionatet og haabede nu at kunne følge min Mand til Chaco. Det blev der dog ikke noget af; jeg fik Brev om, at jeg ikke skulde komme, da Kompagniet havde købt store Skovstrækninger i La Pampa, og hele Personalet fra Chaco, samt i Tusindvis af Peoner skulde derved, og forøvrigt vilde det være uklogt, om jeg kom derop netop nu i disse hede Maaneder med et lille Barn. Saa fulgte en uhyggelig Beskrivelse af Landskabet: en trøstesløs Sandørken, en næsten ulidelig Hede, Vandmangel og Myriader af Lopper etc.

Der var altsaa kun at vente. Med hver Post haabede jeg at faa Meddelelse om, at nu var der pakket sammen deroppe og Flytningen i Gang ned til La Pampa.

Uge efter Uge kun Skuffelse.

Endelig sidst i Marts kom der Bud om, at nu sendtes der et helt Tog med Folk ned til La Pampa, og pludselig en Aften stod min Mand i min Stue.

Saa kom Forklaringen. Han havde sammen med et Par andre fra Kontoret ledet en hel Togstamme fra Roversi til Lucan gennem strejkende Zoner. Paa alle Jernbanelinier i Provinsen strejkedes der nemlig. Det havde været umuligt at faa Tog igennem paa normal Vis, men nu da alle de mange Tusinde Peoner var samlet, maatte de af Sted for enhver Pris, det var alt for vanskeligt at holde Styr paa alle disse varmbloedige Mennesker, hvis de skulde gaa uvirksomme rundt.

Kompagniets ene Ejer, Argentineren Leiva, en stor Personlighed, som var meget afholdt trods sin Myndighed, havde faaet udleveret en hel Togstamme med Lokomotiv, men uden Personale. Efter megen Snakken frem og tilbage fik han Lokomotivføreren til at føre Toget mod at love ham en Stilling inden for Kompagniet med den dobbelte Løn af den, han fik af Jernbaneselskabet.

De strejkende, som havde truet med at skyde paa ethvert Tog, der blev ført igennem til Buenos Aires, fik gennem Kompagniet Besked om, at enhver der viste sig paa Banelinien ubarmhertigt vilde faa en Kugle gennem Livet. Carl og et Par andre Mænd af Kontorpersonalet havde siddet foran paa Maskinen med ladte Geværer — der skete intet, Rejsen forløb i fuldkommen Ro og Orden. Da der ikke var Strejke paa Fortsættelsen af Banen Vest paa, var min Mand saa staaet af her i Buenos Aires for at hilse paa mig og se sin lille Pige — saa vilde han fortsætte næste Aften med det ordinære Tog.

Han kom imidlertid ikke af Sted før en hel Uge senere, da Strejken i Løbet af Dagen ogsaa kom til at omfatte

Vestbanen. Endelig efter endnu en Uges spændt Venten fik jeg Besked om, at nu kunde jeg komme!

I en utrolig Fart fik jeg pakket færdig, naaede Toget i sidste Øjeblik — den lange Ventetid i Buenos Aires var nu til Ende — og min lille Pige og jeg rullede gennem Natten Vest paa ud mod »Los Caldenes«, den nye Arbejdsplads.

LA PAMPA

Klokken otte Søndag Morgen, Paaskedag, rullede Toget ind paa Rucanelo Station, og der stod Carl sammen med en anden Mand — hans Ven fra Bompland, fik jeg senere at vide. De var kommet med en Draisine for at hente mig, og efter at have hilst paa hinanden tog vi Plads paa smaa Kasser midt paa Draisinen, medens Peonerne arbejdede ved Hjulene.

Vi havde meget at tale om, saa Landskabet gled forbi os, uden at vi fæstede os ved det. Vi kørte en Timestid med Draisinen og naaede saa ud til den vordende Administrationsplads. Endnu var alt ufærdigt — paa et Vige-spor stod en halv Snes Jernbanevogne med smaa Mellem-rum, det skulde være Funktionærernes Boliger. Til vort Brug var to Vogne, en stor og en lille, koblet sammen.

Inde i Vognen havde en anden Dansker forsøgt at gøre lidt Orden, saa der ikke skulde se alt for uhyggeligt ud. Han havde bredt en Dug ud over en Trækasse og dækket Bord med mine egne Kopper, som jeg ikke havde set i mange Maaneder. Fire andre Kasser var Stole.

Vi drak kogt Maté og spiste Kiks til, og vi havde det helt fornøjeligt, vi fire Danskere. — Mine Øjne søgte rundt i Vognen; den havde aabenbart før været brugt til Be-

boelse — nogle af Vinduerne var dækket med Brædder for at give bedre Vægplads. Det var en forhenværende første Klasses Gennemgangsvogn, hvor alle Bænke, Hylder o. s. v. var fjernet. Tynde Brædder dannede Vægge mellem de fire Rum. Det forreste maatte vel være Stue og det næste Soveværelse, regnede jeg ud, for det var de største. Saa kom der et lille Rum og saa endnu et, der var lidt større.

Da vore to Gæster var gaaet, gav jeg mig til at pakke det allermest nødvendige ud, Resten maatte vente, for Vognen var frygtelig snavset; det kribledede ordentlig i Fingrene paa mig for at faa begyndt paa at muge ud, men jeg maatte bremse op for min Iver og vente til næste Dag — der var saa meget, der skulde drøftes og undersøges med det samme.

Saa kom Natten — men hvilken Nat! Det regnede, øsede — et helt Skybrud, og saa viste det sig tilmed, at Vognens Tag var utæt. Det dryppede ned alle Vegne, nogle Steder var det hele smaa fine Straaler, der ustandselig stod ned i Hovedet paa os. Der dannede sig meget hurtigt en sand Mudderpøl paa Gulvet, og derved opdagede vi, at der laa et helt Jordlag over Gulvbrædderne. Den lille sov i sin Klapvogn, og for at hun ikke skulde blive udsat for dette voldsomme Styrtebad, lagde vi et Stykke Sejldug fra Kalechen og hen til Haandtaget, saa Vandet kunde sile ned paa begge Sider af Vognen. Selv maatte vi sidde op med hver sin Paraply over Hovedet. Saaledes gik denne første Nat.

En spansk Kone havde lavet Mad til min Mand, indtil jeg kom, og nu bad vi hende sende Mad over til os i to Dage, saa jeg kunde faa lidt Orden paa Tingene, inden jeg selv begyndte paa Madlavningen.

Saa tog jeg fat paa Rengøringen. Jeg samlede alle Tingene i ét Rum, og gjorde saa Rum for Rum i Stand. Med en Skovl skrabede jeg først det nu opløste Snavs bort fra Gulvet, saa hældte jeg flere Spande Vand over, skrubbede og skurede, til jeg havde de rene Brædder under mig. Først efter at Gulvet var tørret, begyndte den egentlige Rengøring med Afsæbning af Døre, Vinduer, Vægge og Gulve.

Taget lod Kompagniet gøre i Stand, og hvis vi selv vilde male, kunde vi faa al den Maling, vi vilde have. Saa malede vi løs, hjulpet af de to Landsmænd.

Næste Søndag havde vi det rent og helt hyggeligt. Ganske vist havde vi ingen Møbler, men alle de Ting, jeg havde haft med fra Danmark, var i god Behold.

I et Hjørne af Soveværelset var der en Hylde — der blev hængt Cretonne omkring den, og saaledes fik vi et Klædeskab. I et andet Hjørne slog vi selv en Træplade op i Bordhøjde med en Hylde under, et Lagen blev klippet i Stykker til Forhæng, og saa havde vi en Servante; en lille smal Hylde ovenover gav Plads til Tandglas etc. En Kasse fik ligeledes en Forklædning og blev til Toiletbord — derpaa stod mit Krystaltoiletgarniture — maaske noget malplaceret — men vi syntes nu, at det hyggede. Den brede Catre — en Catre er jo ikke pæn — fik et Plystæppe over. Der blev hængt Billeder paa Væggene, de fire smaa Vinduer fik Gardiner for, og i et Hjørne, hvor Væggen var særlig grim, draperede vi med det grønne Satin, som havde delt vor Stue i Chacabuco i Buenos Aires i to Dele. Døraabningen fik Portiére af Cretonne. — Min lille Feltseng blev Divan med Puder op mod Væggen, og en lille Hylde over den gav Plads til Fotografier i Ramme. — To Wienerstole blev skruet sammen — en lille Gyng-

stol og en Lænestol blev Hæderspladser, naar der kom Besøg.

Kassen midt paa Gulvet maatte foreløbig være Bord, et Tæppe dækkede den helt, og en Lysedug og en Skaal midt paa gav den straks Udseende af et Bord. Det saa helt pænt ud, kun var det ubehageligt at sidde ved den, for man kunde jo ikke faa Benene ind under Bordet.

Bohavet var saaledes yderst enkelt, men foreløbig vilde vi ikke faa andre Gæster end vore to Landsmænd, og de var ikke forvante — de havde det jo ikke bedre selv.

Fire Petroleumskasser fik Betræk af grønt Satin, og de fik hver en Pude paa, saa det saa slet ikke saa tosset ud.

— — —

Endnu ligger La Pampas Skove og Sletter i den sidste stille Søvn, før Skovhugsten begynder. Det høje, stride, gulhvide Campgræs bølger som et aldrig hvilende Hav under de haardføre Træer, som har trodset Pampas Storme og barske Klima. De staar langt fra hinanden og bærer tydelige Spor af den haarde Strid mod Stormene, lavstammede og knudrede som de er, med stive, strittende, tornebesatte og smaabladede Grene — altid parat til at yde den bitreste Modstand. De staar der som en absolut Kontrast til Skovene i blidere Klimaer, Skovene med blødt, bølgende Løvhang der vidner om kærlig Pleje, om vekslende Sol og Regn, og med høje ranke Stammer, medens derimod Træerne i Pampa er knudrede, barske og utilnærmelige, som den ensomme bliver, der maa kæmpe sig frem alene; her maa hvert enkelt Træ kæmpe for sig, og Kampen er haard, thi ingen beskyttende Nabo yder Læ eller Skygge.

Alt er saa knugende stille her, kun af og til afbrydes denne næsten uhyggelige Stilhed af en Fugls Kalden —

der findes kun faa Sangfugle her. Lamaer og Strudse er Herskere paa de store Sletter, og Vildtet er vel aldrig blevet skræmt af Bøsseskud.

Kun nu og da krydser en Gaucho Sletten — han er opvokset her og bærer ligesom Træerne Mærker af Kampen mod den ublide Natur. Han er stærk som en Bjørn, tavs og mørk. Synger han, da er hans Sang melankolsk, langsom og enstonende.

Det var Verdenskrigen, som sendte sine Dønninger herover. Umuligheden af at faa Kul fra Europa havde skabt denne nye Arbejdsplads. Her i La Pampa vokser den haarde Caldén, hvis Ved er næret af Pampas haarde Jord, i det regnfattige Klima, og derfor egner dette Træ sig udmærket til Brændsel for Lokomotiver; det giver høje Flammer og yder stor Varme. I Aarene 1918 til 1919 blev der hugget en Million Tons Brænde i La Pampa.

Under Argentineren Leivas myndige Ledelse kom Arbejdet hurtigt i Gang og gik siden som en Maskine, hvis Stempelslag var i den mest fuldkomne Orden.

De store Lenastabler taarnede sig op som tunge Kaserne, som hele Byer med lange Gader imellem de velordnede Kvadrater. Lange Tog kørte hver Dag til Buenos Aires med Godsvognene fyldt med Brænde. Efterhaanden som Hugsten skred fremad, maatte Banen følge med, og Sporene blev forlængede. Rundt omkring i Skoven var store Arbejdspladser, hver med sin Formand. Tohjulede Vogne med to à fire Muler for kørtes af store Drengene fra Arbejdspladserne til Stabelpladsen. — Uvilkaarlig kom man selv ind i denne Rytme af Arbejdsiver, man var ikke længere udenfor, man var med, midt i det — og ud af alt dette voksede Tryghed for vort lille Hjem.

Fem Hundrede Pesos Gæld, som vi havde haft til en af

Carls Bekendte, var klaret paa to Maaneder — hvad gjorde det, at vi maatte spise Majsgrød hver Dag, og hverken fik Kaffe, Te, Smør eller Mælk — Gælden havde tynget min Mand, saa den maatte betales hurtigst muligt. Og nu efter den lange Adskillelse paa fem Maaneder var det bare godt at være sammen, saa fattige Maaltider og Kasse-møbler var langt at foretrække for Adskillelsen.

Efter disse to Maaneders strenge Økonomi holdt endelig to hvide Jernsenge deres Indtog i Vognen — de hyggede svært. Til vor lille Pige lavede vi en Tremmeseng af Kosterkafter. Den blev baade solid og god, og fire andre smaa Børn tog den efterhaanden i Brug alt eftersom Aarene gik. — Paa denne Maade kom der nu hver Maaned lidt nyt Indbo, indtil vor lille Vogn var blevet et hyggeligt Hjem.

Værst var det med Madlavningen, der i Begyndelsen maatte foregaa ude i det fri over et aabent Ildsted. Jeg havde Ilden nede paa Jorden under et skraat Tag, og ved Siden af havde jeg et Bord — det vil sige et Bræt lagt over fire Stokke, som var rammet ned i Jorden. Det egentlige Køkken havde jeg i Waggonen i Rummet efter Soveværelset; jeg fik lavet Bord, Hylder o. s. v. af en Kasse, — det sædvanlige Materiale — og det blev saamænd helt godt.

Den lille Waggon, som hørte med til vor »Villa«, var en Pakvogn, og den blev i Begyndelsen kun brugt til at opbevare Kasser og Kufferter i. Vi fik den koblet fra Beboelsesvognen og trukket lidt bort fra denne, og i Mellemrummet mellem Vognene lavede vi saa en Veranda ved at lægge Brædder fra Platform til Platform; langs Siderne satte vi Kasser, fyldte dem med Jord og plantede Kapri-folier deri, omgav det hele med et Staaltraadsnet, som Ka-

prifolierne kunde slynge sig op ad, og saaledes fik vi en dejlig skyggefuld Plads.

En stolt Dag var det, da et rigtigt Komfur blev stillet op i Pakvognens ene Rum — det andet blev Pigeværrelse. Tænk at lave Mad staaende ved Komfuret, uden Røg, uden hvert Øjeblik at skulle tørre Øjnene, fordi Vinden sendte Røgen lige imod mig. Det var saa festlig en Dag, at jeg aldrig glemmer den.

Der er en anden Dag, jeg ogsaa altid vil mindes — den ene Landsmand og jeg havde i Fællesskab lavet en Kasse om til en polstret Puf med Rygstød — og den Dag, den kom ind i min ret tomme Stue, glemmer jeg aldrig. Den fik Plads i Hjørnet med det grønne Satinsdraperi, hvor den tog sig nydeligt ud med sit blomstrede Betræk. Jeg maatte flere Gange ind for at betragte den, og jeg tror ikke, at jeg nogen Sinde faar et Møbel eller nogen anden Ting, der vil glæde mig saa meget, som denne beskedne Puf gjorde.

Hvilken Forandring var det ikke at komme fra Misiones' frodige Skove ud til La Pampas sandede Slette med det stride Campgræs og de spredte Træer. Her var ganske vist Skovhugst — for Skov var her jo — men hvor forskellig fra Puerto Segundos overdaadige Urskove. Her stod Træerne frit med aaben Plads omkring de lave, knudrede Stammer, Kronerne bredte deres stive, indfiltrede Grene vidt ud til Siderne, Løvet var smaa, haarde Blade, og her fandtes ingen Underskov, ingen Slyng- eller Snylteplanter. Og hvorledes Caldén'en kunde finde Næring i denne Saltørken er mig ganske ufatteligt.

Der blev gravet og boret dybe Brønde, men overalt, selv i stor Dybder, var Vandet salt og udrikkeligt, saa vi maatte skaffe os Vand paa anden Maade, derfor kom Toget hver

Morgen fra Rucanelo med store Vandtanke med fersk Vand. Det tømtes ud i store murede Brønde, hvorfra det siden i mindre Tankvogne, trukket af Muler, blev fordelt rundt omkring i de forskellige »Huse«. Hvert Hjem havde en stor Zinkbeholder, der kunde rumme to Hundrede, fem Hundrede eller tusind Liter, ganske som Familien nu behøvede det. Der var mange Vandvogne i Gang hele Dagen igennem — fire Tusinde Mænd foruden Kvinder, Børn og i Hundredvis af Muler skulde forsynes.

Som Svampe skyder op i Skoven efter Regn, saadan voksede der i det øde Pampa i Løbet af kort Tid en hel By op omkring Administrationen. Et langt Bølgeblikhus, foret med Træ, var Bolig for de to Ejere, naar de var her — vi saa mest til Leiva, han boede her næsten altid. Købmandsbutik, Lager og Kontor var ligeledes af skinrende Bølgeblik. Længere henne groede en hel Gade af Ranchos op, bygget af hvilket som helst Materiale: Kassebrædder, gammelt Blik, Sækkelærred etc., alle tækket med det lange, stride Campgræs. I disse Ranchos boede Handelsfolk, som inde fra Byen skaffede Grønsager, Galanterivarer, Parfume o. s. v. — mange nyttige og unyttige Ting kunde købes dèr til den dobbelte Pris af deres Værdi.

Saa fik vi en Ko med Kalv, det var nemlig nødvendigt, at den lille fik Mælk. En indfødt Kvinde kom og malkede Koen, men en Dag blev hun syg, og der stod jeg med en brølende Ko, en klagende Kalv og et grædende Barn. Barnet og Kalven vilde begge have Mælk, og jeg havde aldrig i mit Liv malket før. Men jeg maatte jo forsøge, løste Kalven, og den sprang nok saa villig hen til Moderen for at patte, men nu var det meget svært at faa den væk igen — Køer herovre giver ikke Mælken fra sig, uden at Kalven patter først. Saa gav jeg mig til at malke og fik da ogsaa

en halv Liter — mere vilde der absolut ikke komme, og Koen plejede at give seks, syv Liter om Morgen. Naa, det var jo i hvert Fald nok til Barnets første Flaske, som i en Fart blev tilberedt, saa hendes Skrigen kunde holde op, og jeg faa malket videre. Den arme Ko blev malket fem, seks Gange den Dag. Men i Løbet af nogle Dage gik det meget bedre, og det var mig en stor Tilfredsstillelse, da jeg første Gang bar min Mælkespand op i Vognen med fuldt Udbytte. Alligevel var jeg glad, at Konen blev rask igen og atter kunde befri mig for Malkningen, — men nu vidste jeg da, at jeg selv kunde klare det, hvis det igen blev nødvendigt.

Vi fik en lille Santiagener-Pige paa fjorten Aar til Hjælp i Huset — en køn lille Pige med gyldenbrun Hud og straalende sorte Øjne; hendes Haar bølgede let i Mod-sætning til de fleste Santiagenerne, hvis Haar er glat og stridt.

Hun var min første lille Tjenestepige, og jeg haabede at faa en flink og god Pige ud af hende. Hun bragte ikke andre Klæder med sig, end dem hun havde paa — en tynd, ildrød Kjole, som hun vaskede om Aftenen, naar den var meget snavset, og trak ustrøget paa næste Morgen. Santiagenerne kommer fra en meget vandfattig Provins, saa Vask af Krop og Klæder indskrænker sig til det mindst mulige. Jeg forærede Pigen noget af mit Tøj, som jeg syede om, saa det kom til at passe hende.

Om Morgen hentedes hun Brænde, som hun bar paa Hovedet i en stor Kurv — hun saa pragtfuld ud, som hun gik dør saa rank og smidig — lige til en Kunstners Pensel; hun traadte let og sikkert paa sine nøgne Fødder. Hun var sød og lærvillig, den lille Antonia, men en Dag gjorde hun mig alligevel en stor Sorg; jeg vilde lære hende at

Et Hjørne af Stuen.

Jeg fodrer mit Daadyr og mine Høns.

Vore Beboelsesvogne.

rede sin Seng ordentlig, og da jeg fjernede Sengeklæderne, fandt jeg det utroligste under hendes Madras: en hel Bunke af mine Lommetørklæder, som hun havde brugt og gemt hen, snavsede som de var; smudsige Viskestykker laa der ogsaa, sammen med Kager, Kiks, tørrede Æbler og Abrikoser, røget Flæsk etc. — spiselige Ting, hun havde taget og alligevel været for mæt til at spise. Saa vilde hun hjem, for nu vilde jeg jo kalde hende en Tyv, sagde hun. Jeg fik hende talt til Fornuft, hun græd, den lille, og lovede aldrig at røre mine Skuffer mere.

Saa gik der to Maaneder, jeg lærte hende at strikke og sømme, stoppe og lappe, og jeg er sikker paa, at hun var blevet en flink Pige, hvis ikke noget ganske uforudset var indtruffet.

En Eftermiddag, da hun stod i Køkkenet i den lille Waggon ved Middagsopvasken, kom en Mand ridende med Bud til Antonia om, at hun maatte komme hjem straks, hendes Mor havde faaet heftige Blodopkastninger og troede, hun skulde dø.

Antonia græd og var fortvivlet. Jeg hjalp hende af Sted og gjorde selv Køkkenet færdigt siden. Hun laante min Hest — vi havde nu faaet to Heste — og saa jog hun til Skovs til sin syge Mor.

To Dage senere kom hun tilbage med min Hest og bad mig have Taalmodighed endnu nogle Dage, da hendes Mor gerne vilde have, at hun skulde pleje hende. Jeg havde netop bagt Brød og Klejner den Dag, og da Antonia sagde, at hendes Mor var bedre, gav jeg hende et Brød, nogle Klejner, lidt Kaffe og Te m. m., hvad jeg nu i en Fart kunde finde, for at Barnet kunde hygge lidt om sin Mor.

Hun kom stadig ikke, og fjorten Dage senere red min

Mand saa derud for at høre, hvornaar jeg kunde faa Pigen tilbage. Ingen havde ventet ham. Uden for Hytten sad Antonia i en fin Silkekjole ved Siden af en tres-aarig Mand, og Moderen gik og serverede Maté for dem. Saa kom Forklaringen: Moderen havde slet ikke været syg, men Antonia vilde ikke komme hjem, skønt Moderen havde sendt Bud, og nu vilde den gamle Mand, der havde forelsket sig i hende, have hende. Moderen syntes, det var saa udmærket, for Manden lovede at underholde hende saavel som Antonia, og nu havde han allerede givet hende en Silkekjole, og første Gang, han kom til Byen, vilde han købe hende Armbaad og Halskæde af Guld. — Nu havde de holdt Bryllup uden Præst eller Foged.

Et Aar senere mødte jeg Antonia paa en Skovvej. Hun vilde smutte fra mig, men jeg holdt min Hest an foran hende og sprang ned. Stakkels Antonia, endnu kun femten Aar — paa Armen havde hun en lille Unge, som hun kun ugerne viste mig, en lille Dreng med betændte Øjne og væskende Saar overalt. Jeg talte fornøjeligt til hende og spurgte til hendes Mand og til hendes Mor. »Jeg har ingen Mand,« svarede hun, »han gik efter to Maaneder og gav mig intet af alt det, han havde lovet mig. Kun er jeg altid syg nu.« — »Stakkels lille Antonia,« udbrød jeg. — Saa løftede hun for første Gang sine Øjne, de mødte mine et kort Sekund, saa sænkede hun Hovedet og sagde sagte: »Min Mor vilde det!« — Saa gik hun — langsomt og med tunge Skridt, nu en bleg lille Kvinde med et sygt Barn, og før saa rank og smidig som en Naturens ægte Datter.

Jeg satte mig op paa Hesten og red langsomt videre.

Saa fik jeg en anden Pige. Hun hed Maria, og var en fuldstændig Modsætning til Antonia — nærmest grim; hendes Haar var groft og stridt, Hænderne store og røde,

hun havde tykke Ben og store, brede Fødder. Senere hørte jeg, at hun kaldtes »Maria med Elefantfødderne«. Hun var dygtig og ærlig — og saa kunde hun læse, — det var der ellers næsten ingen af disse Kvinder, der kunde.

En Dag stod hun ganske selvforblemmende inde i Stuen og betragtede et Billede. Paa mit Spørgsmaal om, hvad hun var saa betaget over, svarede hun: »Det Billede dør af Dante og Beatrice.« — »Ved De da, hvem Dante er?« spurgte jeg forbavset. »Ja, han har skrevet »Den guddommelige Komædie,« svarede hun. »Har De da læst den?« fortsatte jeg forundret. »Jeg har læst den og meget andet. Dante er for mig den største Mand i Verden.«

Det var unægtelig forbløffende at finde en Kvinde, som læste Dante, her mellem alle disse uvidende Kvinder, hvis eneste Interesse ellers er at tage sig saa godt ud som muligt for at fange en Mand.

En Lørdag meldte Telegrammerne Fred i Europa. Hvilken festlig Dag var det ikke! Administrationsbygningen og Gaardspladsen blev hurtigt pyntet med engelske og argentinske Flag. Min Mand og jeg fik ogsaa fat paa en lang Stang, og Dannebrog gik til Tops uden for vor Jernbanevogn. Arbejdet standsedes, Folk kom i Festklæderne, Bomber dundrede inde i de tyste Skove — nu var der Fred! Vi trykkede hinandens Hænder; Franskmand, Spaniere, Englændere og vi Danske følte pludselig et Fællesskab som aldrig før. Da Aftenen kom, sendtes i Hundredvis af Rakter til Vejrs, og deres kulørte Kugleregn spredtes under den mørke Nathimmel og forsvandt.

Da alt var blevet tyst og stille, og Arbejderne var gaaet hjem til deres Hytter, samledes vi fire Danske i vor Stue for endnu en Stund at glædes sammen over Fredsbudskabet. Vi ønskede alle fire, at vi nu var i Danmark og kunde

deltage i hele den Jubel derhjemme over, at der nu var Fred! Hele Europa maa have været som et Jubelskrig, er jeg sikker paa, naar vi herude var som elektriseret af Glæde over Fredsbudskabet.

— — —

En stille Aften med Fuldmaane red min Mand og jeg ud over Sletten. Vi var sært betaget af Stilheden omkring os og talte om den store Forskel mellem Puerto Segundo og Pampa: deroppe — alt saa frodigt og grønt, og her — dette stive, stride, graagrønne Græs,

Vi opdagede Lys og hørte Lyden af mange Stemmer længere inde i Skoven ved en Huggeplads og red derhen.

Et mærkeligt Syn mødte os. En lille syvaars Pige var død samme Dag, og nu var det Vaagenatten; den følgende Dag skulde hun begraves. Paa en lav Bænk stod en lille Kiste, ordnet til at være Barnets sidste Seng, men den lille døde sad paa en Stol i en ren Bomuldskjole — et Baand var bundet om Livet paa hende og fast til Stoleryggen, saa hun ikke kunde falde ned. Det lille gule Ansigt saa spøgelsesagtigt ud med de halvaabne Læber og de lukkede Øjne; Hænderne laa foldet i Skødet, og Benene havde for store Strømper paa. Der brændte mange Lys, sat ned i Flasker, et indrammet Billede af Madonna med det blødende Hjerter var anbragt paa et lille Bord bag den døde. Naboer og Arbejdere med Kvinder og Børn var samlet for at vaage med.

Der serveredes Maté og Rom for Gæsterne. De fleste opholdt sig uden for Hytten, inde var der kun Plads til faa — de tre Vægge med det lille Halvtag over var hele Hjemmet. Uden for — op mod Hyttens Væg — stod to Catres slaaet sammen og ryddet for at give mere Plads. Under et andet Halvtag brændte et Baal med en Hængekedel over,

og der gik Kvinderne til og fra for at hælde varmt Vand paa Maté'en.

Den lille Pige var kun syv Aar, fortaltes der mig, og det burde være mig Forklaring nok paa, hvorfor hun sad paa Stolen i Stedet for at hvile i sin Kiste. Men de maatte hjælpe paa min Uvidenhed, og de forklarede mig da, at Barnet endnu aldrig havde syndet og altsaa nu var en Engel, derfor skulde hun være iblandt os til det sidste.

En Flagermus fløj forbi mig, og en Hund begyndte at hyle — jeg følte en Uhygge krybe mig ned ad Ryggen.

De tilstedeværende gik med Mellemrum hen til Barnet, saa paa det, lod derefter Blikket hvile paa Madonnabilledet og slog Kors for sig, gik saa stille ud og satte sig hos de andre.

Vi red hjem i Natten, sælsomt berørt af disse Naturbørns stille Hengivelse for det mystiske.

Vi var nu naaet til November, da vor lille Pige pludselig blev meget syg, og hverken Lægehjælp eller omhyggelig Pleje og Pasning hjalp det ringeste, Barnet blev mere og mere svagt, og kunde ikke tage Næring til sig. Leiva kom og talte med os og sagde, at jeg skulde flytte ind til Buenos Aires med lille Aase og bo i hans Hjem. Der blev sørget for, at den bedste Børnelæge var til Stede ved vor Ankomst — han gjorde alt, hvad der stod i hans Magt, men kunde dog intet udrette. Til Trods for at Fru Leiva gjorde det saa godt for mig som overhovedet tænkeligt, befandt jeg mig alligevel ikke vel i de fornemme Omgivelser i dette store Millionærhjem, og navnlig følte jeg mig ilde berørt over, at alle de mange kvindelige Gæster absolut skulde ind og se det lille Barn, der hverken syntes at kunne leve eller dø.

Efter fem Ugers Forløb besluttede jeg saa, da Barnets Helbredstilstand stadig forværredes, at flytte med hende

og hendes Amme samt dennes lille Dreng hen til Frelsens Hærs Pensionat.

Efter forskellige mislykkede Forsøg havde jeg endelig faaet fat paa denne udmærkede Amme, — Lægen havde nemlig krævet, at Aase skulde have Modermælk, da den direkte Aarsag til hendes Sygdom var Vandet, der jo skulde blandes i Komælken, og nu sporedes der virkelig ogsaa en ganske svag Bedring. Lægen tilsaa hende daglig i Pensionatet, og endelig var hun saa flink, at han tillod os at rejse ud til La Pampa igen.

Ammens, Dona Juanas, Mand var arbejdsløs, men nu fik han gennem Leiva en Stilling ude i »Los Caldenes«, hvor han byggede sig en Rancho i Nærheden af vor »Villa«, og paa den Maade kunde den unge Kone vedblivende tage sig af Aase, der nu forbløffende hurtigt blev helt rask igen.

Nu kom hele Familien Leiva ud til La Pampa og tilbragte et Par Maaneder derude. Fru Leiva og jeg besøgte ofte hinanden, drak Te sammen og havde mange hyggelige Eftermiddage i hinandens Selskab. For hende og hendes Mand, der begge undrende lyttede til, beskrev jeg Danmarks skønne, afvekslende Natur, fortalte dem Træk fra Landets Litteratur, Historie, Kultur og sociale Forhold.

Mere end én Gang udbrød Leiva: »Jeg vil til Europa, og saa skal jeg besøge Danmark!«

Ved at høre om Ungdommen derhjemme, ønskede han at faa i det mindste et Par af sine Drengene til Europa, saa de kunde faa europæisk Opdragelse og Uddannelse. Desværre naaede han hverken at faa sendt sine Sønner til Europa eller selv at komme derover — en alt for tidlig og brat Død gjorde Ende paa alle hans Planer.

Men endnu levede han, og som en rigtig Patriark færdedes han derude mellem alle disse mange Mennesker; han havde altid Tid til at lytte til selv den ringeste Peon, som kom til ham med sine Sorger og Bekymringer, og altid gav han Raad og Vejledning — vejede med Retfærdighedens Vægtskaal, saa at Sol og Vind deltes lige mellem alle. Naar to Mænd stredes om den samme Kvinde, holdt han Forhør over dem; hvis Kvinden holdt lige meget af begge Mænd, fik han, der havde levet længst sammen med hende, Ret til at beholde hende. Og Leiva forstod da altid at tale med den anden Peon, saa at ogsaa han var tilfreds med Ordningen.

Det er en Oplevelse at have kendt en Mand som Leiva. Høj og statelig, en rigtig Fyrstesikkertelse; kun to og fyrre Aar gammel var hans Haar næsten hvidt. Ansigtet var i Reglen alvorligt, og Øjnene skuede vidt ud og opdagede med deres Ørneblik den mindste Uregelmæssighed, naar han kom gaaende paa sin Inspektionsrunde.

Og paa Festdage var han som den gode Fader, der morer sig med sine mange Sønner; han skæmtede og lo, men han forstod ogsaa at sætte Punktum i Tide, og naar Festdagen veg for Arbejdsdagene, var han igen Høvdingen over dem alle.

Paa Festdage — ja, vi havde ogsaa Festdage! Saaledes lavede Ejerne en stor Karnevalsfest, der varede i hele fire Dage. Alle Peonerne maatte aflevere, hvad de havde af Revolvere og Knive, paa Administrationen, og saa fik de Lov til at drikke baade Øl og Vin. Til daglig kunde ellers ingen hverken købe eller faa Vin, men nu var der Fest, saa maatte de gerne faa »Blus paa Lampen«, naar de bare ingen Vaaben havde, som de kunde gøre hinanden Fortræd med.

Peonerne mødte i deres Festklæder med nye Silketørklæder om Halsen, og Kvinderne kom i de mest brogede Dragter, man kunde tænke sig og med Fletningen ned ad Ryggen. — Hver Dag fik de alle Oksesteg til Middag — uflaaet Okse stegt paa Spid! Det var mange Okser, der i disse Dage blev stegt paa denne Maade. Og dertil fik de Vin og Brød. Og saa dansede de. Men i Modsætning til moderne Menneskers Fester, hvor flere Par danser ud samtidig, dansede her i Reglen kun ét Par ad Gangen, undertiden to — og saa var det for det meste ældre Mennesker. De to, som dansede, rørte ikke ved hinanden, de holdt Hænderne i Siden og dansede omkring hinanden, nu og da svingede de Hænderne skiftevis over Hovedet eller vinkede med et Lommetørklæde; de øvrige dannede en stor Rundkreds om dem. Musikken leveredes af Guitarspillere, og de, som stod i Kredsen, slog sagte Takt med Haandklap, vrikkede i Lænderne og bevægede Fødderne — altsammen i Takt med de dansende i Midten. Saaledes skiftede Par efter Par.

Over hele Festpladsen bølgede de argentinske og engelske Flag, Guirlander af broget Papir var hængt op mellem kulørte Lygter og det opstillede Fyrværkeri.

Da Aftenen kom, gik min Mand og jeg ind over Festpladsen, hvor Smaaklynger sad omkring hver sit lille Familiebaal og drak Maté, medens der stadig dansedes under de tændte Lygter; der var altid nogen, der aldrig blev træt af at danse, men i Modsætning til om Formiddagen, hvor det mest var de ældre, der traadte Dansen, var det nu de unge. De holdt sig ikke mere til deres gamle nationale Danse, de vovede sig baade til Onestep og Tango, men der var slet ikke den Fart eller Fest over de unges Dans, som der tidligere paa Dagen havde været over de ældres.

Vi gik noget længere ind i Skoven for at se og høre alt paa Afstand; denne ubestemmelige Lyd — en Slags Summen — af Sang, Guitarspil, Dans og Tale af fire, fem Tusinde Mennesker, hvor lød den underlig fremmed og uvirkelig her i den fordum saa stille Skov; og de mange Baal lignede paa Afstand smaa lysende Prikker.

Fyrværkeriet, som den sidste Aften sluttede Festen, var som et Eventyr, der for en kort Stund forvandlede den mørke Skov til et Ferige i alle mulige straalende Farver.

Saa drog Skarerne af Sted — hver til sit, og snart var alle disse Mennesker spredt — ude i den store Skov.

— — —

En lys Maaneskinsaften red min Mand og jeg ud i Skoven. Der var ganske stille overalt — Menneskene gaar tidligt til Ro derude. Det var, som om alle Lyde var trængt bort fra Naturen, saa tyst saa tyst, som sov alt den evige Søvn. Maanen havde indhyllet alt i sit sølvhvide Skær, de døde Træer, som stod afbarkede med de nøgne, graahvide Grene strittende ud til Siderne, saa helt uhyggelige og spøgelsesagtige ud i denne Belysning. Jeg fo'r forskrækket sammen, da en Mule pludselig skrød i Nærheden af mig, men trods Forskrækkelsen nød jeg at ride ud over Sletten, nu og da forbi en Rancho, hvor alle sov, og hvor kun Ilden uden for Hytten vidnede om, at der var Folk indenfor.

Langt inde i Skoven, uden for en Rancho, sad en ensom Mand og spillede paa sin Guitar. Sagte og melankolsk klimprede han paa Strengene, som tolkede han gennem sit Instrument alle sin Sjæls Følelser i den stille Nat. Han var saa hensunken i sig selv, at han ikke mærkede, vi kom. En kort Tid holdt vi stille, vilde have hilst god Aften, men som efter en fælles Indskydelse vendte vi stille Hestene og

red bort; vi følte begge, at det vilde være brutalt at vække ham, som han sad dør favnet i Nattens stille Fred.

Med ét begreb jeg, at ogsaa La Pampa har sit, som magtbinder Mennesker til Stedet, — dens melankolske Stemning er saare ejendommelig. — Saa red vi stille hjem uden at tale mere, som var vi bange for at vække Mennesker og Dyr, der sov i den stille Natur.

Disse Mennesker er meget fordringsløse. Hurtigt bygger de sig en Rancho af det Materiale, de kan skrabe sammen: Kassebrædder, Blikplader, Sækkelærred — alt kan bruges. Taget laves af Græstørv. Rummet er som Regel ikke større, end at der kun kan staa to Senge og et Par Kufferter derinde. De lever deres Dag uden for Hytten, under et Halvtag, hvor de har et Bord staaende. Et Træ bruges som Køkkenskab, idet nogle Grene hugges af, saa kun et Par Tommer bliver tilbage paa Stammen, og paa disse Grenstumper hænger Kvinderne deres Kasseroller, Pander, Krus etc. I et andet Træ nær Hytten sover Hønsene.

Moralen er meget lav — eller rettere sagt, man kan maa-ske slet ikke tale om Umoralitet, hvor ingen Moral findes; der bliver da helt andre Forudsætninger for disse Menneskers Handlinger end for Civilisationens Mennesker.

I Santiago, hvor disse Folk er fra, afholdes der hvert Aar en Fest, som kaldes Algerobofesten. (Algerobo er Johannesbrød). Naar Algeroboer er moden, samles unge og gamle i Skoven og spiser Algerobo og fester et helt Døgn. En Kvinde, der en Dag blev spurgt om, hvem der var hendes Drengs Fader, svarede: »Aah, han er Algerobonattens Søn«. Saa ved man, at hun ikke har Anelse om, hvem Faderen er. En »Algerobosøn« er saa almindelig, at ingen synes, det er sært.

— — —

Eftersom Brændestablerne taarnede sig op som mægtige Bygningsrækker med lange Gader imellem paa Kryds og tværs, blev Skoven fjernere. Fra vore Vinduer havde vi nu langt Udsyn og kunde ride længe over aaben Camp, før vi naaede Skoven. Saa maatte vi flytte, og en Dag kom Lokomotivet og trak af med alle Beboelsesvognene; hver Familie sad i sit lille Hjem og rullede seks og tredive Kilometer ind i Skoven, saa blev Vognene stillet paa et nyt Vigespor. I ti Maaneder stod vi saa dør og flyttedes derpaa atter nogle og tredive Kilometer længere ind i Skoven. Vi havde det jo nemt paa denne Maade, men Peonerne maatte hver Gang bygge sig en ny Rancho.

Vi var nu for anden Gang flyttet længere ind i Skoven, og Beboelsesvognene var efterhaanden blevet til en anselig Række. I tre store Vogne var Kontorerne, i en mindre var Telefonen installeret, ligesom Apotek og Administrationsbolig ogsaa var i Vogne.

Inde fra Santa Rosa kom den katolske Præst med Mellemrum, og Ægteskaber, som forlængst var indgaaet, fik nu baade det juridiske og det kirkelige Stempel. Ofte var flere Børn Vidner til Forældrenes officielle Forening, og andre Børn, hvis Forældre havde Papirerne i Orden, saa til med misundelige Øjne. — Der holdtes Skrifte i en Skriftestol, lavet for Tilfældet.

I Maj fødte jeg igen en lille Pige. Lægen, til hvem jeg havde sat mit Haab, og som havde lovet at assistere, svigtede i sidste Øjeblik. Da han saa, at det vilde blive en svær Fødsel, forlod han mig, for, som han sagde, at meddele sin Hustru, at han sikkert blev hos os hele Natten: Han kom imidlertid ikke tilbage og havde heller ikke været hjemme, han var overhovedet ingen Steder at finde. Siden viste det sig, at han endnu manglede to Aars Studier i at være ud-

dannet Læge, men hans Kapital var sluppet op, og nu praktiserede han altsaa, hvor hverken Lov eller Ret kunde naa ham.

Da Timerne gled, og man ikke vidste sine levende Raad, sendte vi Bud efter de indfødtes Jordemoder. Hun kom lige saa snavset som de fleste Santiagenere er, og med en god tyk Cigar i Munden. Da vi bad hende om at lade være med at ryge inde hos mig, gik hun ud i Køkkenet til Maria, som maatte holde Ild i Cigaren, og hvert Øjeblik gik saa Konen ud til hende for at fylde Munden med Røg, som hun holdt utrolig længe i Munden, indtil hun ganske uventet sendte hele Røgskyen ud over mig.

Der var ingen Mulighed for at faa hende til at trække en af mine hvide Kitler paa eller til at vaske Hænder. Til sidst fik min Mand hende dog til at holde Hænderne i Vandfadet, medens han hældte næsten en hel Liter Sprit over dem. Bagefter slikkede hun Spritten af Hænderne.

Da det ingen Vegne vilde komme med mig, vilde hun forsøge nogle af deres Heksekunster, men jeg var alt for svag. Saa mumlede hun sære Ord over mig — om det nu var Trylleformularer, eller hvad det var, det ved jeg ikke.

Endelig holdt hendes mørke Fingre om en lille lys Pige.

Der gik seks lange Uger, før jeg kunde staa op — jeg troede aldrig, jeg var blevet til noget mere. Men en sund Natur overvinder meget, og lidt efter lidt kom Humøret tilbage, selv om Kræfterne stadig var smaa.

En Aften forhindredes vi i at foretage vor sædvanlige Spadseretur. Da vi fra Vogntrinnet vilde træde ned paa Jorden, trak vi hurtigt Fødderne til os igen. Jorden var som et levende Tæppe af Mus. Ud og ind fo'r de smaa vævre, graa Dyr, opskræmte ved Lommelampens Søgelys — Myriader af Mus — en Massevandring fra Skoven. Længe

betragtede vi det laadne, levende Tæppe; til alle Sider af Vognene, over til Brædestablerne, helt hen til Alfalfa-stablen, omkring Købmandsbutikken, overalt, saa langt Lysskæret kunde naa, myldrede det med Mus. — Jeg tænkte uvilkaarligt paa Ægyptens ti Plager, der for Ægypternes Øjne vist maa have taget sig omtrent lige saadan ud. Vi kunde dog holde de smaa Væsener ude af vore Boliger, Vognen var nu god og tæt. Sidste Vinter, da Kulden blev for slem og sendte Vinden op gennem de store Sprækker i det tyndslidte Gulv, havde vi faaet lagt Linoleum paa. — Vognen stod jo paa sine solide Jernhjul, saa da vi fik lukket Døren, følte vi os trygge for Museinvasion. Det var med stor Nysgerrighed, at jeg næste Morgen kikkede ud af Vinduet, men der var intet Spor mere af det store Musestævne. Og jeg saa det heller aldrig siden.

En anden Aften mødte vi lige saa interessant en Vandring. Denne Gang var det store, brede Skrubtudser. Alle Hannerne havde gjort sig det bekvemt — de var hoppet op paa Hunnernes Ryg, og lod sig transportere fremad paa denne Maade. De havde en lang Vandring foran sig, idet de sikkert havde den eneste Lagune, der var paa Sletten, som Maal, og da vi mødte dem, havde de endnu fire á fem Kilometer tilbage, inden de naaede den. Det var en højlydt Koncert, da denne temmelig store Bataillon hoppede af Sted, kvækkende deres ivrige »koaks, koaks«. —

Jeg længtes stadig efter Tiden i Puerto Segundo. Der kom jeg de indfødte ligesom nærmere ind paa Livet end her — alt var der i mindre Stil, medens det her var i stor Stil. Hvad der var i Hundreder, var her i Tusinder. Og saa laa La Pampa meget nærmere Buenos Aires, end det uberørte Misiones gjorde, derfor var her ogsaa noget af

hvert — man følte Paavirkningen fra den store By.

Lægen praktiserede som rigtig Læge, selv om han alt-saa slet ikke var uddannet Læge endnu, og i de to Telte, der var indrettet til Hospital, havde han Sygepassere, saa min Hjælp var ikke nødvendig her, desuden var min Tid jo ogsaa nu stærkt optaget af de smaa. Dog fik jeg engang Lejlighed til at være Nødhjælper. Lægen var borte et Par Dage, og en mørk, blæsende Morgen Klokken fire, da Leiva vilde bestige sin Hest for som sædvanlig at dukke op ude paa Arbejdspladsen Klokken fem, for at se om Dagens Arbejde begyndte i rette Tid, tog Vinden pludselig i hans Kappe og blæste den op over hans Hoved og ned over Hestens. Denne sprang forskrækket til Side og kastede Leiva til Jorden med det Resultat, at han fik et Nøglebensbrud. — Tjeneren kom og kaldte min Mand derover, for at han kunde telefonere til Byen efter et Ekstratog, saa Leiva kunde komme til Buenos Aires snarest muligt. Han tog mod mit Tilbud om at forbinde ham, da han hørte, at jeg havde gjort sligt før, og efter at Forbindingen var lagt, fik han straks Lindring, men han tog alligevel for en Sikkerheds Skyld ind til Byen. Lægen rørte imidlertid ikke Forbindingen, den laa godt nok, sagde han.

For denne lille Forbinding høstede jeg megen Tak — alt for megen. Først kom der en mægtig Kurv fra Buenos Aires til mig fyldt med de herligste Frugter: Æbler, Pærer, Blommer, Appelsiner, Mandariner og Chiamoya — et Dusin af hver Slags. Hvilken Glæde at spise frisk Frugt, her hvor vi aldrig saa saadan noget — kun nu og da nogle Sandias. Det var første Gang, jeg smagte Chiamoya, denne fine, delikate Frugt, der næsten kun vokser i Provin-sen Salta og er meget vanskelig at forsende. Den har Form som et Svinehjerter, med lidt knortet Overflade, er

grøn af Farve og slet ikke køn som for Eksempel et Æble. Den skæres midt over, og Kødets spises med en Ske, det er hvidt med svagt lyserødt, og de sorte Kerner sidder i selve Kødets, som er helt fromageagtigt og har en sjælden fin Aroma. Siden fik jeg smukke Klæder til Børnene og andre gode Sager.

Da Obraj'en sluttede og paa mindre end to Aar havde sendt en Million Tons Brænde ind til Jernbanen, lod Ejerne præge en Guldmedaille, hvorpaa der i Relief var et autentisk Billede fra Obraj'en paa den ene Side, og Navnet i blaa Emalje under en Inskription paa den anden. Disse Medailler uddeltes til alle højere Funktionærer som en Erindring, og Leiva lod ogsaa lave en Medaille til mig, med en anden Inskription.

Leiva var dog ikke min eneste Patient. En anden Gang havde jeg en af de unge Mænd fra Kontoret liggende syg hos os en Maanedstid med en ondartet Lungebetændelse. Det yderste lille Værelse blev gjort i Stand til ham. Lægen var bange for, at det vilde gaa galt med en Lungebetændelse henne i Teltet, hvor det næsten var umuligt at undgaa Træk, derfor tilbød jeg at tage ham hjem til os.

Han kom sig, og da han en Dag som Rekonvalescent sad inde i Stuen, spurgte jeg ham, hvorfor han aldrig skrev til sin Far. Han fortalte mig da sin sørgelige Historie.

Da han blev født, saa det ikke ud til, at hans Moder kunde leve. Faderen lovede den hellige Jomfru, at den nyfødte Søn skulde blive Præst, hvis Moderen blot maatte leve. — Hun kom sig, og siden blev Drengen opdraget i streng kristelig Lærdom. Ni Aar gammel blev han afleveret i Klostret, hvor han blev Messedreng og svang Røgelseskarret ved Gudstjenesterne, læste forskellige religiøse Lærebøger, blandt andet med Brudstykker af Biblen, og

lærte at skulle forsage Verden. — Han kunde dog ikke holde Klosterlivet ud og flygtede, da han blev atten Aar gammel; han lod Folk tro, at han var druknet, idet han lagde sine Klæder paa Flødbredden, da han havde faaet fat paa nogle andre — »civile«.

Nu levede han under et fremmed Navn og vilde paa ingen Maade sætte sig i Forbindelse med Faderen; denne vilde efter hans Mening aldrig tilgive ham, at han havde brudt *hans* Løfte til Kirken.

Han var selv blevet nærmest antireligiøs, men læste dog en Del i min Bibel, i den Tid han var hos os, og jeg havde ikke saa faa Samtaler med ham om religiøse Emner.

Medens Arbejdstempoet var under Højtryk, kom der flere og flere Kontorfolk, og det var efterhaanden en anselig Flok, som fyldte de tre Kontorvogne. En af disse nyankomne, en Rumæner, var gift med en dansk Dame.

En ny Tid begyndte for mig, jeg havde nu en Landsmandinde at komme sammen med. Hun var baade intelligent og morsom, og vi tilbragte mange hyggelige Aftener sammen.

En Eftermiddag gik jeg en Tur med denne danske Frue ned langs Ranchorækken og hilste paa Kvinderne, som sad uden for Hytterne paa lave Skamler, barfodede, rygende de fæle tykke Cigarer og suttende Maté hele Dagen lang; de smaa nøgne Børn tumlede om paa Jorden mellem Hunde og Katte. Da vi kom ud til den yderste Rancho i Rækken, mødte der os et trist Syn. En dejlig Bulldog stod bundet til en Stolpe og klagede sig ynkeligt; først blev vi bange for den, men da saa jeg, at den ingen Øjne havde — kun to tomme Huler — det var alt!

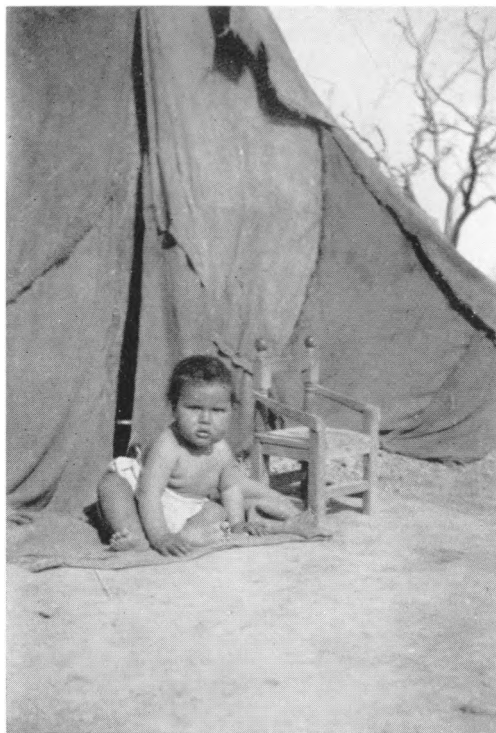
»Men hvad er der dog sket med det stakkels Dyr?« spurgte jeg. En tyk smudsig Kvinde, der som de andre

Kontor i Jernbanevogn.

Apotek i Jernbanevogn.

En lille Santiagener uden for sit Telt.

Lille Aase neden for Vognen med sin eneste
Legekammerat.

sad paa en Skammel og tyggede paa en Cigar, medens en lille nøgen, brun Dreng laa paa hendes Skød og diede af hendes svulmende Bryst, svarede, som var det en ganske naturlig Ting:

»Man har brændt dens Øjne ud, for at den skal tro, det altid er Nat og blive her for at passe godt paa.«

Vi var begge dybt rystede over det uhyggelige Syn og havde frygtelig ondt af det stakkes Dyr.

Under vor Samtale om disse Mennesker, der i deres store Uvidenhed gør saa grusomme Ting uden selv at ane, at det er umenneskeligt, kom vi langt bort fra Bopladsen. Da vi vendte om for at gaa hjem, blev vi meget forbavset over de mærkelige Farver, som tegnede sig i Horisonten, — stærke violette Farver med kraftig grønt imellem, — det saa højst mærkværdigt ud.

Da vi var kommet Bopladsen saa nær, at vi kunde se den, hørte vi en underlig langtrukken Fløjtetone, som blev ved, og vi forstod ikke, hvad det skulde betyde. Alt var ellers saa stille omkring os, indtil pludselig et voldsomt Vindstød næsten rev os omkuld. I det samme kom min Mand ridende i fuld Galop og forklarede i faa Ord, at der kom en Cyklon, og at vi maatte holde os til en Indhegning.

»Skynd dig hjem,« næsten skreg jeg, »luk Døre og Vinduer og se efter Børnene.«

Saa fo'r han af Sted. Vi kæmpede os frem, men snart var vi inde i en saadan Sandstorm, at vi intet kunde se om os. Vi knugede os tæt sammen for ikke at komme fra hinanden, vi maatte lukke Øjnene, fordi Sandet hvirvledes op som Aske og slyngedes mod os med voldsom Kraft, og blot vi aabnede Munden et Sekund, blev den straks fyldt med dette væmmelige, fine Støv. Angsten greb os, og vi troede, at vi var fortabt; vi prøvede saa godt vi kunde

at stride os frem langs Hegnet, medens vi stadig klynkede højt og holdt hinanden fast knuget i Haanden. I en eneste tyk, graa Taage stod vi, medens Stormen rev og sled i vore Klæder, som var det onde Hænder, der med Magt vilde rykke os fra hinanden.

»Aa, aa,« lød det fra os begge hele Tiden, medens Cyklonen sang sin Krigssang omkring os. Den lo og hylede, det var, som den spottede os, og den hvirvlede Sandet i tættere og tættere og vildere og vildere Ringdans omkring os. Instinktmæssigt klamrede vi os til en af Indhegningens Stolper og opgav at gaa videre — bare blive staaende sammen ved samme Stolpe. Vi klynkede stadig med tætlukkede Læber, og med Hovederne bøjet ind mod hinandens Skuldre mere følte end hørte vi hinandens Stønnen.

Endelig begyndte Støvet at blive mindre tæt, og Stormens Fangarme slappedes noget, men endnu kunde vi ikke aabne Øjnene, og vi turde næppe aande, saa fyldte var vi af Støv, kun naar vi holdt Haanden foran Næse og Mund, vovede vi at trække Vejret lidt.

Atter kom min Mand hen imod os, kæmpende mod Stormen. Uden at sige et Ord tog han en under hver Arm, og saa masede vi os frem det korte Stykke Vej hjem — vel tre Hundrede Meter. Da vi kom op i Vognen, satte vi os næsten afmægtige ned og drak det ene Glas Vand efter det andet, saa hurtigt som Pigen gav os dem. Nu kunde vi aabne Øjnene, men selv herinde var der Støv, og udenfor rasede Sandstormen endnu, dog med mindre Kraft, end da vi stod ved Stolpen derude; ogsaa den uhyggelige Tuden vedvarede.

Endelig holdt det op. Men hvor trist saa der ikke ud overalt. I tykke Lag laa det fine Sand paa Møbler, Gulve og alle Vegne. Tæpper og Puder, som kunde bringes ud,

blev rystet ude, men det var vanskeligt at faa Støvet væk inde. De Klæder, vi havde haft paa, kunde hverken rystes eller bankes rene, det var nemlig uldne Kjoler, da det var Vinter og koldt; de maatte vaskes for at faa denne ubehagelige Støvlugt bort. Carl var kommet hjem i sidste Øjeblik til at løfte Barnet i sin Barnevogn op i Waggonen og lukke Vinduer og Døre. Han var saa blevet inde, medens Stormen rasede stærkest, og det var komplet umuligt at gaa ud; først da det stilnede lidt af, havde han overgivet Barnet til Maria og var gaaet ud for at hjælpe os hjem.

Jeg havde netop haft Ugens Vaskedag, da Stormen kom, og havde flere Snore fyldt med Tøj i Gaarden. Cyklonen havde taget det hele, hver Stump, ikke en Trevl havde den levnet. Heldigvis fik jeg omtrent alt tilbage igen — det havde sat sig fast paa Væggene og Tagene af de forskellige Ranchos og i Grenene paa Peonernes »Køkkenskabe«, kort sagt overalt, hvor det paa dets vilde Flugt havde mødt en Hindring. Efterhaanden som Tingene blev fundet, blev de bragt til mig, men det varede mange Dage, inden jeg fik det samlet sammen — og der blev mange Rifter at stoppe.

Da de to Aar, som Engagementet ifølge Kontrakten lød paa, var gaaet, og de sidste Tons Brænde var stablet, begyndte Hjemsendelsen af Peonerne. Store, lange Togstammer fyldtes med Mænd, Kvinder og Børn samt alt deres Bohave, ja, selv Hunde og Høns manglede ikke. For at Hønsene ikke skulde forvilde sig bort, blev de ved det ene Ben bundet fast til et Strygejern eller en lignende tung Genstand.

Ogsaa Papegøjer fulgte med — Papegøjer i Bur og Papegøjer saa tamme, at de sad paa Kvindernes Skuldre

— og de blandede deres Skrigen og Pludren ind i den ustandselige Graad, der lød fra Børnene, fordi de enten blev klemt eller i Skyndingen traadt over en Fod. Man skulde næsten tro, at disse Mennesker slet ikke havde gjort sig den Ulejlighed at pakke deres Ting sammen til Rejsen — det hele laa uordentligt og rodet, hulter til bulter.

Efter Peonernes Afrejse sendtes deres Heste og Muler af Sted. Der stod de i lange Rækker Hoved ved Hoved, alle disse kloge Dyr — det følte næsten mere vemodigt at se Toget med Hestene forsvinde i Kurven, end det havde været at sige Farvel til Folkene.

Nu maatte vi ogsaa selv af Sted. En Waggon stod tæt-pakket med vore Ting, vor Ko og vore Heste var solgt, men forinden vi afleverede Hestene, red vi en Aftentur ud over Sletten.

Det var sært, saa stille der var nu. De fleste Ranchos var brændt af, kun nogle enkelte stod tilbage for engang at rives omkuld af en af Pampas voldsomme Storme. Det myldrende Liv var forstummet, Mennesker og Dyr var borte. Ingen vilde mere ænse Cyklonerne, naar de kom hvirvlende med deres uhyggelige Hylen og dækkede alt til med Støv — ingen vilde mere i Dagevis tale om de Ødelæggelser, de havde forvoldt ved deres hensynsløse Fremfærd.

Vildtet, der blev skræmt langt bort, da Økserne drønedes i Skoven, havde nu atter Sletten for sig selv.

— — —

Da Arbejdet sluttede i »Los Caldenes«, sluttede ogsaa Leivas Liv. Han stod just med færdige Planer til nye store Arbejder, da et Hjerteslag pludselig tilintetgjorde alle disse

Idéer, og nu hviler han, men hans Minde lever i mange, mange Hjerter. —

Saaledes blev et lille Kapitel af Verdenskrigen ogsaa til i La Pampa. Uden Krigen var Kulforsyningen til Argentina ikke standset, og de store Skovstrækninger i La Pampa ikke afskovet.

I BUENOS AIRES

Vi havde faaet et yndigt lille Hus i Quilmes, uden for Buenos Aires, og vi, der var vant til en Jernbanevogns snævre Plads, fandt Værelserne kolossalt store, og de faa Møbler, som næsten havde fyldt for meget i Vognen, stod her og raabte til hinanden over store Afstande.

Firmaets generøse Gratiale til sidst, sammen med vore opsparede Penge, tillod os nu at købe de Møbler, vi behøvede. Min Mand blev hos Schwelm, den nu afdøde Leivas Kompagnon, og fik i Buenos Aires Stillingen som Chef for Arbejdet i Chaco og for helt nye Projekter, der endnu kun var i deres Vorden. Nu følte vi, at vi endelig havde Grund under Fødderne og kunde begynde at lægge et Fundament til et Hjem herude i det fremmede. Jeg følte mig fortrolig med Forholdene, og det var mig en stor Glæde at gaa ud og gøre de nødvendige Indkøb til vort nye Hjem.

Fransisco, der havde været mig til saa stor Hjælp i Puerto Segundo, var kommet ned til os for ogsaa at hjælpe mig i Huset her, og desuden havde jeg Elvira, vort mindste Barns nye Amme.

Vi var kommet helt ind under Jul — den fjerde for mig

her i Sydamerika. De tre foregaaende Aar havde Juleaften være trist med Sygdom og Adskillelse. Hvad mon denne Jul vilde bringe?

Den fire og tyvende December oprandt som en lys, dejlig Sommerdag, men Angsten for, at en eller anden Skygge skulde kaste sig over Julefesten, havde forhindret mig i at forberede ret meget til Højtiden, og nu var Dagen der, og vi var da heldigvis alle sunde og raske.

Vi fik en lille Gæst — en niaarig Søn af den danske Familie, hvor vort Bryllup stod. Hans Søster var pludselig blevet syg, og Forældrene var taget ind paa Hospitalet, hvor den lille Pige skulde opereres samme Dag, og saa havde Børge ingen Steder at være Juleaften.

Han var selvfølgelig velkommen, og jeg glædede mig til at gøre det lidt festligt for ham, men nu meldte der sig det store Spørgsmaal — hvorfra skulde vi faa et Juletræ? Grantræer er sjældne og bliver ikke som hjemme i Danmark benyttet som Juletræ, saa her var gode Raad dyre.

Pludselig fik jeg en Idé! Ovre i Genboens Have stod der et dejligt stort Naaletræ — mon ikke vi kunde faa Lov til at faa bare et Par smaa Grene? Jeg forklarede Børge Sagen, og han gik nok saa frejdigt over og spurgte ad. Jo, vi maatte faa lige saa mange Grene, vi vilde have, naar vi bare selv vilde save dem af. Fransisco blev sat i Arbejde, og snart havde han en hel Trillebør fuld — det var ikke dansk Gran, men en der lignede den meget.

Vi fandt saa en god solid Gren i Haven, bandt Naaletræsgrøene fast til den med Sejlgarn og plantede det saa fast ned i en Spand med Sand — det tog sig virkelig helt godt ud. Børge løb nu hjem efter Juletræs-pynt, og inden der var gaaet lang Tid, stod »Træet« der i det festligste Skrud og ventede kun paa at faa Lysene tændt. Og Børge

og jeg glædede os lige meget til at se min Mands Overraskelse.

Tiden gik — det var allerede langt over Spisetid — og jeg var i Tankerne langt borte i Danmark, saa jeg hørte slet ikke, at min Mand kom hjem sammen med endnu en Gæst, en Veninde af mig, men pludselig stod de i Stuen.

Inden Middagen fik jeg lige fortalt min Veninde om vort Juletræ, og hun lovede at gaa ind og tænde det efter Kaffen.

Endelig kunde vi gaa til Bords, efter at min Veninde havde spillet en Julefantasi — vi var alle i Julestemning. Kaffen drak vi ude i Haven i den lune Sommeraften, og ganske stille forsvandt min Veninde ind i Stuen, hvor Juletræet stod, og kort efter bad hun os alle komme ind.

Men hvad beskriver min Forbavselse — der stod jo to Juletræer, det ene lidt større end det andet! Det er ikke godt at vide, hvem der blev mest overrasket — min Mand eller jeg, thi gensidig vidste vi ikke noget om hinandens Træ. Min Veninde havde været Mellemløbet for os begge — hun var kommet med min Mands Juletræ, og havde faaet strenge Ordre til at passe paa, at jeg ikke opdagede noget, og da jeg saa fortalte hende om *min* Overraskelse, bad hun min Mand om Lov til at tænde Træet for ham, og paa den Maade undgik hun, at Carl opdagede Hemmeligheden.

Fransisco og Elvira var inde hos os, men til Trods for, at vi saaledes var syv, maatte Aase have sin Teddybjørn med, ellers kunde vi ikke gaa rundt om Træerne i sluttet Kreds.

Saa sænkede Julenatten sin Fred over Jorden.

— — —

Hen i Februar maatte vi flytte, da Huset, vi havde lejet,

var blevet solgt. Saa lejede vi et Hus i Olivos, helt paa den anden Side af Buenos Aires. Det er nærmest en Villa-by, som ligger smukt ud til La Platafloden, og vi havde hørt, at der skulde være saa sundt at bo. Vi blev imidlertid kun nogle Maaneder her, da et godt Hus lige over for os blev til Salg, og saa købte vi det.

En uendelig tryk Følelse greb os, da vi flyttede over i vort eget Hus. Det er saa helt anderledes at holde et Hus i Orden og plante i en Have, naar det er ens eget. Nu behøvede vi ikke mere at være bange for at blive »sagt op«, lige naar vi endelig havde faaet det pænt.

En Dag kom Carl hjem og fortalte, at han skulde op til Misiones sammen med Schwelm, der havde købt et meget stort Stykke Jord deroppe og tænkte paa at kolonisere. Det var den første Rejse op til det Sted, som senere blev Eldorado.

Helt nede ved Flodbredden havde et Par Peoner ryddet en lille Plet og rejst en lille, meget provisorisk Rancho; de havde ogsaa hugget en Sti ind i Skoven, men megen Plads til at færdes paa, var der ikke — alt var jo endnu tætlukket Urskov, og saa faldt det oven i Købet ind med Regn. Schwelm og Carl blev derfor nødt til at sidde inde i Ranchoen det meste af Tiden, sutte Maté og stirre ud over Floden, som ustandseligt smaaprikkedes af Regndraaberne, medens hele den berusende Urskovsaroma fyldte Luften omkring dem. — En af de Bestemmelser, der blev taget deroppe, var, at der skulde koloniseres med Danske i første Omgang. Hvis en Kolonisation skal lykkes, gælder det først og fremmest om at faa fat paa de rigtige Mennesker straks, og det var min Mands faste Overbevisning, at der ikke fandtes nogen, der var bedre til at løse Koloniseringsopgaven end danske Landmænd — de er dygtige og grun-

dige i deres Arbejde og stræber i Reglen efter at kunne naa videre end til blot at klare Dagen og Vejen.

Schwelm overdrog saa til min Mand at sørge for hele Propagandaen, og han lovede, at den første Koloni kun skulde komme til at bestaa af Danskere, og Jordan skulde udbydes til saa billig en Pris, og paa saadanne Vilkaar, at selv Mennesker med en meget beskednen Kapital kunde købe. De var kun et Par Dage i Misiones, — saa lang Tid det tog Baaden at naa op til den nordligste Havn og tilbage igen til deres Opholdssted, — hvorfra de saa fulgte med ned til Buenos Aires. Men trods den korte Tid var mange Planer lagt og mange Beregninger foretaget, medens Regnen silede ned.

Det var morsomt at tale med Carl, da han kom tilbage. Hans Glæde over at have genset Misiones var stor, og han havde en absolut Forvisning om, at Misiones var et Stykke Fremtidsland, som vilde gøre enhver, der købte Jord deroppe, til en selvstændig og uafhængig Mand.

Da jeg senere kom ud i Køkkenet, fandt jeg Fransisco siddende med min Mands Ridestøvler i Haanden — han betragtede dem, som var de en nærmere Undersøgelse værd.

»Ih, hvor er de dog snavsede!« udbød jeg. Aldeles gennemsolet var de, fuldstændig dækket af den røde Jord. Jeg troede, at Fransisco var ked af at skulle gøre dem i Stand, men opdagede, at han sad med en lille rund Kugle, som han havde rullet mellem Fingrene, af den røde Jord fra Støvlerne. Han havde Taarer i Øjnene, og idet han tørrede dem bort med Bagsiden af Haanden, sagde han: »Der er ingen Steder saa rart at leve som i Misiones.« —

Nogle faa Uger senere rejste Carl igen med Schwelm til Eldorado. Nu var der kommet flere Peoner derop, et

stort Stykke Skov var ryddet, og der var bygget en bedre Rancho. En Landmaaler var kommet derop og var gaaet i Gang med at sætte Linier af og føre en Hovedvej igennem. Naar man nu mange Aar efter kører ud ad den gode, brede Landevej, er man tilbøjelig til at kritisere og synes, at den og den Kurve kunde være undgaaet, men naar man tænker sig om, ved man godt, at det er en uhyre vanskelig Opgave at hugge sig frem Meter for Meter i Urskoven; snart støder man paa en Kløft, snart paa et Aaleje og paa mange andre Hindringer, som skal overvindes, saa det er næsten umuligt at bygge en blot nogenlunde lige og jævn Vej.

Nu var der altsaa god Gang i Arbejdet deroppe, men der maatte ogsaa gøres en hel Del, førend de nye Kolonister kunde komme og bosætte sig dør.

Da Carl ogsaa denne Gang kom hjem med rød Jord paa Støvlerne, kunde min gode Fransisco ikke holde det ud mere. Længslen stjal sig ind over ham, han vilde hjem til Misiones, hjem til den røde Jord i Urskoven. Og faa Dage efter rejste han derop, hvor Skoven altid er grøn, og hvor Vejene snor sig ud og ind mellem Træerne som røde Baand.

Nu begyndte min Mand saa at avertere gennem Aviserne og foretog Rejser Syd paa, hvor han holdt Foredrag for at vække Interessen blandt sine Landsmænd for de store Muligheder i Misiones. Der blev lavet et Prospekt med Fotografier deroppe fra og med en trykt Tekst til Forklaring; det havde som Motto: »Giv en Mand en Have til Leje, og han vil forvandle den til et Øde, giv en Mand et Øde til Eje, og han vil forvandle det til en Have.« — Dette Prospekt blev sendt ud til Landsmænd over hele Argentina.

Hverken min Mand eller jeg var kendt inden for den danske Koloni. Aarene før Carl blev gift, havde han levet i Alto Parana i Misiones og i Paraguay. Efter vort Ægteskab havde vi jo ogsaa levet deroppe og nu sidst i La Pampa, saa vi havde egentlig ikke nogen Anelse om, hvorledes vore Landsmænd vilde stille sig over for den Tanke at danne en dansk Koloni i Misiones. Der var megen Spænding over Dagene i denne Tid. Vi troede begge paa, at det, vi gennem Propagandaen tilbød vore Landsmænd, virkelig gav de unge en Chance for at blive selvstændige, og at der vilde blive gode Kaar for dem, der slog sig ned deroppe. Hos en Del unge Danskere, der arbejdede som Peoner Syd paa, vakttes da ogsaa Haabet om at blive Patron, medens mange Patroner kun saa med Skepsis paa Idéen — og vel ogsaa med en Del Vrede over Udsigten til at miste dygtig Arbejdskraft, saa de gjorde alt, hvad de kunde, for at raade de unge fra at gaa ind paa Planen.

Der blev ogsaa megen Bevægelse mellem de Danske indbyrdes, og mange Avisartikler blev skrevet — baade for og imod. Min Mand og jeg vilde selv have et Stykke Jord deroppe, og vi som havde levet i Misiones, kendte og elskede Landet, vi syntes, at det var det rigtigste at give vore egne Landsmænd de første og bedste Chancer. Og i vor Begejstring for at dele vor Glæde over dette Vidunderland med vore egne, regnede vi ikke med den gamle Sandhed, at »en Profet ikke er agtet i sit Fædreland«.

Trods alle Vanskeligheder blev der dog ordnet en Fællesrejse i Paaskeugen 1921. Der havde meldt sig cirka tyve Deltagere. Schwelm inviterede mig med paa denne Rejse, og atter fik jeg Lov til at se Misiones, det Sted vi begge holder mest af i Argentina.

I de forløbne Maaneder var der blevet arbejdet godt

heroppe. Fra Havnen og nogle Kilometer ind i Landet blev vi kørt i Camion. Der var rejst et stort Bølgeblikskur, som senere blev en stor Købmandsbutik, hvad det ogsaa havde været før, det var nemlig Butikken fra »Los Caldenes« i Pampa, som var sendt herop. Ogsaa det store Beboelseshus genkendte jeg — det var det, Leiva havde beboet derude i Pampa. Det var som to Tidsafsnit smeltede sammen for mig, Tiden i Pampa fik ligesom sin Fortsættelse her. Derude i »Los Caldenes« var vi med fra Begyndelsen til Slutningen, og nu var vi ogsaa med fra Begyndelsen her i Eldorado. Schwelm havde købt Jorden for Penge tjent i La Pampa, Bygninger, vi kendte dernede fra, var nu her — der blev ligesom Sammenhæng og Fortsættelse i Tingene paa den Maade.

Det blev Bygevejr, og vore unge Landsmænd fik sig en vaad Trøje, naar de mellem Bygerne gik ud for at se paa Jord, som de eventuelt vilde være Købere til; men Frodigheden deroppe og Duften af Grøde greb Landmanden om Hjertet, og atten af dem, der deltog i Rejsen, købte Jord — de fleste halvtreds Hektar, nogle fem og tyve og enkelte mere. Trods Regnen og Mangel paa Bekvemmeligheder blev det alligevel en god og minderig Tur, og alle de nye Jordejere følte en Samdrægtighed i Bevidstheden om, at vi nu maatte staa hinanden bi efter Evne i Kampen med Urskoven. Paa Hjemrejsen herskede der en munter Stemning, og man følte, hvordan hver især lagde Planer om hurtigst muligt at faa ordnet sig Syd paa for at kunne faa begyndt paa egen Jord. En Følelse af Frihed besjælede de nye Jordejere, og Mod til at bryde sig ny Vej og Vilje til at leve den første Tid i Afsavn i Haabet om en lys Fremtid.

Vi kom til Buenos Aires om Eftermiddagen og samledes

alle om Aftenen i Dansk Klub med Schwelm for at fejre Stiftelsen af den nye danske Koloni i Eldorado. Min Mand var nu ikke alene Organisator, men ogsaa Kolonist, idet vi havde købt halvtreds Hektar, som vi dog ikke kunde begynde at arbejde paa lige med det samme.

Denne Fællesrejse blev efterfulgt af flere andre, og stadig rejste Danske, ikke alene Ungkarle, men hele Familier op til Eldorado. Og stadig var der Artikler i Aviserne — snart fra Kolonister deroppe, som fortalte om Kampen med Skoven og om Oplevelserne, snart Modartikler.

Det blev en drøj Tid for min Mand, hvor han modtog mange ubehagelige Breve fra Folk, der betragtede Projektet som det rene Vanvid.

Men Aar efter, da Kolonien var en Realitet, og vore Landsmænd deroppe havde det trygt og godt, medens der blev Krise, Vanskelighed og Konkurs nede sydpaa, og mangen før saa stout Gaardejer maatte gaa fra sin Gaard, fik Carl nogen Oprejsning. Flere, som ikke havde haft Tillid til Foretagendet, sagde nu til min Mand, at de vilde ønske, de selv havde købt Jord i Eldorado, dengang da den blev udbudt til saa billig en Pris, og andre skrev til ham og gjorde Undskyldning for deres tidligere nedsættende Udtalelser.

Det er forstaaeligt, at der altid bliver Modstand mod noget nyt, der skabes — mod det ukendte. Tilsyneladende er det at arbejde paa aaben Camp — som sydpaa — mere naturligt for Landmænd, der kommer fra et Sletteland som Danmark, end det er at begynde paa et saa brydsomt Arbejde som først at rydde tusindaarig Urskov, før Jorden kan beplantes; dertil kommer saa yderligere, at Klimaet sydpaa er mere passende for Danske end det halvtropiske Klima i Misiones.

Og det blev slidsomme og brydsomme Aar de første deroppe, og de Danskere, der var Banebrydere og holdt ud, er »self-made men«, som sandelig fortjener Lønnen — og den er heller ikke udeblevet. Nu sidder de alle deroppe som holdne Familier, der »har deres paa det tørre«, som man siger.

Stadig rejste endnu enkelte Danskere derop, og det hændte jo ogsaa, at en og anden opgav det og rejste bort, men saa overtog Schwelm Jorden igen, og Manden fik sine Penge tilbage.

Schwelm vilde gerne have danske Emigranter herover, men det vilde min Mand ikke gaa med til, da han mente, at kun Danskere, der havde været bosat i Amerika i længere Tid og var vant til haardt Arbejde, vilde kunne taale de voldsomme Strabadser, som *den* nødvendigvis maatte udsætte sig for, som vilde være banebrydende Kolonist i Eldorado.

Saa blev der taget fat paa Propagandaen blandt Tyskerne. Til Tider kom der hele Skarer direkte fra Tyskland, og efterhaanden som de kom — gerne flere Familier fra samme Landsdel samtidig — købte de Lodder, der stødte op til hinanden. Saaledes er der nu Grupper af Württembergere, Bayrere o. s. v., og Vejene hedder derefter: Württembergvejen, Polakvejen etc. Tyskere og Polakker er jo nøjsomme Folk, saa selv om de kom som Emigranter, klarede de sig sikkert bedre, end danske Emigranter vilde have gjort. Enkelte Tilfælde med danske Emigranter har været tilstrækkeligt til at bevise dette: de kom, var der en kort Tid, klagede og jamrede og rejste saa bort.

Midt under Arbejdet for den nye Koloni, fik jeg det triste Budskab, at min Mor var afgaaet ved Døden. Det var et tungt Slag for mig. Der havde jeg gaaet og drømt om

engang at vise Mor mine Børn; nu havde jeg tre — den sidste var kun to Maaneder — og saa skulde det aldrig ske! Jeg havde ikke hørt, at Mor var syg; de sidste Breve fortalte kun, at de alle havde det godt. Først naar man selv er Mor, forstaar man rigtig, hvad ens egen Mor har været for én, hvad hun taalmodigt har ofret af Nattesøvn og kærlig Pleje for sine Børn.

Og nu blev jeg saa bange for ogsaa at miste Far eller flere af mine Søskende — jeg længtes saa umaadeligt efter Danmark. Som Regel opnaar man det, man ret af Hjertet ønsker, og der skabes Udvej, hvor den synes næsten umulig. I Begyndelsen af April 1922 stod jeg om Bord paa »Arlanza« sammen med vore tre Børn og gled bort fra Kajen i Buenos Aires, og derinde stod Carl saa alene og vinkede til os.

Et Ægtepar — en Italiener og hans danske Hustru — skulde bo ude i vort Hus hos min Mand, medens jeg var borte med Børnene. Det var udmærkede Mennesker, som nok skulde gøre det godt for Carl, men alligevel følte jeg det som noget af en Brøde, da jeg saa ham staa der saa alene, at jeg rejste fra ham — selv om det kun var for nogle Maaneder.

— — —

Det blev en uforglemmelig Ferie i Danmark. Modtagelsen og Gensynet med de kære derhjemme fremkaldte en Følelse, som slet ikke kan beskrives, men den, der selv efter mange Aars Forløb er kommet tilbage til det gamle Barn-domshjem, forstaar den og *ved*, hvor bevæget man bliver.

Hvor er Danmark dog et skønt Land, selv derovre paa den barske Vestkyst. Markerne er saa velordnede, Vejene saa gode, Husene langs Landevejene saa kønne og hyggelige med blanke Ruder, hvide Gardiner og Potteplanter i

Vindueskarmene, og alle Haver smukt indhegnede som Regel med malet Stakit — alt vidner om Orden og Hygge, og tilsyneladende er der saa rent overalt. Hvilken Forskel mellem alt dette og Forstæderne til Buenos Aires: Ranchos, der er lavet af Kassebrædder med opklippede Blikdaaser som Tagbelægning, og er der forsøgt med lidt Have, er Indhegningen lavet af hvad som helst — nogle Staver fra en Tønde, nogle Bambus, lidt Staaltraad — ingen Ensartethed og ingen Orden, Papir og Affald alle Vegne. En ældre argentinsk Herre, der havde rejst meget rundt i Europa og ogsaa havde været i Danmark, var fyldt af Begejstring over vort Land, og han sagde, at København var den reneste By, han havde set paa sine Rejser.

I August kom min Mand og hentede mig. Han havde faaet tre Maaneders Ferie, og medens vi nu overlod Børnene til en Søsters Varetægt, rejste vi rundt i vort elskede Land en Maanedstid for at samle Minder at leve videre paa i Buenos Aires. Da vi endelig maatte løsrive os og tænke paa Hjemturen, var jeg egentlig slet ikke ked af at skulle tilbage, og vi følte begge, at vi i det lange Løb ikke mere vilde kunne trives i Danmark. Jeg tænkte paa, hvad Biskop Gøtsche havde sagt, da jeg besøgte ham i Bispegaarden i Viborg; vi talte om Forholdene i Argentina, og han sagde saa: »Jeg forstaar, at det koster meget at rejse ud, derude i det fremmede slaar De vanskeligt Rod, og De vil heller ikke mere passe til at blive hjemme.« — Saaledes er det netop. Man bliver saa splittet. Fra Udlændigheden længes man hjem, og kommer man hjem, passer den Støbeske, hvori man støbtes, ikke mere. Derude i Kampen er man blevet mere haard — og samtidig mere blød.

I Følge med to unge Piger, som gerne vilde ud, rejste vi saa atter over Oceanet, og den tolvte Oktober kom vi i

Land i Buenos Aires. Det var Aften, Byen var illumineret. — Det var jo Columbusdagen.

Glæden over at gense mit Hjem blev stor. Der var en overdaadig Blomsterpragt i Haven, og Blaareggen, der dannede et Løvtag fra Havelaagen og op til Huset, stod i sit skønneste Flor — med tunge, tætte blaa Klaser var Løvtaget behængt. En jublende Glæde fyldte mig, over at det var mit — vort —, at det var i god Behold trods den dyre Danmarksrejse.

Dagen efter Ankomsten gik min Mand paa Kontoret. De to unge Piger blev begge hos mig nogle Dage, saa fik den ene Plads hos en dansk Familie, medens den anden, forøvrigt en Veninde af mig, blot yngre, blev hos os, og med deres Hjælp fik vi hurtigt alt i Orden efter Rejsen.

Den danske Kvinde, der havde passet Huset for os, beredte sig paa sammen med sin lille Pige at rejse op til Eldorado. Hendes Mand var allerede, før Carl forlod Argentina, rejst derop. Vi var gaaet i Kompagni med en Engländer, og nu skulde de to, Italieneren og hans danske Hustru, arbejde oppe paa vor Jord.

Kort Tid efter, at vi var faldet til Ro efter vor Danmarksrejse, blev der foretaget en Sammenslutning af Schwelms Ejendom Eldorado og nogle andre store Firmaer, saaledes at der blev oprettet et Aktieselskab, som kom til at hedde: Eldorado, Campo del Cielo, Tierras y Bosques — og som omfattede store Landomraader i Chaco og Pampa samt Kolonien Eldorado. Det betød en stor Fremmelse for min Mand, idet han fik Stillingen som Kontorchef med den tredobbelte Løn af, hvad han tidligere havde faaet, og saa skulde han ikke mere direkte have noget at gøre med Salg af Jord i Eldorado.

Til Gengæld maatte Carl nu rejse meget. Snart var han

i Chaco, snart i Pampa og saa i Eldorado — ofte var jeg alene med Børnene i flere Uger ad Gangen — godt at jeg nu havde den danske unge Pige hos mig.

Det var en god Tid, med Spænding og Forventning om, hvorledes alt gik paa vor Jord oppe i Eldorado. Vi købte to Nabolodder til vor egen Grund — en paa halvtreds og en paa tredive Hektar, og senere købte vi endnu mere Jord, saa vi havde efterhaanden en anselig Ejendom. Først tænkte vi paa at begynde ganske smaat med at beplante cirka fem Hektar pr. Aar med Yerba, men Englænderen, vor Kompagnon, var alt for ivrig, det var ikke hurtigt nok for ham; Yerbapriserne var glimrende, sagde han, og saaledes gik det til, at vi i Løbet af et Par Aar fik otte og halvfems Hektar beplantet med Yerba. Vi havde jo Kontrakt med Italieneren og hans danske Hustru, som allerede boede paa vor Jord, og snart fik vi opsat andre Kontrakter om Beplantning, saaledes med en Dansker, Anders Eriksen, som beplantede store Sektioner for os. En Tysker fik ligeledes en Sektion paa Kontrakt, og paa den Maade ryddedes en stor Plet i Urskoven, og med eventyrlig Hast voksede en Yerbaplantage op i Stedet for.

Efter Plantningen maa der hakkes mellem de snorlige Rækker af unge Planter, for at Ukrudtet, som vokser endnu hurtigere end Yerbaen, ikke skal tage Magten fra den unge Plantage. Særlig de tre første Aar er der meget Arbejde med at hakke, og det er af den allerstørste Betydning for Plantagens Trivsel, at der holdes rent for Ukrudt lige fra Begyndelsen. Det er paa Hakningen, de fleste Plantere gaar i Stykker, de sætter hele Kapitalen i Beplantningen for at faa saa mange Hektar som muligt, uden at tænke paa, at Vedligeholdelsen ogsaa koster baade Tid og Penge. Blandt Tyskerne ser man baade Koner og Børn

hakke, saa de bliver brunbagte af Solen. Danskerne derimod vil som Regel helst holde deres Koner og Børn uden for dette haarde Arbejde.

Det er trist at se en Plantage sygne hen, fordi Ukrudtet er blevet for frodigt og rejser sig som en ny Urskov over Yerbaen, dog langt fra saa køn som den gamle Skov.

Anders Eriksen er en meget morsom Mand. Han havde ogsaa faaet Lyst til Eventyret i Eldorado, men han havde kun Penge til Rejsen derop og saa til to Sække Kartofler, og med dem kom han i Land — saa havde han da Føden til den første Tid — slet ikke nogen daarlig Idé. Men havde han ingen rede Penge, havde han til Gengæld en Kapital i sin Vilje og sin Arbejdsevne. Han plantede baade for os og for andre, og nu sidder han som en holden Mand paa Ejendomsjord, med en god Plantage og et grundmuret Hus. — En dygtig Mand skal nok komme frem alle Vegne.

Vor Italiener var ogsaa en storartet Mand. Han plantede hver Plante med en Nænsomhed, som var han Gartner, derfor groede ogsaa alt, hvad hans Hænder rørte ved, saa ualmindelig godt, og hans trofaste danske Hustru stod ham troligt bi i de første Aars Vanskeligheder deroppe. Men Italieneren havde kun tænkt sig at lede en lille Plantage, og nu da den fik saa store Dimensioner, blev han bange for Ansvar, og efter tre Aars Forløb bad han min Mand selv komme derop til næste Høst og lede Arbejdet. Vi havde da haft en lille Prøvehøst for at forme Træerne.

Vi havde nu faaet en Sekretær til K.F.U.M. til Buenos Aires. Han var en meget aktiv ung Mand, og K.F.U.M. holdt mange Fester og Møder, som ikke var for M. alene — det blev mere til Samling mellem Danske, og det var hyggeligt at mødes med Landsmænd.

Nu fik vi selv Lyst til at være noget for de unge Danske, og vi opfordrede saa alle de unge Skandinaver, som havde Lyst til det, til at komme ud til os hver Torsdag Aften, og det var ofte mange, som fulgte Indbydelsen. Saa blev der leget, diskuteret, samtalen og sunget — særlig blev der sunget og spillet, der var altid blandt de unge nogle som kunde spille. Disse Torsdagafteener havde vi haft i Gang allerede et Aar førend vor Danmarksrejse. Der var Aftener, som blev hele Festaftener, som for Eksempel da D.M.S.s Udsending, Ejler Mortensen, var her. Den Aften var der over tres unge samlet om vore Kaffeborde, og senere lyttede de til Ejler Mortensens interessante Beretning om hans Rejse i Kina. — En lige saa interessant Aften havde vi, da Ejnar Mikkelsen fortalte om sine tre Aar i Grønland, da hele Verden troede, at baade han og Iversen var døde, og om deres vidunderlige Redning.

Det hændte ogsaa, at den norske Sømandspræst kom ud til os med alle de skandinaviske Sø gutter, som i Øjeblikket var i Havnen; saa kom de Søndag Eftermiddag til Te, gik senere ned til Floden, hvor der badedes og legedes, saa kom de tilbage til Smørrebrød og Samvær i Haven, og der var næsten altid et eller andet lyst Hoved blandt Sø gutterne, som kunde foredrage komiske Sangnumre, deklamere eller andet.

Engang havde vi alle de unge fra Skoleskibet »København« ude hos os; det var K.F.U.M.s Sekretær, som kom med dem, og det var dejligt at se saa megen dansk Ungdom. Da de gik, var der to Officerer, som tog deres Huebaand med de gyldne Bogstaver »København« og gav dem til vore to store Piger. De har brugt dem en enkelt Gang om deres hvide Lærredshatte, men nu er de gemt som et Minde om det smukke Skoleskib, der fik saa trist en Skæbne.

Jeg syntes, at jeg paa denne Maade havde noget at leve for, noget mere end blot Hus og Hjem, og jeg vil ønske, at de unge, som kom hos os, har været lige saa glade for det, som vi var for at have dem.

Det hændte ogsaa, at en eller anden ung Skandinav slog sig ned hos os, medens han søgte Arbejde. Saaledes var en ung Nordmand hos os i flere Uger. En Dag kom der en Pakke til mig fra Norge — fin Chokolade — det var hans Mor, som senere skrev mange smukke Breve til os i Glæde over, at hendes Søn havde et Hjem hos os. Den unge Mand rejste til Norge igen — det er nu en Del Aar siden — men hans Mor og jeg skriver endnu sammen som Veninder, til Trods for at vi aldrig har set hinanden.

Senere kom den danske Præst og hans Frue hertil, Menighedsarbejdet kom i Gang, og min Mand og jeg maatte for en Tid opgive at samle de unge hver Torsdag; det var heller ikke saa nødvendigt mere, for nu begyndte Præstens at samle Ungdommen en Gang om Ugen.

Det fjerde Barn, vi fik, var en lille Pige, og vort Haab om en lille Søn skuffedes altsaa ogsaa denne Gang. Da den lille Irma var to Maaneder gammel, fik hun ligesom Aase, vor ældste Datter, Mavefeber — en forfærdelig Sygdom, som ifølge Statistiken paa det Tidspunkt foraarsagede hvert tolvte Barns Død i Buenos Aires. Vor lille Pige var dødssyg, men Gudskelov stod hun, mod al Forventning, Sygdommen igennem.

Kort efter var vi ude for en anden trist Oplevelse. Vi tænkte paa at bygge os et større Hus paa Havegrunden og saa sælge det gamle. Vi havde allerede Planerne, alt var ordnet med Arkitekten, og vi glædede os til at faa mere Plads, da det gamle Hus, der før syntes os saa stort, begyndte at blive for lille, nu da vi havde fire Børn.

En Dag, da vi gik ude i Haven og tog nogle af de sidste Maal, kom der Bud til os om, at Aase var blevet paakørt af Eksprestoget fra Buenos Aires, da hun var paa Vej til Skole.

Aase skulde krydse en Jernbaneoverskæring, og vi havde en Aftale med Ledvogteren om, at han skulde hjælpe Barnet over, men den Dag var han syg, og en ny Mand passede Leddet. Det var lukket, men mange krydsede over i en Fart, og Aase gik efter dem — og der var ikke sket noget, hvis blot Ledvogteren havde holdt sig i Ro. Da hun lige var sluppet over paa den anden Side, kom Toget brusende, og Ledvogteren raabte til Aase, men i Stedet for at fortsætte gjorde Barnet det skæbnesvangre Skridt tilbage, da hun troede, at han kaldte paa hende — Maskinen greb hende og slyngede hende ti Meter væk, hvor hun faldt over en Jernrist, der skal hindre Dyr i at passere Linien. En Dyrlæge kom netop forbi i sin Bil paa Vej til Byen og saa Folk stimle sammen om det blødende Barn, og til Trods for at de raabte, at hun var død, tog han hende op og kørte hende til et Hospital.

Det blev en forfærdelig Tid, der fulgte nu — fuld af Angst og Spænding. Barnet var frygtelig tilredt, og skønt der blev gjort alt, hvad Lægekunsten formaaede, var der vist ingen, der i den første Tid troede, at hun vilde overleve det. Dog — Miraklet skete — hun kom sig langsomt. Jeg boede paa Hospitalet hos hende, og jeg skal aldrig glemme al den Godhed og Hjælpsomhed, vore Venner viste os alle i denne svære Tid.

Hun var saa tapper, min lille Pige, og saa stærk i sin Tillid til, at Gud vilde hjælpe hende. Kun én Gang var hun ved at miste Modet helt — det var, da hun for første Gang efter Ulykken saa sin sørgeligt lemlæstede højre

Haand. Hun sagde intet før Lægen var gaaet, men saa udbrød hun fortvivlet: »Mor, jeg vil helst dø, jeg vil ikke leve med saadan en Haand!«

Hvorledes skulde jeg finde Trøst til mit kære Barn?

Inde i den store Sal ved Siden af vort Værelse var der en Dreng, Josef, paa tretten Aar (Aase var syv Aar) — begge hans Ben var kørt af omtrent helt oppe ved Hof-ten. Han reddede sin lille Bror fra Spurvognen, men faldt og blev selv kørt over, og nu hoppede han rundt paa Gulvet, idet han støttede sig paa Hænderne. Han sad tit uden for vor Dør, og jeg gav ham da noget af al den Chokolade og de rare Sager, som gode Mennesker bragte Aase. Sygeplejersken fortalte mig, at Josefs Moder var meget fattig, og nu brød hun sig ikke mere om sin Dreng. Naar de sagde til hende, de faa Gange hun besøgte Sønnen, at hun skulde hente Josef hjem, for nu var han rask, saa svarede hun: »Ham kan jeg ikke have hjemme, han kan jo ikke hjælpe mig, nu da han er Krøbling.«

En Dag kom Josef ind til os. Jeg løftede ham op paa en Stol, saa han kunde tale lidt med Aase, og efter at hun havde set den ulykkelige Dreng, begyndte hun at føle, at det ikke var nær saa slemt med hende.

Siden da saas de to Børn ofte, og den Dag, Aase forlod Hospitalet, forærede hun Josef en Æske Chokolade og en Buket dejlige, røde Roser, men jeg skal aldrig glemme det Udtryk af Sorg og haabløs Længsel i den ulykkelige Drengs Øjne, da han sad dør paa Trappen med Buketten knuget ind til sig og saa efter Bilen, der kørte Aase bort.

Omtrent et Aar senere saa jeg Josef igen. Jeg sad i Toget og saa ham sidde ude paa en Mark og plukke Græs af, som han puttete i en Sæk, saa kastede han Sækken lidt fra sig, hoppede efter den og plukkede videre. Det er

svært at være fattig og Krøbling i Argentina. Der bliver ikke sørget for dem som for Invaliderne i Danmark.

Nogen Tid efter at Aase var kommet hjem, fik hun sin Haand behandlet af en tysk Læge, der foretog Transplantationer af Kød fra hendes eget Ben og indsatte kunstige Sener. Haanden blev helt pæn og kan bruges rigtig godt.

Endelig syntes vi at gaa lysere Tider i Møde, men Huset, vi havde tænkt at bygge, blev aldrig opført — ingen af os havde rigtig Mod paa det mere, og vi bad Arkitekten udsætte det.

Maanederne gled jævnt og roligt, og nogen Tid efter, at Aase var blevet saa rask, at hun kunde undvære mig som Sygeplejerske, fødte jeg vort femte Barn — denne Gang en lille Dreng. Han var Gudskelov sund og rask trods alle de sjælelige Lidelser, jeg havde gennemgaaet.

Jeg jublede i Lykken over at være Mor, jeg arbejdede for Børnene og var ofte træt, men lønnedes rigeligt gennem deres Kærlighed. Jeg havde mange Interesser, som jeg havde drømt om at dyrke videre, men jeg ofrede gerne dem alle for at passe Børnene.

Ved Nytaarstid skete der større Forandringer i Firmaet, hvor min Mand var ansat, derfor besluttede han at søge sin Afsked, saa vi kunde rejse til Eldorado. I de sidste tre Aar havde vi haft saa megen Sygdom, at jeg næsten følte det godt at komme væk fra Byen.

Paa Grund af den dyre Fragt tog vi kun faa Møbler med, det meste gav vi bort. — Huset bad vi en af vore Venner sælge for os, naar vi var rejst.

Saa kom Afskedsens Dag — vi gik en Afskedsrunde i det Hus, der havde været vort første egentlige Hjem, og ikke uden Vemod laasede vi af for sidste Gang.

Et Afsnit af vort Liv var sluttet!

ELDORADO

Da vi var vel ankommet til Havnen i Eldorado, blev vor Bil læsset af Damperen. For at den kunde gøre mere Nytte heroppe, var Bagsædet taget af — Kalechen dækkede nu kun det forreste Sæde, og det bageste var lavet om til en lille Camion. Vi kom alle op i Bilen, kørte op ad den stenede Skrænt og drejede ind paa Hovedvejen, som var forbedret meget, siden jeg første Gang færdedes her. Dengang var det første Stykke en nyophugget Vej, der efterhaanden gik over i en Sti, hvor det var besværligt at færdes mellem Stubbe og Rødder, og nu, kun fem Aar senere, kørte vi ad en god bred Vej.

Endnu var der de fleste Steder Skov til begge Sider, og vi indaandede med Velbehag den ejendommelige Duft, der er særegen for Misiones.

Vi saa ind til Rydningerne, hvor vore Landsmænd boede. Nu havde de Hjem og var godt i Gang. Yerbaplantagerne stod der, unge endnu, men gav gode Løfter for Fremtiden. Smaa Børn stod ved Vejkanten, nogle lyshaarede iblandt dem; de havde den røde Jord paa de bare Fødder og Ben, Hænderne var heller ikke rene, og de smaa søde Ansigter bar tydelige Mærker af, at de snavsede Hænder havde

strøget Haaret bort fra Øjnene eller visket nærgaaende Fluere væk.

En underlig beklemmende Følelse bemægtigede sig mig — var det nu rigtigt, det Skridt vi havde gjort, — at forlade en god Stilling i Buenos Aires, hvor vi havde et trygt og velordnet Hjem, og de to store Piger allerede var i Gang med Skolen og havde Betingelser for at lære godt. Vilde det ikke blive Børnene, der i sidste Instans kom til at betale for vor Lyst til at bo her?

Medens mit Sind knugedes af disse mørke Tanker, greb min Mand pludselig min ene Haand og sagde: »Hvor er jeg lykkelig i Dag, nu har jeg alle mine her i Bilen, og vi kører ud til vor egen Jord. Jeg rejste fra Danmark for at bo i Misiones, og dog har det været, som om alle andre kunde faa Lov til at bo der, kun ikke jeg. Men nu skal mine Børn vokse op i Guds frie Natur, og der er mere Visdom i den end i mange Bøger.«

Carl saa saa glad ud, at jeg ikke nænnede at fortælle ham om mine triste Tanker.

Her er skønt, og Livets Sorger bliver smaa her. Ogsaa Kampen for det daglige Brød er mindre haard her end andre Steder. Og jeg vilde gerne fryde mig af mit ganske Hjerte over at skulle bo her — men jeg tænkte paa Børnene. — Jeg maa se at faa Tid til at læse med dem, tænkte jeg, og en Mor er vel ikke den daarligste Lærerinde!

Vi naaede ud til Huset, hvor den Familie boede, som nu i fire Aar havde passet Jorden for os. Der var bygget to Værelser til — et stort og et lille, og saa havde vi selv yderligere et Bølgeblikhus med fra Byen. I Løbet af et Par Dage var dette Hus stillet op: to Værelser, en lille Veranda og et lille Køkken; det hele blev foret med Træ, og der blev lagt Gulv.

Vi fik os saaledes forholdsvis hurtigt indrettet.

Det var ofte svært at finde paa Mad, for endnu havde vi jo hverken Køkkenhave, Hønsegaard eller lignende, og endnu kunde man ikke købe alt, hvad man skulde bruge. — Slagteren kom kun to Gange om Ugen, og faldt det ind med Regnvejr, kom han slet ikke, — og Kød til mere end to Dage ad Gangen kan man ikke købe, for det holder sig ikke, man maa straks koge eller stege det, og saaledes gemme det til næste Dag — i raa Tilstand fordærves det i Løbet af en Dag. — Ligesom ved tidligere Lejligheder fik vi først og fremmest en Ko for at have Mælk til Børnene.

For Børnene var det en hel Robinson Crusoe Tilværelse. De gik Dagen lang paa Opdagelse og bragte Planter og Blomster med hjem, fangede Sommerfugle og kom hjem fra deres Togter omtrent ukendelige af Snavs. Jeg vaskede dem hver Gang de kom inden for min Rækkevidde, men til sidst opgav jeg at se dem rene, undtagen ved Maaltiderne, og naar de skulde i Seng.

Min Mand var saa glad som en Skoledreng, der har smidt Tornystret og har Ferie. Han var oppe med Solen hver Morgen, red gennem Plantagen, arbejdede paa at gøre Græsgangen bedre til Dyrene og ledede Arbejdet med Installationen af Tørreanlæggene, der skulde bruges ved Yerbahøsten, og ofte havde han en af de smaa foran sig paa Hesten.

Børnene havde de vidunderligste Legepladser og ofte gyngede de i Lianerne, som snoede sig ned fra de store Træers Kroner; naar de trak en Lian med sig hen til en Stub, kravlede op og satte fra, kunde de gyngede i en stor Kurve frem og tilbage. Naar jeg blev bange og bad dem lade være, lo deres Far og sagde:

»Nej, lad dem da more sig; faar de en Rift, har Glæden vel været den værd.«

De klatrede op i høje Træer, smidige som smaa Aber, og de kom altid godt fra det, — men jeg vilde helst ikke se paa det.

Saa faldt det ind med Regn. I to Maaneder regnede det hver Dag med smaa Ophold. Jorden var som et leret Ælte, og det var umuligt at holde Hjemmet rent — den røde Jord smittede af alle Vegne. Børnene maatte være inde, og nu fik de tre store Piger Klimasaar, foraarsaget af Drikkevandet direkte fra Kilde.

Regnen silede stadig ned, og alting ude voksede med en Frodighed, der var eventyrlig. Urtehaven, som vi havde plantet, gav allerede til Suppe m. m. Naar Regnen holdt op et Par Timer ad Gangen, kom Solen frem, og Blomster og Planter aandede i Velvære over denne Ødselhed med Sol og Væde.

De to mindste Børn var trætte af Stueluften og vilde ud, og det lykkedes dem desværre alt for ofte. Saa travede de med deres smaa Sko ud i dette lerede Ælte, indtil Fødderne var saa tunge, at de til sidst sad fast, og saa faldt Ungerne paa Næsen ned i hele Pløret. Deres Skrig tilkaldte os, vi kom til Hjælp og bar dem ind, tilsølede som de var, og nu maatte der en større Vask til, baade for Krop og Klæder. Den røde Jord giver Kvinderne meget ekstra Arbejde.

Heller ikke her slap vi for Forskrækkelser, idet vor lille Dreng fik en frygtelig Forgiftning. Han gik og legede i Gaarden og pillede i en gammel raadden Træstub. Noget af det, han pillede ud, stoppede han i Munden, og faa Sekunder efter sank han sammen som livløs. Heldigvis havde jeg set det, saa han kom omgaaende under Behand-

ling, og efter en Tid, der syntes mig uendelig, kom han lykkeligvis igen til sig selv og fik Farve paa Læberne.

Denne uhyggelige Oplevelse resulterede i, at der blev lavet en Platform, bygget paa Pæle, med et højt Stakit om; den stod i Skyggen af nogle Morbærtræer, og her kom nu de smaa op med deres Legetøj, for ikke oftere at blive udsat for lignende Fristelser.

Det var morsomt at besøge Landsmænd eller at faa Besøg af dem. Naar Mændene gik ud for at se paa Dyrene og Plantagen, fortalte vi Kvinder hinanden om Livet i Hjemmene.

»De skulde have været her fra Begyndelsen, da var det strengt for os,« sagde de til mig. »Ingenting kunde man købe, ingenting havde man. — Majsbrødet bagte vi ude paa Rydningen mellem to tykke Træstammer, hvor vi først lavede en Ild, saa fjernede vi det meste af Baalet, og over den varme Aske med faa Gløder satte vi saa Formen og dækkede det hele til med varm Aske. Brødet blev dejligt, men det var unægtelig en besværlig Fremgangsmaade. — Og hvor er Vasken besværlig heroppe; Mændenes Tøj er saa snavset, og den røde Jord kan kun koges af. — Sygdom blandt Børnene og os selv var forfærdelig, ingen Medicin, ingen Læge, og alt var saa dyrt. Nej, det har ikke været let at være Husmoder de første Aaringer her.«

Medens de saaledes talte, sneg der sig en Sjæleangst over mig. Er vi Skyld i alle disse Menneskers Genvordigheder? Havde min Mand aldrig lavet Propaganda mellem Danskerne, saa havde disse Mennesker maaske nu været fattigere, men lykkeligere Syd paa.

Stilfærdigt spurgte jeg, om de hellere vilde være blevet dernede Syd paa, og aldrig være kommet herop. — Nej, det vilde de rigtignok ikke. Vel havde de gennemgaaet me-

get og haft det drøjt heroppe i den første Tid, men nu havde de det jo saa godt, manglede ingenting, kunde købe hvad de behøvede og havde ogsaa Raad til det nu. Og saa var Børnene jo saa glade for at være her — de vilde sandelig ikke bort herfra! »Og hvordan har de det nu Syd paa?« sagde de. »Den ene efter den anden gaar fallit, de sidder haardt i det allesammen, og hvem ved, hvordan vi havde haft det, hvis vi var blevet dernede. Det var godt, at vi kom herop, medens Jorden var billig.«

Det lettede at høre dette.

Naar Kolonien er lykkedes saa godt, skyldes det ikke alene, at de første Kolonister alle var brave og dygtige Mennesker, men ogsaa at Ledelsen har været god, og alt godt gennemtænkt og tilrettelagt fra Begyndelsen. Senor Schwelm var en stor Mand, — enhver som købte, blev selvstændig Ejer af sin Jord med det samme og kunde gøre, som han vilde og havde derfor ikke videre Krav paa Protektion, — men alligevel levede Schwelm i Begyndelsen det meste af Aaret deroppe og fulgte hver enkelt Kolonist med Interesse, red ud paa Besøg til dem, satte sig hos dem paa Træstubbe, eller hvad der nu var for Haanden, drak Maté med dem og spiste et Stykke af deres fattige Majsbrød med Fedt paa med samme Glæde, som havde det været fint Smørrebrød.

Saa han, at det kneb for nogle af dem, og at Humøret var langt nede, tog han ud paa Floden og fangede en Slags Laks, som han saa sendte ud til disse nye Kolonister. Det var klogt gjort. Folk liver op efter et godt Maaltid, og saadan en stor Fisk gav Mad til mere end én Gang og var en dejlig Forandring fra den daglige Bønneret. Til Tider, hvis Fangsten havde været særlig god, sendte han en Rytter ud og inviterede alle ind til sit Hus, og saa fik

de stegt Fisk, Brød og Vin og havde en fornøjelig Stund derinde. Og meget andet gjorde han for dem. Det var maaske Smaating, men ydet i det psykologiske Øjeblik har det alligevel haft sin Betydning. Paa alle Festdage kaldte han saaledes alle sammen og holdt stor Fæst for dem.

Han levede som sagt selv deroppe i de første Aaringer og havde saa at sige Fingeren paa Kolonisternes Puls. Han gav dem Raad og Vejledning; nogle tog godt imod ham, andre mente, at de forstod alt bedre selv — men saadan er det jo altid. Han var en fremsynet Mand. Da alt endnu var i sin Vorden, da ingen tænkte sig Muligheden af at faa Telegraf derop, lod Schwelm rydde en Hektar i Skoven i Nærheden af Floden, lod opføre en god solid Stenbygning, lod installere en moderne Radiostation med et højt Taarn, lavede Lejligheder til Funktionærer etc. og forærede saa den argentinske Regering hele Stationen, hvorpaa Regeringen sendte Personale derop. Derfor har Eldorado lige fra Begyndelsen været i telegrafisk Forbindelse med hele Verden, hvilket har været af umaadelig stor Betydning for Kolonisterne og Forretningsvæsenet deroppe. Endnu femten Aar senere er Eldorado den eneste Havn fra Posadas til Iguazu, der har Radiostation.

Postforbindelsen er derimod ofte til at blive fortvivlet over. Brevene kommer hyppigst med Ugers Forsinkelser, hvorimod Telegrammerne kommer med stor Nøjagtighed.

Saa snart der var Børn nok dertil lod Schwelm opføre en pæn, stor Skolebygning, og saaledes aabnedes den første Regeringsskole deroppe, og siden kom der mange flere.

Ogsaa min Mand har gjort en Indsats i denne Koloni, der var Opfyldelsen af hans Idé, fostret i hans Hjerne, medens han arbejdede i Puerto Segundo. Allerede dengang

Señor Schwelm fisker i Eldorado.

Señor Schwelms Hus, som blev flyttet op fra Las Pampa.

1

2

3

4

1. Tromlen, hvorigennem Yerbaen faar sin første Behandling. — 2. Yerbaen vejes. — 3. Yerbaen er kommet i Sække. — 4. Kuplen til at tørre Yerbaen paa.

foreslog han Chefen, Pastoriza, at de skulde benytte det ryddede Land til at kolonisere paa, men denne havde ingen Tro paa Idéen. Var der den Gang blevet koloniseret omkring Puerto Segundo, var Eldorado maaske aldrig blevet til, — og nu smuldrede Puerto Segundo bort, Urskoven var igen ved at vokse op og udslette Sporene af, at der engang havde været Skovhugst i stor Stil.

I ti Aar havde Carl samlet Materiale sammen og studeret alle Forhold deroppe, og bestandig fyldte den Idé ham, at Misiones var Fremtidens Land — Landet med de mange Muligheder — og saa elskede han Landet deroppe. Derfor opgav han i sin Tid sin Stilling for at lave Propaganda for Eldorado og sælge Jorden deroppe. Ustandselig var han paa Rejse, snart i Eldorado med nye Kolonister, snart ude omkring i Landet for at holde Foredrag — i tre Aar ofrede han Kolonien al sin Tid og al sin Interesse, men da der saa skulde tages fat med Tyskerne, fordi den danske Koloni ikke kunde rumme flere, og da han samtidig fik sig en god Stilling, trak han sig tilbage. Men da var Fundamentet lagt, og det har vist sig at være godt. Hans Drøm, som han havde drømt i Puerto Segundo, var gaaet i Opfyldelse.

Det var Schwelm, der havde Kapitalen til Arbejdet, men det var Carl, der var Sjælen i at føre Idéen ud i Livet.

— — —

Saa kom Høsten. Der var stor Spænding over Dagene. Langs Yerbarækkerne gik Kreolerne og brød Grene af, som de kastede ned paa et stort Tæppe af Sækkelærred. Naar hver især havde halvfjerds, firs Kilo, bandt han Tæppet sammen og bar det hen til Vægten, hvor det hele blev vejlet — Peonerne fik Betaling pr. Kilo af det plukke-

de, derfor tjente nogle det dobbelte af andre. Senere kørtes hele Ladningen paa Camion ned til Tørringsstedet. Det saa ud som et Eventyr i den mørke Aften. Først sapiceredes Bladene og de tynde Grene — det vil sige, at de stoppedes oppe fra ned i en lang skraatstillet Cylinder, som i Midten har et groft Traadnet, og derunder brænder i en Udgravning et mægtigt Baal, som sender sine Flammer gennem Traadnettet. Ved Cylindrens Ende er der et Haandsving, som hviler i et Leje, og en Peon drejer hele Tiden Svinget, medens en anden stopper Blade og tynde Kviste i for oven, og en tredie river fra, eftersom Yerbaen har passeret Flammen. Denne Proces er af allerstørste Vigtighed for at faa en fin Te. Er Bladene vel sapiceret, skal Bagsidens tynde, lyse Hinde være sprængt som smaa aabne Brandblærer.

Derefter lægges de sapicerede Blade op paa en Mbabua-cua — et kuplet Tag rejst paa høje Stolper. Selve Kuplen er flettet af slanke unge Træer, som først spændes fast til nogle af Stolperne og derpaa langsomt bøjes over til en anden Stolpe — og saadan videre, til den er fastgjort ved alle Stolperne. Det er en stor Kuppel — som Regel skal den kunne give Plads til fem, seks Tusinde Kilo grøn Yerba. Under Kuplen er der en stor muret Aabning, hvorfra en stærk Varme stiger op. Den kommer fra et Fyrsted, som ligger flere Meter borte, og Varmen ledes ved Hjælp af et underjordisk Rør ind under Kuplen. Det er et rent Heksebaal af meterlange Stammer, saa store og tykke, at en Mand ikke kan kaste dem ind i Ilden alene. Mændene, som passer Baalet, dækker sig mod Straalevarmen, naar de med de lange Jernstænger skal rode op i Ilden; de springer til og fra, giver Brændet et Skub, løber væk, medens Gni-

sterne staar som et Fyrværkeri til alle Sider. Disse store Stammer ligger hvidglødende og lyser i Udgravningen og giver de mørkhudede Peoner med deres nøgne Overkroppe og røde Lændeklæder et troldeagtigt Udseende.

Jeg sad ofte i stille Aftener paa en Stamme og saa til. Omkring paa Tørrepladsen var der Lys og Arbejdsiver. De to store Baal... det mindste under Sapicatoren, det største til Mbabuacua'en — lyste og bragede, travle Hænder kastede Yerbaen paa Kuplen, hvor den mest betroede Mand gik med sin tvedelte Gren og ordnede Yerbaen, vendte og drejede den, til den var aldeles knastør.

Uden om det hele stod den mørke Nat, og Skoven var for en kort Stund sig selv — ingen forstyrrede den. Vildsvinene opskræmmedes ikke af Øksehug og Fuglene sov trygt i det store Træ, som maaske Dagen efter maatte vige for Rydningen og i sit Fald knuse de smaa Æg i Reden eller de dunede Unger, medens Moderen klagende flagrer over Stedet, indtil hun i Skræk over andre Fuglemødres Skrig flyver længere ind i Skoven, hvor hun vil undres uden at fatte, indtil Tiden, den store Læge, vækker hendes Instinkt til at bygge en ny Rede. — Jeg sad og tænkte paa den store Cancherana, der faldt i Gaar; dens Spaaner var fugtige og røde, af selve Stammen sivede Træsaften som rødt Blod ud over Jorden. Du store pragtfulde Træ, hvor gammel var mon du? Hvor længe har du staaet her — hvor længe er det siden, at du som en spæd Spire gennembrød Jordskorpen? I Sol og Regn har du staaet og vokset dig stærk og stor. — Og nu skal du være Møbler til vor Stue — er du bedrøvet derover? Jeg har allerede lavet Tegninger til dine Stole og Bordet — de kommer til at ligne min Bedstemoders; synes du om det, eller forbløder du i Smerte over, at vi ikke lod dig have Fred? Jeg

skal holde Møblerne af dit ældgamle Ved blanke og smukke — Børnene skal vide, hvilket Træ deres Hjemms Møbler er lavet af, de skal komme til at holde af dem — Møblerne skal blive Minder for dem. Er du saa glad, du smukke, stolte Træ?

Cikaderne sendte deres Fløjten gennem Luften, og Ildfluerne glimtede derinde i den dunkle Skov.

Sapiceringen var til Ende og Ilden slukket. Det store Baal til Mbabuacua'en gøres mindre, nu da det meste af Bladsaften er fordampet, skal Varmen ikke være saa voldsom — kun holdes vedlige. De Peoner, som efterhaanden bliver ledige, samler sig om Maté'en, der suges, medens de svedte Kroppe tørres — saa lister de af Sted ind ad Stien til deres Hytter. Kun et Par Vagtmænd bliver tilbage sammen med den Mand, der vender Yerbaen.

Dagen har været lang, nu skal det gøre godt at sove.

En Aften midt i Høsten skete det, som alle Tørremænd frygter — en Gnist smuttede op paa Kuplen med omtrent færdigtørret Yerba, og som var det Benzin, der var antændt, bredte Ilden sig over hele Kuplen — alt stod i Flammer. Fire Tusinde Kilo tør Yerba samt hele Installationen med sit Tag og Vægge brændte. En Time stod det som et gigantisk Baal og sendte sine høje Flammer op mod den natsorte Himmel, saa dulmede det og laa Natten over som en glødende, rygende Masse. — Det følte næsten som en Skam, at det var sket. Landsmænd og Bekendte, som om Aftenen havde set Flammerne, kom næste Dag for at se og forhøre sig og for eventuelt at faa Erfaring af det, de hørte, saa det ikke skulde gaa dem lige saadan.

Dette var den første større Høst heroppe — siden fulgte der mange, der var meget større. Flere af Kolonisterne havde endnu ikke Høst, saa vor Høst fulgtes ogsaa ude-

fra med ikke ringe Spænding. — Siden oplevede vel de fleste af os en Mbabuacuabrand og lærte at tage det som en af Livets uafvendelige Tilskikkelser.

Alle Kræfter sattes ind paa at bygge et nyt Tørrestil-lads; det blev noget mindre og mere primitivt, men det gjaldt jo om at faa Høsten færdig i Tide.

Vi levede nu et jævnt og roligt Liv heroppe. Vi boede stadig i Bølgeblikhuset og i de to Værelser i det andet Hus.

De to store Piger red hver Morgen til Skole — en Stats-skole, som gør Landet liden Ære. Et Par Gange om Ugen red de om Eftermiddagen over til en dansk Skole, som en af Kolonisterne holdt. Min Tanke om selv at holde Skole for Børnene viste sig umulig. Her er alt for meget at gøre i et Hjem, hvor Brødet skal bages, hvor der skal kærnes Smør, passes Køkkenhave, og alt Tøjet syes til fem Børn — og saa kun med en ung Pige til Hjælp!

Dagens Ensformighed afbrødes af muntre Fester mellem de Danske. Saa kom vi alle sammen — unge og Børn, gifte og ugifte — og der var altid en egen Stemning over disse Fester, hvor der som oftest serveredes et Svin stegt paa Spid. Uvilkaarligt samlede man om Baalet, medens et Par af Ungkarlene, som særlig forstod sig paa det, passede Ilden, vendte Stegen og dryppede den med en krydret Lage. Medens den appetitvækkende Duft af Steg fyldte Luften om os, drak vi Maté og passiarede sammen.

Siden spiste vi og drak god Rødvin til. Og saa dansede vi under de mest improviserede Forhold. Et Par Violiner kom altid frem. Jeg havde ikke danset, siden jeg var Barn, men her maatte jeg danse med mine trofaste Lands-mænd — de dansede i Skjorteærmer, og deres Hænder var haarde af Sliddet i Skoven, men hvor kunde deres Øjne

straale paa saadan en Festaften. Det var Mennesker, som kendte Arbejdsglæden, og derfor kunde de dobbelt nyde en Fridag som Belønning.

Altid sang vi flere danske Fædrelandssange, og de klang fra vore danske Hjerter her inde paa Rydningen i Urskoven.

Uden for Huset stod Heste i lange Rækker, og naar det var blevet sent, tog hver sin Hest, og Luften genlød af hjertelige Farvel — nogle fulgtes ad, indtil deres Veje skiltes.

Disse Hjemture var ikke det ringeste ved Festen — især naar det var Maaneskin, hvad det i Reglen var; og er Skoven skøn om Dagen, er den næsten endnu skønnere om Natten — den baade lokker og skræmmer. Hvor ofte man end lytter til Skovens natlige Lyde, er det hver Gang noget nyt, man hører, og man gribes altid af Betagethed og synes, at noget lignende har man ikke oplevet før.

— — —

Julen kom med sin Højtid og sine Fester, og kort efter var vort nye Hus paa Bakken færdigt. Det var et godt, rummeligt og bekvemt Hus. Og i April kom saa vore nye Møbler, der var lavet af en tysk Snedker. Alt var forarbejdet med Haanden — det fortjente det gamle Træ ogsaa, som havde givet mig Brædder til dette Møblement, gode solide Møbler og et stort Bord. Der blev hyggeligt i den store Stue med det blanke, røde Flisegulv, de lune Brædevægge, Murstenskaminen, Tallerkenrækken med gamle Tallerkener, det haandvævede Indianertæppe paa Væggen over Løjbænken og det store Vildsvineskindstæppe paa en anden Væg. Over Kaminen hang antikke Kobber- og Messingting, de store Morrisstole stod om Kaminen, det solide Linnedskab i Hjørnet, og Klapbordet havde en Lænestol for hver Ende og Stole langs Siderne. Arbejdet med

at bringe det hele i Orden blev saa meget lettere, fordi Huset var godt og praktisk indrettet. Køkkenet var stort og bekvemt og Badeværelset moderne.

Børnene red stadig over til den danske Skole, men naar det blev sent — over den Tid, hvor de skulde komme hjem — blev jeg altid ængstelig og gik dem i Møde ad den lille Skolesti, som var hugget til dem gennem Skoven for at afkorte Vejen. De blev altid glade og hoppede af Hesten, naar jeg kom — og saa skulde jeg ride hjem. Børnene selv kendte slet ikke til Frygt. De er for Eksempel blevet overrasket af Tordenvejrr, saa Lyn og Torden har knitret og buldret om dem, og Regnen gennemblødt dem, men de syntes kun, det var morsomt.

Børnene traadte den røde Jord og voksede fast heroppe!

Kort før Jul fik vi en stor ny Ko med en lille Kalv. Vi havde ellers nu flere Køer og Kalve, Trækstude og Heste, men denne nye Ko skulde være noget ekstra. Saa døde Kalven den fire og tyvende December. Jeg havde selv passet den og efter sagkyndiges Raad behandlet den som den skulde, men alligevel døde den. Koen fattede nu Vrede mod mig, maaske fordi den havde set mig behandle den Kalv, som den nu savnede. Man forstaar det bedre, naar man ved, at der herovre er langt mere Samhørighed mellem Koen og dens Kalv end i Danmark — i hvert Fald havde den set sig gal paa mig.

Julemorgen vilde jeg trække Koen fra den lille Indhegning, hvor den var blevet malket, eller rettere, hvor vi havde gjort Forsøg derpaa ved at lade en anden lille Kalv patte, men det gav intet Resultat. Den fremmede Kalv fik overhovedet ikke Lov til at patte, og Koen vilde ikke lade Mælken falde til, og Koen, der ellers var flink til Malkning, kunde ingen Mælk faa den Dag. Saa opgav vi det, og

jeg trak Koen ind i den store Indhegning, hvor alle Køerne gik løse omkring.

Netop som jeg havde sluppet den, løb den lidt baglæns og kom saa pludselig imod mig — brummende med sænket Hoved og Hornene rettet lige imod mig. I en Brøkdal af et Sekund saa jeg mig selv grebet af disse lange, spidse Horn og slynget bort som en Klud. Nej, det vilde jeg ikke, og bøjede mig ned, greb med en Haand om hvert Horn, og med Angstens overnaturlige Kræfter holdt jeg dens Hoved nede, medens den prustende drev mig baglæns hen imod et Pigtraadshegn cirka to, tre Meter borte. Hegnet stod lige ud mod et Aaløb, og til alt Held var Jorden et Sted bag mig skredet ud, saa at Afstanden fra Pigtraaden til Jorden her var blevet lidt større end de tyve Centimeter den normalt var. Jeg lod mig glide ned ad Skraaningen med Fødderne først, og Koen skød paa, saa da jeg slap mit Tag i Hornene, dumpede jeg ned i Aaen. Koen var aldeles rasende, løb igen baglæns og fo'r saa frem til et nyt Angreb, men da løb jeg gennem Aaen i Vand til Livet og klatrede op paa den anden Side mellem nogle Buske. En lille Pige, som skulde hjælpe mig i Indhegningen, havde staaet fuldstændig forstenet og set til, men nu kom hun pludselig til sig selv og skreg højt, hvad jeg i Øjeblikket ikke var i Stand til. Dette hørte min Mand, der straks kom og hjalp mig hjem. En nervøs Sitren gennemrystede mig, og det varede noget, førend jeg kunde tale, paa Grund af den Rædsel jeg i nogle Øjeblikke havde oplevet. — Begge mine Haanded svulmede op efter den voldsomme Kraftanstrengelse med at holde Dyrets Hoved nede. — En Lykke var det, at det var saa nær ved Hegnet, og at jeg kunde komme igennem, for paa aaben Mark havde jeg aldrig reddet mig fra den rasende Kos Angreb.

Nu høstede vi den tredie Høst, og alt gik, som det skulde. Folkene havde været flinke, og der var ingen Ildebrand opstaaet, der ved sin Forringelse af Udbyttet kunde kaste en Skygge over Tilværelsen — Yerbapriserne var gode, der var saaledes al Grund til at være glade og til at gøre andre glade. Vi bestemte derfor at lave en Høstfest for alle Folkene. Vore Landsmænd og andre raadede os ganske vist fra det, idet de mente, at en Fest mellem Peonerne uvægerlig vilde ende med Slagsmaal og Knivstik eller Revolverskud, for saadan endte altid Peonerne egne Orgier.

Imidlertid oprandt Festdagen — den skønneste Septemberdag — med en ren blaa Himmel, der hvælvede sig over Skoven. Klokken ni om Morgenen drønedes tre Dynamit-skud til Tegn paa, at nu begyndte Festen. Seks Musikanter fra Havnen havde taget Plads paa en lille Forhøjning henne i Parken — en Hektar Skov var ryddet for Underskov og daarlige Træer, saa at de store smukke Træer nu stod frit, befriet for Lianer og Slyngvækster; der var anlagt brede Gange og saadet Græs under Træerne. Parken var vort Yndlingsopholdssted, her var altid Skygge, og da det var Ejendommens højeste Punkt, havde vi herfra en pragtfuld Udsigt.

Nu kom Høstfolkene i smaa Grupper, og snart var alle samlet. De var fint renvaskede, i pæne Skjorter, mørke Benklæder, og de røde eller sorte Lændeklæder var omhyggeligt svøbt om Livet. Silketørklæderne var velstrøgne, og paa Trekanten ned ad Ryggen var for enkeltes vedkommende et Monogram broderet med kulørt Silke.

Saa uddeltes Præmier — første, anden og tredie Præmierne til dem, som under hele Høsten havde plukket mest, og stampet flest Sække etc. En fik et Lommeur, en anden

en Tegnebog — saa kom de mindre Ting som Haandlygter og lignende. Imens spillede Musikken, der blev drukket Maté, min Mand talte til dem, og saa naaede vi til Spisetid Klokken elleve.

Vi havde dækket lange Borde og gjore det pænt, for at de kunde føle, at det var Fest. De fik Suppe, Steg og Lagkage, og hver fik et Glas Rødvin. Efter en lille Pause begyndte de paa forskellige Lege. Først blev der slaaet Katten af Tønden. Det foregik under megen Latter, og det var første Gang, de var med til den Leg. Endelig brast den fintpyntede Tønde, og Indholdet spredtes over Græsplænen. Der var Pakker med Cigarer, Cigaretter, Chokolade og Jordnødder. Det var spændende at se disse indfødte blive glad Ungdom, kæmpende for at samle saa mange Pakker op som muligt. Nogle havde hele Favnen fuld af Pakker, andre kun faa.

Saa var der Sækkevæddeløb, Spring, Afstandsløb etc. stadig med Præmier. — Vi havde lavet nogle morsomme Huer af Glanspapir, dem fik Præmietagerne paa og bar dem Resten af Dagen med sejrstolt Mine.

Sidst paa Eftermiddagen fik de Kaffe med en Masse hjemmebagt Brød og Kage til. Da de ikke kunde drikke og spise mere, tog de hver nogle Stykker Kage med sig, saa Fadene tømtes helt; det skulde vel med hjem til Kvinderne og Børnene.

Da Skyggerne blev lange, sluttede Festen. En for en kom Peonerne hen og gav Haand, og af den Maade, hvorpaa de sagde Tak, forstod vi, at de havde været glade for Dagen.

Vi selv følte en stor Tilfredsstillelse over at have glædet dem, som havde arbejdet saa godt for os. Festen fik ingen bitter Efterklang — hverken i Form af Slagsmaal eller Beruselse.

Saa rejste de fleste af Folkene væk, kun den faste Stab blev tilbage, og vi gled ind i Sommermaanedernes Varme. Nu skulde der ikke plantes mere, vi havde nu otte og halvfems Hektar beplantet med Yerba. Installationerne var udvidet og moderniseret, og der var bygget to store Tørrekupler.

I Oktober kom vor engelske Kompagnon paa Besøg, og han syntes, at alt var saa udmærket heroppe. — En Dag bestemte vi at tage en Heldagstur ud i Skoven. Vi tre, Englænderen, min Mand og jeg, tog af Sted Klokken fire om Morgenen i Bil, og medens vi kørte ud ad Hovedvejen, stod Solen op i et Straaleskær af rødt, der rakte hele Horisonten rundt. Med ødsel Haand bandt Morgenenglen en Æresport af røde Roser for Dagens Konge; saa kom han selv — først som en stor rød Kugle, siden steg han op og tog Herredømmet over Dagen og tændte sit Baal stærkere og stærkere, til det brændte alle de røde Himmelroser bort — de forsvandt i Solens Straaler som blegnende Stænk.

Dagen var kommet.

Skoven stod paa begge Sider af Vejen, dugvaad og forfrisket af Nattens Bad. Nogle Slyngplanter med fingerbølformede, brandgule Blomster og en meget stærk Duft fyldte Luften med Vellugt om os. Orkidéerne havde netop nu deres Blomstringstid, og mange Grene var som tykke Guirlander af hvidgule Blomster med røde Stænk inde ved Bægeret. — Skoven var saa skøn denne Morgen — endnu skønnere end ellers. Store Træer stod der med hele Kronen tætspækket af lyserøde Klokker. Ude ved Klm. 30 var Vejen endnu kun en Sti, men en Kolonne af mange Arbejdere huggede Træer om for at fortsætte Vejen ud til Klm. 35. Her laa stolte Stammer strakt til Jorden med deres Grene fyldt af blomstrende Orkidéer.

Vi lod Bilen staa og plukkede alle tre, og jeg havde til sidst en Buket saa stor og smuk, at jeg næppe kunde spænde om Stænglerne. Det var sjældent, at man kunde plukke saa mange, da Orkidéerne som Regel sidder paa de højeste Grene.

Vi travede ind over væltede Stammer og nedhugget Skov, lige til det Sted, hvor den nye Vej vilde komme til at ende.

Vi havde hvilet og spist og forsøgte nu at sove til Middag. Paa selve Vejen havde vi bredt vore Tæpper ud, vi kunde ganske roligt sove dør — sikkert vilde hverken Køretøjer eller Fodgængere forstyrre os. Men hvem kan vel sove, naar Skoven staar omkring én med alle sine sære, skønne Dufte fra de Tusinder af Blomster og fra den frodige Muld, i hvis tusindaarige Løvlag lidt Fugtighed altid bevares.

Insekterne summede omkring os. En Pind ved Siden af mig begyndte pludselig at spadsere — jeg løftede Hovedet — jo, vist var det et Insekt med baade Ben og Hoved. Jeg plukkede et brunt Blad af, det var saa nydeligt, saa jeg vilde betragte det nøjere, men pludselig begyndte Bladet at flagre mellem mine Fingre — det var en Sommerfugl; med de sammenfoldede Vinger lignede den fuldstændig et grønbrunt Blad med Ribber og Aarer.

De store Skovmyrer kom slæbende med Pinde, der i Forhold til Myrerens Størrelse maa have været hele Bjælker; de bar dem over Hovedet i deres Klo — de slæbte sammen til den store Tue.

Smaa, grønne Firben kom frem under væltede Stammer og saa paa mig med klare, nysgerrige Øjne, men ved den mindste Bevægelse, jeg gjorde, smuttede de bort.

Nogle Harer gik trygge over Vejen — de var endnu aldrig blevet skræmt op af Jægerens Bøsse. En stor laad-

den Haremor gik i Spidsen for sine fire Børn lige forbi det Sted, hvor vi laa, og forsvandt ind i Skoven.

Papegøjerne skreg og sloges som altid om samme Plads, skønt man skulde synes, at Skoven var stor nok til dem alle. Og Fugle i pragtfulde Fjerklædninger fløj ud og ind mellem Grenene, og de smaa metalglinsende Kolibrier sitrede foran de stærkduftende gule Blomster, jog deres spinkle Næb ind i dem og drak Blomsternes søde Nektar. Sommerfuglenes Myriader dansede kaade Sommerdanse over Vejen og ind mellem Løvet.

Hvem kan sove, naar Naturen lever omkring én — saa stærkt, at man maa følge den og lytte til dens dybe Aandedrag? —

Dagen gik paa Hæld, da vi kørte hjem, sært betaget af Skoven, der med al sin fortryllende Skønhed havde omgivet os hele Dagen. Nu sank Solen ned bag Skoven, og Nattens Engle redte en Seng til at modtage Dagens Konge, med lige saa smukke røde Roser, som Morgenens havde bygget ham en Æresport. — Solen forsvandt, men de røde Skyer steg som Flammer fra et Offerbaal højere og højere op paa Himlen, og fortonede sig ud i violet, gik endelig over i graat og smeltede til sidst sammen med Mørket, som kom og gemte alt i Nattens Favn, medens Stjerne ved Stjerne tændtes paa en dybblaa Himmel.

Saa var vi hjemme. — —

Vi boede trygt og roligt her, og Dagene havde ogsaa Afveksling nok. — Omkring Huset groede en dejlig Have frem. Træer bredte deres skyggefulde Kroner ud over Græsplæner, Træer, jeg selv havde saaet i Trækasser og siden plantet ud. Frugttræer forsynede os rigeligt med Frugt, — Bananer stod i lange Alléer med deres lange lysegrønne Blade, som altid blev frynsede, saa snart de havde

udfoldet sig, fordi de store, bløde Flader ikke kunde holde Stand mod Vinden, som fo'r ud og ind imellem dem; hele Sommertiden gav de en Mangfoldighed af Frugt. Vi elskede Stedet med Hjemfølelse. For det meste levede vi vort eget Liv med Børnene; hver Søndag Morgen, naar Vejret tillod det, gik vi hen i Parken og holdt en Slags Gudstjeneste dør og sang vore danske Salmer.

Og Børnene blev egentlig haardføre — de græd ikke for hverken Stød eller Rifter, og de lærte at klare sig i en snæver Vending. Sprang et eller andet ved Hestenes Seltøj, fandt de i Skoven — ligesom de indfødte — tynde Slyngplanter, der kan bindes lige saa godt som et Reb, og saaledes bandt de sammen, hvad der var i Stykker; de lærte at klare sig, med hvad de havde ved Haanden, men samtidig blev de for cowboyagtige. De fangede med største Lethed Hestene nede i Indhegningen, hvor Peonen ofte brugte lang Tid dertil, de sadlede en Hest med større Lyst, end de sad med et Haandarbejde. Ofte fyldtes jeg af Bekymring for de to store Piger; jeg savnede hos dem det særligt kvindelige, som skiller Piger fra Drengene, og jeg forstod, at Skolen her aldrig vilde lære dem det, som selv Landsbybørn lærer i Danmark, og jeg tænkte paa, hvor godt de vilde have af nogle rolige Skoleaar derhjemme.

I April 1929 blev det saa bestemt, at vi efter Høsten skulde rejse en Tur til Danmark.

Og saa kom Høsten — men i Modsætning til forrige Aar blev Forholdene under denne Høst meget urolige. En Slags socialistisk Fagforening havde dannet sig i Posadas og sendt sine Fangarme her op ad Altoparanafloeden for at ødelægge de gode, næsten patriarkalske Forhold, der eksisterede mellem Patroner og Peoner.

Føderationen, som Sammenslutningen kaldtes, var kom-

met her til Eldorado med en Formand, der lige var sluppet ud af Fængslet. De lejede sig ind i et Hus paa vor Nabogrund, men forholdt sig ganske rolige, indtil vi begyndte at høste. — Om Eftermiddagen, efter at Plukkerne havde plukket Yerba hele Dagen — flere Tusinde Kilo — erklæredes Strejke. — De krævede stor Lønforhøjelse. — Nu var Sagen saaledes, at Peonerne faktisk tjente meget mere i Eldorado end i andre Havne.

Hele vor gamle Stab af Tørreremænd og Plukkere vilde gerne fortsætte Arbejdet, men turde ikke — de fødererede havde truet med Død over enhver, som arbejdede. —

Vi havde altsaa ikke andet at gøre end at vise de indfødte, at vi godt kunde undvære dem, hvis de kunde undvære os. De udenlandske Arbejdere, vi havde — mest Tysskere og Polakker — blev sat til at tørre, nu havde de jo set til saa mange Gange, saa de nok kendte Fremgangsmaaden, men det er et Arbejde, som Paraguayere gør bedst og udholder bedst.

Der var Spænding over den første Nat, hvor der blev tørret — vilde de strejkende komme ind og maaske brænde det hele af? Et Vagthold gik omkring Tørrepladsen hele Natten.

Næste Morgen tog min Mand og hans Kompagnon ud i Polakpicadaen og fik fem og tredive nyankomne Polakker med hjem. De kom hertil Klokken elleve og skulde gerne begynde at bryde Yerba af Klokken tolv, saa der kunde være Yerba at sapicere om Aftenen og til at lægge op paa Mbabuacua'en om Natten. De havde intet spist siden om Morgen, saa noget maatte de jo have, inden de begyndte paa Arbejdet. Saa kom min Mand for at hente Raad hos mig.

»Jeg skal nok give dem allesammen Mad,« svarede jeg.

»Det er umuligt i Løbet af tre Kvarter,« sagde Carl.

»Sørg I bare for Siddepladser ude i Gaarden, saa skal jeg nok sørge for Maden.«

I en Fart samlede vi sammen, hvad Huset formaaede, og snart stod en stor Gryde og sendte sin krydrede Duft af Labskovs omkring sig, og i en anden Gryde rørtes seks Liter Æbleskivedejg ud — begge mine Piger blev sat til at bage, den ene Æbleskiver, den anden Vafler — og tre Kvarter senere sad hver Polak med en stor Tallerken Labskovs og spiste med god Appetit — de fleste fik endda anden Gang; derefter spistes baade Æbleskiver og Vafler op til sidste Stykke. Situationen var reddet — alle havde faaet Mad — men senere fik vi dog en Kok til at koge for dem.

Klokken tolv kunde de begynde Plukningen, men da stod jeg ogsaa der aldeles uden Mad til os selv — alt hvad jeg havde haft af raat og kogt Kød var brugt, ligeledes alle mine kogte Mandioca etc. Vi klarede os med Æg, Smørrebrød og Kaffe. Det vigtigste var jo, at vi havde klaret den vanskelige Sag.

Nu kunde de strejkende se, at Arbejdet skred frem uden deres Hjælp, men at Yerbaen ikke blev saa god, som naar de behandlede den, fik de selvfølgelig ikke at vide.

En Lørdag Nat ved to-Tiden kom en tysk Arbejder springende op til Huset og forklarede forpustet, at nogle strejkende var kommet ind paa Tørrepladsen og havde skudt med Revolvere. Min Mand trak lange Støvler over sine Pyjamasbenklæder, tog en Frakke paa, stak Revolveren i Lommen og løb derved. Han blev borte i to Timer — to angstfulde Timer.

Endelig kom han tilbage. De strejkende havde været der, men en af dem var faldet ned i Varmerøret, som var fuldt

Yerbaen kastes op paa Tørrestellet.

En Stamme køres til Savværket.

En Kaktusplante.

Det vilde Bomuldstræ »Samuhu« med den flaskeformede Stamme.

af Gløder efter Sapideringen; han havde vist forbrændt sig slemt — og saa flygtede de alle. Min Mand havde undersøgt Skoven omkring Tørrepladsen, men havde intet mistænkeligt fundet.

Næste Morgen tidlig red han rundt til Peonernes Bopladser i Skoven; alle de, der ikke havde villet arbejde, havde faaet Paabud om at flytte, og nu stod alle Ranchos tomme, men nede i den allerfjerneste Del af Bopladsen boede der en Familie endnu, og en af Mændene sad med Hatten ned over Ansigtet og lod, som om han sov. Med Piskeskafte løftede Carl Mandens Hat op, og ganske rigtigt — han havde den ene Side af Ansigtet og Hovedbunden fuld af Brandsaar. Saa vidste vi, hvem der havde villet gøre Fortræd den foregaaende Aften ved Mbabua-cua'en.

Politiet kom og førte dem bort fra vor Grund. — Men Vejene blev nu utrygge at færdes paa, for alle de strejkende Peoner, som var fordrevet fra deres Bopladser, samlede sig omkring deres Formænd, men der var kneben Plads; de blev holdt borte fra Arbejdet med gratis Mad hos Formanden, som fik Understøttelse fra Fagforeningen i Posadas.

Min Mand tog ned til Monte Carlo, hvor han fik fat i en Tørremand, vi tidligere havde haft; han og hans Folk, cirka halvtreds Stykker, var ikke i Føderationen, og de vilde gerne komme op til os, naar de fik Løfte om at beholde Arbejdet hele Høsten igennem, selv om Strejken sluttede.

De ankom til Havnen en Nat Klokker tre — en Svensker mødte med sin Camion for at hjælpe os, og min Mand kom med sin Camion — nu en stor ny Ford. Der var bevaret den allerstørste Hemmelighedsfuldhed om, at disse

Folk vilde komme, og det lykkedes ogsaa at faa dem ind til Plantagen uden Besværligheder. — Saa rejste Polakerne hjem, de var jo kun kommet som Nødhjælp.

Nu tog de indfødte fat med Fagfolks Kendskab til Arbejdet, men alligevel hvilede der en Utryghed over denne Høst, som man ikke havde kendt til i de foregaaende Aar.

Det var særlig vor Plantage og et Par andre — ikke Danskere — der maatte tage Kampen op mod Føderationen, da de fleste Kolonister kun havde faa Hektar at høste og saaledes kunde klare sig selv.

Plantageejerne holdt flere Møder hos os, og dannede en Sammenslutning til gensidig Hjælp, saaledes at alle indfødte Arbejdere vilde blive udelukket fra Høstarbejdet ved enhver Strejke, og ingen Peon, som var Medlem af Føderationen, kunde faa Arbejde hos disse Patroner. Saa godt som alle Plantageejerne — med Undtagelse af nogle faa Danskere — var med i denne Sammenslutning.

Føderationen kunde naturligtvis ikke blive ved med at give denne temmelig store Skare Peoner med Kvinder og Børn gratis Mad. Og nu sluttede Høsten, og der vilde ikke være nogen Mulighed for at tjene stort mere i det Aar. Der stod nu Hundreder af Peoner uden opsparede Midler og uden Forsyning af nye Klæder, som ellers altid anskaffes i Høsttiden — og nu fulgte den rolige Tid med Hakning, ny Skovhugst og Plantning, og selvfølgelig blev de faa Peoner, som havde holdt sig ude af Strejken, foretrukket. — Dermed døde Strejken helt hen af sig selv, og den har ikke vist sig siden.

Men alt dette havde bragt mange Forhindringer med sig i Forberedelserne til vor Danmarksrejse, og da det saa ud, som om min Mand ikke kunde komme med, var jeg ogsaa tilbøjelig til at opgive den.

Alligevel rejste jeg sidst i Oktober alene ud paa den lange Rejse med fem Børn.

Min Mand var i Forvejen taget til Buenos Aires for at sælge vor Yerba, købe Dampskibsbilletter og ordne vore Papirer.

Den nittende Oktober rejste jeg saa ned til Posadas sammen med vor Kompagnons Søn, Don Roberto, som ogsaa skulde derned, og som gerne vilde hjælpe os i Toget til Buenos Aires. — Da vi stod paa Stationen i Posadas for at købe Billetterne, mødte der os en ubehagelig Overraskelse: der meddeltes os, at vi ikke kunde komme længere end til Monte Caceros, fordi Uruguayfloden var gaaet over sine Bredder og havde sat hele Banelinien derfra og til Concordia under Vand.

Det var meget kedeligt. Nu havde min Mand jo købt Billetter til »Monte Sarmiento«, og den kunde lige naas med dette Tog, men heller ikke mere end lige akkurat.

Der blev telefoneret til Stationsforstanderen i Monte Caceros, en Bekendt af min Mand, og han fik det ordnet saaledes for os, at Toldvæsenets Motorbaad skulde bringe os fra Monte Caceros til Federacion, hvorfra en privat Yacht vilde føre os videre til Concordia. — Don Roberto, der syntes, at det hele saa noget vel broget ud, besluttede sig til at tage med hele Vejen, for at være os behjælpelig, hvis der skulde vise sig flere Vanskeligheder.

Vi havde været saa heldige at faa Sovevogn, og hele Natten sov vi nok saa trygt, men da Toget næste Morgen holdt ved Alvear — en halv Snes Timers Rejse fra Monte Caceros — fik vi at vide, at vi foreløbig ikke kunde komme længere — Vandet var steget saa meget, at det nu naaede Alvear, og det var kommet med saa stor Kraft, at det havde ødelagt en Dæmning her uden for Stationen. Nu

arbejdedes der paa at forstærke Dæmningen med Sand-sække.

I Venten og Spænding gik hele Dagen, og Klokken syv meddeltes det os, at Toget nu kørte tilbage til Posadas — Bølgerne skyllede Sandsækkene bort, saa hurtigt de blev lagt paa Plads, saa det var uvist, naar Toget kunde komme igennem.

Nu var det altsaa umuligt at naa »Monte Sarmiento« i Buenos Aires.

Vi kørte saa om Natten tilbage til Posadas, og derfra telegraferede jeg til min Mand i Buenos Aires og fik Svar tilbage, at jeg alligevel skulde komme derned og saa rejse med »Baden« i Stedet for.

Saa vilde jeg samme Formiddag tage Baaden fra Posadas ned ad Altoparanafloeden; Baaden er faktisk ogsaa bekvemmere til saa lang en Rejse, men til Gengæld langsommere.

Nu var det unægtelig ejendommeligt: da vi forhørte os paa Dampskibskontoret, fik vi at vide, at den Damper, som skulde gaa i Dag, burde være ankommet her til Posadas i Forgaars, men den var endnu ikke kommet — den sad fast oven for Corrientes paa Grund af for lav Vandstand! — Medens Uruguayfloden foraarsagede enorme Oversvømmelser, havde Paranafloden altsaa saa lidt Vand, at Skibene ikke kunde flyde.

Saa forhørte Don Roberto sig i Havnen og fik at vide, at et mindre Fragtskib, »Sirius«, netop skulde sejle samme Eftermiddag, og Kaptajnen vilde gerne tage mig med til Corrientes, hvortil han skulde. Dèr maatte jeg saa gaa over i en anden Damper for at komme videre til Buenos Aires.

Don Roberto vilde saa tage en Bil for at hente min Ba-

gage, der stod paa Stationen, og faa den bragt om Bord paa »Sirius«. Men nu blev det næsten for broget. De store Kufferter var jo indskrevet og derfor anbragt i Pakvognen — og den var blevet koblet fra i Alvear, uden at vi anede noget om det. Der stod altsaa min Bagage mange Mil borte!

Jeg købte lidt Tøj til Børnene og skulde nu rejse videre med »Sirius«, medens Don Roberto vilde se at faa mine Kufferter til paa en eller anden Maade at naa mig i Buenos Aires, førend »Baden« sejlede til Europa.

Vi gik begge ned paa Stationen for at faa vore Billetter godtgjort, som det var lovet os, og her mødte der os endelig en Glæde: Toget vilde afgaa samme Aften til Monte Caceros, Vandet havde trukket sig bort fra Dæmningen, og vi kunde rejse paa de samme Billetter igen.

»Sirius« blev opgivet, og for tredie Gang tilbragte vi Natten i Toget mellem Posadas og Alvear — men denne Gang fortsatte vi til Monte Caceros, hvortil vi ankom Klokken fem Eftermiddag.

Stationsforstanderen forklarede os, at ved en bestemt Gade vilde Toldvæsenets Baad hente os Klokken fire næste Morgen tidlig. Paa Hotellet gik vi tidligt til Ro, da vi skulde op allerede Klokken tre. Klokken fire præcis, medens Nattekulden og Mørket endnu hvilede over den sovende By, kørte Bilen os til det nævnte Sted. Midt inde i Byen skulpede det mørke Vand mellem Huse og Gaarde, om Trappesten og om Buske og Træer. Ved en oversvømmet Have laa Baaden og ventede paa os. Saa sejlede vi af Sted med Nattehimlen endnu tæt besat med gyldne Stjerner over os. Vi sejlede mellem Huse, som helt eller delvis stod under Vand; jo længere bort vi kom fra Byen, des dybere blev Vandet. Det var vemodigt kun at se Skor-

stenen af et Hus og saa ikke mere, og det var ikke ét Hjem, men Hundreder af Hjem, som laa under os i det dybe, mørke Vand.

Som en Dværgskov saa store, stolte Træer ud, som lige akkurat havde Kronen over Vandet — af Palmerne saa man kun den buskede Top, hvorefter de nederste Blade vuggede blidt paa Vandets Overflade, og dette Syn fortalte os mere end Ord, hvor dyb Oversvømmelsen var.

Saa blegnede alle de smaa Stjerner og gemte sig bort for Dagens Komme. Solen stod luerød op, men hvem kunde rigtig glæde sig over det pragtfulde Syn, naar man var grebet af Medlidenhed med de Tusinder af husvilde Mennesker, hvis Plantninger og smaa pyntelige Haver tillige med deres Huse blev ødelagt dernede i Dybet.

Klokken elleve Formiddag naaede vi Federacion og kom straks over i en komfortabel Yacht, som allerede længe havde ventet paa os. Der fik vi den bedste Forplejning, man kunde tænke sig — god Mad og en velgørende Hvile.

Klokken fire Eftermiddag naaede vi Concordia. I Sandhed et trist Syn — det hele virkede lige saa trøstesløst, øde og uhyggeligt, som det havde gjort i Federacion. Vi saa Telegrafledninger, der antydede Gadernes Retning, kun hist og her ragede Taget paa et af de højeste Huse op over Vandet, de lavere var helt skjult, naar undtages at man af og til saa det øverste af en Skorsten.

Her ved Byen maatte vi over i en mindre Baad, da den, vi kom i fra Federacion, var alt for stor til at sejle ind i Gaderne. Vi sejlede i Begyndelsen i Højde med Telegraftraadene, men efterhaanden som vi nærmede os den højere liggende Bydel, kom Husene lidt efter lidt til Syne, og Telegraftraadene steg højere til Vejrs. Vi lagde til ved en Kirke, fik fat i en Bil og naaede med Nød og næppe Toget.

Uden nævneværdige Uheld naaede vi saa San Martin, hvortil min Mand var kommet med det tidlige Morgentog for at kunne følges med os det sidste Stykke Vej, og endelig kom vi til Buenos Aires.

To Dage senere rejste jeg hjem mod Danmark med Børnene, — min Mand kunde desværre ikke komme med. Det var en stor Skuffelse, fordi vi havde glædet os saa meget til at rejse sammen, men man lærer herovre at tage Livets Tilskikkelser, som de kommer — stadig i Haab om, at er det mørkt i Dag, bliver det maaske lyst i Morgen.

— — —

Jeg havde en vidunderlig Tid i Danmark. Meget var anderledes, end da jeg sidst var her — ligesom i Sydamerika og andre Steder var her det ene Krak efter det andet, Uro og Krisetider. Men Egnen om min kære Fødeby var den samme, og jeg tilbragte mangen lykkelig Stund paa den gamle, nedlagte Kirkegaard, der gemmer saa mange Minder — paa Heden med de skønne Solnedgange ... eller paa Diget, hvor jeg indaandede den krydrede Duft af Fyrrenaale, en Duft jeg elskede fra min Barndom, og som selv i Drømme var kommet til mig over Atlanten med en saadan Styrke, at jeg ligefrem endnu havde den i Næsen, naar jeg vaagnede om Morgenen.

Jeg gensaa Slægt og Venner og havde det hyggeligt sammen med dem, men særlig var det mig en stor Glæde at træffe min gamle Far igen — det blev sidste Gang; kort efter min Tilbagekomst til Amerika fik jeg Telegram om, at han var gaaet bort; trygt og roligt havde han lukket sine Øjne og var sovet ind.

Vore to ældste Pigebørn var begyndt at gaa i Skole i Danmark, og det var Mening, at de skulde blive her et Par Aar for at nyde godt af den danske Skolegang som

Erstatning for den elendige Undervisning, de havde faaet.

Saa rejste jeg tilbage igen med de tre andre Børn og blev modtaget af min Mand i Buenos Aires.

Det var nu Meningen, at vi skulde bosætte os oppe i Paraguay i Asuncion, hvor min Mand havde faaet en udmærket Stilling. Vor Yerbaplantage oppe i Eldorado kunde nu klare sig med en Bestyrer, alt var jo sat i System, der skulde ikke plantes mere Yerba, og gode Veje var anlagt paa hele Ejendommen. Der var ogsaa bygget nye Tørreinstallationer, og der var ligesom for lidt for min Mands Aktivitet nu, han maatte have noget mere at bruge sine Kræfter og Evner til. Han kunde ikke slaa sig til Ro og nyde gode Dage — endnu maatte han ud, hvor der var Brug for Koncentration, hvor hans Vilje og Evner kunde spændes til det yderste — derfor havde han søgt og faaet denne Stilling i Asuncion.

Jeg tog op til Eldorada for at ordne det sidste inden Flytningen. Det var ikke let at skulle forlade dette Sted, som vi holdt saa meget af — alt var jo lutter Minder: Frugttræerne, som hang fulde af Appelsiner, Mandariner, Citroner, Grapefrugt og mange flere, havde vi jo selv plantet, som smaa spinkle Træer, Græsplænerne, der nu var saa grønne og bløde, havde vi selv saaet, og Børnene og jeg havde luget dem for at faa dem rigtig fine. Eucalyptustræerne og de japanske Naaletræer, som nu var saa ranke og høje, havde jeg plejet i Frøkasser paa Verandaen og selv plantet ud, da de blev store nok.

Og Huset var jo bygget efter min egen Tegning, det var ligesom mere intimt vort eget end noget andet i Verden, og vi elskede Stedet. — Nej, det blev svært at forlade dette Paradis, men vi haaber ad Aare at komme tilbage for at leve vore sidste Aar dèr.

I PARAGUAY

Efter en lang og kedelig Jernbanerejse fra Klokken fem Morgen til Klokken tolv Nat — Toget kom ind med fire Timers Forsinkelse, hvilket ikke er usædvanligt — kom vi til Asuncion Lørdag Nat den første Juni 1930. Vi tog op til et Hotel paa Byens Hovedgade.

Søndag Middag, medens vi spiste, kom en engelsk Missionær for at hilse paa os; han havde faaet Brev fra vore engelske Venner i Buenos Aires, hvori de fortalte, at vi vilde komme til Paraguay, og de bad ham opsøge os. Saa inviterede han os hjem til Te om Eftermiddagen. Det var ligesom vi ikke følte os saa fremmede mere, nu da vi kendte en Familie her i Byen.

Det var meget dyrt at bo paa Hotellet, saa det gjaldt om hurtigst muligt at finde et Hus. Vi erfarede senere, at Hotellerne her i Paraguay har den væmmelige Skik at kræve langt højere Betaling af Udlændinge end af Paraguayere.

Mandag Morgen maatte Carl tiltræde sin Stilling, og medens Børnene blev paa Hotellet, gik jeg paa Jagt for at finde et passende Hus. Det var nu slet ikke saa let; der var Huse nok til Leje — Aviserne var fulde af Avertisse-

menter, men vi vilde kun have en lille Lejlighed med faa Værelser, og saadanne havde desværre ingen Bekvemmeligheder — Bad fandtes der ikke, Køkkenet var i en Krog af Gaarden under et Halvtag og var værre end det ringeste Skur hjemme i Danmark. Fyrsted fandtes som oftest heller ikke, man maatte klare sig med Trækul i et Fyrfad; men det allerværste var dog, at der intet Vand var —, hverken Brønd eller Cisterne.

Efter megen Søgen lykkedes det dog endelig at finde en Lejlighed, der nogenlunde tilfredsstillende vore Fordringer — der var da i hvert Fald Vand og et nogenlunde taaleligt Køkken.

Vi fik alle vore Kasser og Kufferter stablet ind i et Værelse, som foreløbig ikke skulde bruges, og den første Eftermiddag naaede jeg kun lige at faa Sengene stillet op. Før vi gik til Ro, spadserede vi rundt i Huset, men ved Synet af den første Stue vi kom ind i, havde jeg allermost Lyst til at flygte. Værelset skulde være Spisestue og var nu efter Mørkets Frembrud blevet fyldt med Kakerlakker. De var kommet frem fra Sprækker i Gulve og ved Dørkarme etc. — i Tusindvis myldrede de paa Væggene og Gulvet. Jeg følte mere Uhygge og Væmmelse ved disse smaa, brune Dyr, end jeg nogen Sinde har følt ved Slanger, jeg har mødt i Urskoven. — Køkkenet var om muligt endnu værre — det vrimlede med Kakerlakker, store, gamle og fede var de! Jeg kunde næsten ikke sove den Nat, hele Tiden syntes jeg, der krøb Dyr omkring mig. — Eet var jeg klar over — at jeg maatte have gjort grundigt rent, før jeg pakkede mine Sager ud.

Alle Gulve dækkede jeg med Kakerlakpulver, ligesom jeg fyldte det ind i Sprækker og Huller og lukkede alle Døre og Vinduer. Min Høst af døde Kakerlakker var i de føl-

gende Dage temmelig stor, og det lykkedes mig virkelig i Løbet af kort Tid at faa dem næsten udryddet.

Jeg havde faaet en Pige anbefalet, og hun skulde efter Sigende være aldeles enestaaende af en paraguaysk Pige at være, — men det var unægtelig nedslaaende at tænke paa, at samme Pige, Antonia hed hun, skulde være bedre end de fleste — efter min Mening kunde hun hverken gøre rent eller vaske op, og frygtelig uordentlig var hun med sig selv.

Den første Dag, hun skulde servere ved Bordet, kom hun ind med bare Fødder, som hun lige havde skyllet Støvet af i et Vandfad, og for hvert Skridt, hun tog, satte hun et stort vaadt Mærke paa Gulvet. Da jeg sagde til hende, at hun maatte tage Strømper og Sko paa, naar hun skulde servere ved Bordet, saa hun paa mig med de mest forbavsede Øjne og sagde: »Mine Sko og Strømper er kun til at spadsere med, og Fruen maa ikke forlange, at jeg skal servere ved Bordet med Sko paa, saa bliver jeg saa nervøs, at jeg taber Fadene.« Da jeg talte med den engelske Missionærfrue om det, sagde hun: »Det værner De Dem hurtigt til at se paa; i Begyndelsen synes vi alle, at det ser grimt og uappetitligt ud, men efterhaanden ser man det ikke mere.«

Var det en meget stor Forandring at komme fra Europa til Argentina, saa var det mindst lige saa vanskeligt at vænne sig til Livet i Paraguay, naar man kom lige fra Argentina. Jeg følte mig sat hundrede Aar tilbage i Tiden. Ligesom næsten alle Køretøjer havde Studeforspand, saaledes havde *alt* dette dræbende langsomme Tempo, — »det vi ikke naar i Dag, naar vi nok i Morgen!« Kom man ind i en Forretning, mødte man det samme Snegletempo som paa Gaderne — det tog syv lange og syv brede at blive

ekspederet. Ekspedienten havde som Regel Cigaretten dinglende mellem Læberne og talte uden at tage den ud af Munden; og de allerfleste Forretninger pakker ind i Avispapir, og Indpakningen er langtfra fagmæssig.

Om Morgenens ved Femtiden kommer Kvinder ridende paa smaa Æsler ude fra Landet med deres Sager for at sælge dem inde i Byen. Som oftest tager Kvinderne hjemmefra Klokken to à tre og naar ind til Torvehallen ved fem- seks-Tiden; saa bliver de der til over Middag og er hjemme igen ved Femtiden om Eftermiddagen, hvorefter de straks begynder at gøre Kurvene i Stand til næste Morgen. De Kurve, der bruges, er lavet af Kohud og syet sammen som en firkantet Kasse — en til hver Side af Æslet; de to Kurve er forbundet med et bredt Stykke Kohud, som lægges over Dyrets Ryg. I disse Kurve bringer de Appelsiner, Meloner, søde Kartoffler, Mandioca, Græskar og hvad deres lille Jordlod nu frembringer. Foruden de to Kurve maa Æslet bære Konen, der som oftest har et Diebarn i Armen, og medens de lunter af Sted, drikker Barnet trygt og roligt. En stor, tyk, sort Cigar hænger altid i Konens Mund — allerede som Børn begynder Pigerne at ryge, og de vænnes i den Grad til det, at de bedre kan undvære Mad end Røg. Alle Kvinder ruller selv deres Cigarer, og det er lige saa almindeligt at se smaa barbenede Unger hente Tobaksblade hos Købmanden, som at se dem hente Levnedsmidler.

Disse Kvinders Klæder er som oftest meget simple. Torvekonernes Nederdel er tit syet sammen af forskellige Prøver af Bomuldstøj, hvilket unægtelig er mere broget end kønt. En Slags Chemise er Bluse, og nede paa deres bare Bryst gemmer de alt muligt: Penge, et Par Cigarer og et Par Galleter, nogle haarde Brødboller, som fattige Folk

bruger i Stedet for Brød. Yderst har de den uundværlige Manton, et tyndt, sort Sjal. Saadan et Sjal bruges af alle — rigere har det af Silke, andre af Uld og fattige af Bomuld, men Farven er altid sort. Denne Manton dækker alle Skavanker — det uredte Haar, den lappede Chemise, og den skærmer Spædbarnet mod Sol, Regn og Kulde. De har en fænomenal Øvelse i at bære deres smaa Børn under denne Manton, saa Barnet ligefrem er svøbt ind i den, og de selv er ligeledes dækket af Sjalet fra Hoved til Knæ. Undertiden er deres Mantonsjal slemt medtaget af Regn, Sol og Ælde, og det vilde være forkert at kalde det sort mere. Det er de allerfleste Kvinders Ønske at eje en rigtig fin Manton.

Er Klæderne fattige og ofte pjaltede, mangler Kvinderne til Gengæld aldrig Smykker — og det er ikke uægte Varer. Fine, lange Ørenringe — ofte i smukt Filigranarbejde — Guldkam i Haaret, og Halskæder af Koralperler, hvor hver Perle er indfattet i et Net af Guldtraade, og med et lille Stykke Guldlænke mellem Perlerne; disse Kæder er ofte af stor Skønhed. Paa Fingrene mangler heller ikke Ringe. Alle disse Smykker laves af engelske Guldmonter. Guldsmedeværkstederne er som Regel kun smaa, beskedne Rum, hvor Guldsmeden sidder og pusler med sit Arbejde, som han er meget dygtig til, og som han holder af — men hans Arbejde betales aldrig efter Fortjeneste.

— — —

Det ældste af de tre Børn, vi havde her hos os, kom ind paa den tyske Skole, og det var en af de Ting, som gjorde mig forsonlig overfor Livet her, at Børnene kunde faa en god Skolegang. Skolen har den velkendte strenge tyske Disciplin, de fleste Lærerkræfter kommer direkte fra Tyskland og bliver her kun tre à fire Aar, saaledes at der

stadig tilføres Skolen ny Energi, og den holdes paa Højde med Skolerne i Tyskland.

En Morgen tidlig gik jeg selv paa Torvet for at se, hvad der fandtes, men efter denne Tur kom jeg der ikke i flere Maaneder, og det syntes mig umuligt med Appetit at spise noget, der var købt paa Torvet. Nu, Aar efter, gaar jeg der ofte, og jeg fyldes ikke mere af Væmmelse ved alt, hvad jeg ser der — tværtimod interesserer det mig at studere de forskellige Typer, som findes der.

Jeg tror næppe, at Torvehallen er bedre eller renere nu, end da jeg første Gang besøgte den, det er nok bare mig selv, der har vænnet mig til Landet og Folkene her.

Torvehallen er bygget i en stor Firkant, nærmest kun som en Mur med Indgange i hvert Hjørne og to store Porte i de to af Murvæggene. Indenfor er der en stor aaben Plads med Tag over den midterste Del, hvor Kødboderne er, — uden om Kødboderne er der flere Borde med Grøn-sager, Frugt og Blomster. — Fra Murene er der Halvtag hele Vejen rundt, og der inde under er der smaa Boder, hvor der serveres Kaffe, Maté og Mad. Alle Vegne over hele Torvet laves der Mad, og det er al den Madlavning, der gør Torvehallen saa uappetitlig. Paa en lille Kasse sidder en Kvinde, foran sig har hun et Fyrfad med Trækul-gløder, og over ilden har hun en Gryde med Suppe i. Een eller to Tallerkener og Skeer er hele Servicet — saa kommer Kuske, Skopudsere, Arbejdere og mange af Kvinderne paa Torvet, som ikke selv laver Mad, og køber en Tallerken Suppe for et Par Øre. Tallerkener og Skeer gaar paa Omgang, Opvask er der ikke noget, der hedder! Andre Kvinder steger indbagte Kager i Fedt, andre en Slags Frikadeller, som de ruller i Hænderne — al Slags paraguaysk

Mad laves der, saa der er en Lugt af Fedt, Hvidløg og andre Krydderier.

Naar man fra Gaden vil ind, maa man næsten kante og albue sig gennem Trængslen, for netop i selve Indgangen har flere Sælgekoner anbragt sig, navnlig de der sælger Most — et Fluidum i en stor Spand, blandet af forskellige Frugters og Planters Saft, Vand og Is. Sandsynligvis maa det smage Paraguanerne godt efter Salget at dømme, for ofte staar de i Kø og venter paa ledige Glas. I Indgangen staar ogsaa Kagekoner og Konerne med Sukkerstads; det ligger i Stabler af mange forskellige Slags, en særlig Salgs-vare er knuste Jordnødder, der er kogt sammen med Sirup og Sukker; den Slags klæbrigt sødt er stærkt eftersøgt af Fluer; Konerne svinger derfor ustandselig en Stang med en Kost af Papirstrimler hen over de smaa lækkersultne Dyr, der saa flagrer lidt op for straks efter at sætte sig til det forstyrrede Maaltid igen.

Alt kan købes derinde i Torvehallen — Kolonialvarer, Manufakturvarer, Legetøj, Kurve, Parfume og alle Slags nationale Arbejder — selv Smykker.

Man maa gaa forsigtigt derinde; et Par dybe, smudsige Rendestene krydser Hallen, og engang plantede jeg den ene Fod lige til Anklen i dette ildelugtende Vand, saa jeg maatte tilkalde en Bil for at køre hjem. Man skal ogsaa passe paa ikke at træde paa Kvinder og Børn, som sidder paa Gulvet. Nogle har deres lille Butik bredt ud paa en Sæk direkte paa Gulvet og sidder selv paa Hug ved Siden af, andre har et helt Bjerg af Vandmeloner eller Appelsiner stablet op paa selve Flisegulvet, og derfra foregaar saa Handelen. Næsten alle Rodfrugter, som Mandioca, søde Kartofler og bløde Majscolber ligger paa Jorden, og Smaa-børn sidder eller ligger op ad de smaa Frugtbjerger. Kvin-

derne kan jo ikke lade de smaa Diebørn blive hjemme, og Børn har de allesammen — mange Børn!

El Mercado, som Torvehallen kaldes, er Byens billige Spisehus; mange fattige Mennesker spiser deres Middagsmad dér, og mangfoldige Mennesker gør alle deres Indkøb dér. Det er et udmærket Sted at studere Landets Befolkning; fra tidlig Morgen til over Middag er der en stadig bølgende Strøm af Mennesker, der kommer og gaar. Eftermiddagstimerne er mere rolige, og Klokken seks Eftermiddag lukkes de store Porte for Natten.

Har man ikke Lyst til at gaa paa Mercado'en, kan man købe alt, Grønsager, Brød, Frugt, Fjerkræ o. s. v. af Kvinderne, som kommer til Dørene balancerende de store Kurve paa Hovedet. Det er forbavsende at se den Sikkerhed, hvormed de bærer ofte store Byrder. En Kone, som i lang Tid solgte mig Æg, kom hver Morgen med en mægtig stor rund Kurv med et Par Hundrede Æg i, som hun kækt bar paa Hovedet, medens hun gik ind ad Døren og hen til Køkkentrappen, samtidig med at en lille, næsten nøgen Unge sad paa hendes ene Hofte; Barnet var cirka et Aar gammelt, og vilde Barnet have Mælk, lagde hun det bare til Brystet og gik videre. — De gaar helst med bare Fødder allesammen, kun i de hede Maaneder fra December til Marts, maa de midt paa Dagen tage nogle Sejldugssko paa med Rebsaaler, for at de varme Brosten ikke skal brænde deres Fødder.

Det viste sig hurtigt, at min paraguayske Pige var mere end umulig, og efter et Forsøg med en anden Pige af samme Slags, fik jeg endelig en, der virkelig viste sig at være lidt af et Vidunder, men Bartola, som hun hed, havde ogsaa tjent elleve Aar i Buenos Aires, og Kæmpebyen havde givet hende sit umiskendelige Præg af Civilisation.

Dage kædedes sammen og blev til Maaneder, og vi vænede os til Livet her i Asuncion, selv om vi aldrig kunde lade være med at drage Sammenligninger med Buenos Aires, hvis Gader er saa rene, saa grundigt fejede, og hvor Vandvognene frisker Atmosfæren ved at overrisle Asfalt og Brosten. Gaderne her bliver aldrig ordentlig fejede, og Overrisling er der slet ikke Tale om. Kloaker findes her ikke, saa Rendestenene kan paa hede Dage forurene Luftens ganske forfærdeligt med Stanken fra deres slimede, skidne Vand. Og alle Mennesker her spytter. Kvinderne sidder paa deres Æsler og hvisler det brune, tobaksmættede Spyt flere Meter fra sig. Fortovene er som oftest aldeles overplettet af Spyt. Dette generer en fremmed umaadelig meget i Begyndelsen, men lidt efter lidt ser man det ikke mere. Og heldigvis har man her i de subtropiske Egne ofte stærke Regnskyl, som i Løbet af en halv Time kan forvandle Gaderne til Floder; saa standser Sporvognene ligesom næsten al anden Trafik, medens Naturen renses Byen. Da Byen er anlagt i et stærkt kuperet Terræn, og da alle Skraaninger gaar ned mod Floden, skylles alt Gadesnavset bort, og Byen føles ren og frisk efter saadan et Skybrud.

En Eftermiddag i November efter et heftigt Regnvejr gik jeg mig en Tur og blev paa én Gang grebet af, hvor smukt her egentlig er. De allerfleste Huse er enetages, og alle har en rummelig Gaardsplads og i Reglen ogsaa en Have; et Par store, skyggefulde Træer findes der altid, og er Gaarden flisebelagt, er den fyldt med Planter i store Urtepotter eller Træbaljer, saa man skulde tro, det var en Have, og *alle* har Planter i Gaarden — lige fra de store Paladser til den fattigste Hytte. Set fra Floden er Byen nydelig, som den ligger dør paa en Skraaning med alt det grønne ind mellem Gader og Huse.

Selve Træerne er af usædvanlig Skønhed her. Der er store Træer, hvis Kroner i Foraarstiden er som et sløret Blaat af fine, smaa, blaa Blomster, andre har store Klaser af orangefarvede Blomster, der gaar over alle Skatteringer af rødt til det skæreste hvide i nogle af Kronbladene; disse Blomsterklaser dækker ganske Træet, medens der endnu ikke findes et Blad paa Grenene, og først efter Afblomstringen kommer Bladene frem — tykke, blanke og store. Samuhu, det vilde Bomuldstræ, er næsten det smukkeste af dem alle. Det kaldes ogsaa for »det fordrukne Træ«, fordi dets Stamme med Aarene faar Form som en tykmavet Flaske. Dets Krone er stor og skyggefuld, og ogsaa dette Træ blomstrer, før det skyder Blade, — fine, lyserøde Klokker, — saa Vejene, der er kantede med Samuhu, staar som en lyserød Drøm i Blomstringstiden. Senere kommer Bladene, medens Frugterne modnes, og først efter Vintertiden, naar Bladene falder, aabnes Frugten, og Vinden lader den bløde Silkeuld »Kapok« flagre ud over Markerne.

Den hvide Magnolia findes som Kæmpetræ her, og Julekaktus'er har jeg set her som et mægtigt Espalier; den dækkede en stor Veranda, og de sarte, røde Blomster sad saa myldrende tæt, at det grønne kun skimtes mellem Klokkerne.

Og den røde Julestjerne staar i alle Haver med sine prangende røde Blomster paa store Træer; den sender sine blomsterfyldte Grene over Murene i de riges Haver og staar ved den fattiges Hytte, og med al sin Farvepragt, straalende skøn, glæder den Havens Ejer og alle, der gaar forbi paa Gaden. Overalt i hele Byen, i hele Landet, vokser den og ødsler med rund Haand af sine Farver, og hver eneste Gren paa Planten slutter med den smukke Stjerne.

Og Lapacho'en tager næsten helt Magten fra de andre Træer, naar dens enorme Krone lader alle de lyserøde Blomster springe ud. —

Her er vidunderligt fra Naturens Haand.

Appelsin- og Mandarinplantagerne staar i November med de hvide, jasminduftende Blomster og fylder hele Atmosfæren med en berusende Duft, og siden, naar de gyldne Frugter straalere som smaa Sole inde mellem Løvet, er det en Fryd for Øjet at se.

Og Himlen er ligesom mere blaa over Paraguay end andre Steder. De fleste Gader har Skyggetræer paa begge Sider, og hver Gade har sin egen Art. Nogle har Appelsiner, andre Samuhu, atter andre Palmer, og saaledes er næsten alle skønne Træsorter anvendt til baade at skygge og pryde Gaderne.

Hvorfor er saa Paraguay et fattigt Land? Folket er et Kriegerfolk. Normalt er det nærmest et sløvt Folk, men i Krigstid lever Indbyggerne op, og naar der er for længe mellem Krigene, laver de Revolutioner, og den ene Revolution efter den anden har efterhaanden forarmet Landet. Gaar man gennem Gaderne og undres over de mange runde Huller i Jernsøjlerne til baade Telefon og Lygter, faar man Svaret: »Det er Mærker efter Kugler fra Maskingeværer fra Gadekampe i den og den Revolution.«

Folket har ingen Ambition, Klimaet er mildt, saa Klæder behøves der kun lidt af — ude i Byens Udkanter og paa Landet løber Smaabørn helt nøgne, ofte til baade syv og otte Aars Alderen. Befolkningen lever helst i fri Luft under den blaa Himmel, saa et Par skyggefulde Træer at anbringe en Hængekøje under er for dem bedre end en Stue; derfor har mange Familier kun en enkelt Stue, som de tyer til i Regn og Uvejr, ellers sover de paa en Straa-

maatte direkte paa Jorden eller paa en Art Feltseng. Da der næsten aldrig falder Dug om Natten, kan de godt sove ude, og Hjemmehygge har de ingen Forstand paa, savner den ikke, ønsker den ikke. Og for Dagen i Morgen bekymrer de sig heller ikke. Har de lidt Penge i Dag, saa fester de dem op, og har de saa ingen i Morgen, klager de heller ikke. Føden er let at faa, der er nok at leve af — Appelsiner og Bananer hænger uden for Døren, og for et Par Øre købes knuste Majs nok til deres Mayamora, eller Mandioca nok til at spise som Brød.

Da vi blev klar over, at vi vilde blive her en Aarrække, begyndte vi at købe Møbler.

Asuncion er en By med en Masse Legationer, Konsulater og andre Embedskontorer, og da Paraguay er som et Gennemgangsled til bedre Embeder, skiftes der hyppigt. Naar de forskellige Embedsfolk derfor rejser, holder de som Regel Auktion over deres Bohave, og ofte kan man købe nydelige Ting umaadelig billigt. Paa denne Maade købte vi Spisestuemøbler og mange andre Ting. Der er den Fordel ved at købe saaledes, at man har let ved at skille sig af med det igen, og naar den Dag kommer, da vi rejser herfra, sælger vi atter vore Møbler, fordi Fragterne er saa dyre, at det bliver for kostbart at bringe alt med fra Land til Land. — Kun de Ting, som en Snedker har lavet til os efter vore egne Tegninger, vil vi jo nødig skille os af med igen. —

Vi fik det rart og hyggeligt hjemme, og Børnene var sunde og raske. Min Mand sled i det paa Kontoret for at faa alt i Orden og faa et bedre Arbejdstempo, og mange Vanskeligheder havde han at kæmpe med. Særlig slemt var det med det indfødte Kontorpersonale, der i Begyndelsen vægrede sig imod at rette sig efter Ordre udstedt af

en Udlænding, men efterhaanden som Tiden gik, fik Carl dog vundet disse vanskelige Mennesker for sig, og han kom til at staa paa en særdeles god Fod med dem. De kom endogsaa til ham med deres private Affærer for at hente Raad og Vejledning hos ham, og han var altid rede med sin Hjælp, hvor han kunde yde den.

Vi havde ikke megen Omgang med nogen, og for derfor at skabe os nogle Glæder, købte Carl en Motorbaad. Vi kaldte den »Viking« og havde under det paraguayske Flag en lille Dannebrogsvimpel. »Viking« blev en Kilde til megen Glæde — alle Fridage og Lørdag Eftermiddage sejlede vi ud alle fem.

Paraguayfloden er umaadelig interessant med alle sine Bifloder, og vi lærte hele dette Flodnet at kende langt bedre end de allerfleste Paraguayere, — og hvor Børnene frydede sig paa disse Ture. Naar vi fandt et rigtig godt Sted at slaa Lejr, kaldte vi det Havn og vi gav Stedet Navn; saaledes fik vi fem Havne opkaldt efter os selv. Børnene blev Eksperter i at lave Baal, koge Vand til Maté eller Kaffe o. s. v. I Rio Negro saa vi ofte Sandbankerne paa solhede Dage helt overfyldt af Krokodiller, og det morede os at sagtne Motorens Fart og komme Kysten ret nær, saa vi rigtig kunde se Dyrene, men naar vi blev opdagede, gled de pludselig i Floden.

En Dag var vi Nord for Remansocastillo, det farligste Sted paa Floden; hele Bunden er fyldt med Klipper, og selv i godt Vejr er der temmelig uroligt her. Vi var kommet op i godt Vejr om Morgenen, og havde sejlet hele Dagen langs Kysten, da vi paa Hjemvejen blev overfaldet af et frygteligt Uvejr. Vi maatte krydse Floden over Remanzoen ved de store Liebig Fabrikker. Aldrig har jeg følt mig mere angst end i de trekvart Time, Krydsningen stod

paa. Børnene og jeg satte os i Bunden af Baaden, og jeg knugede Børnene ind til mig, for at de skulde sidde aldeles rolige, saa at vore Bevægelser ikke skulde blive kontra Baadens Manøvrer. Det lille Fartøj var som en Nøddeskal paa Bølgerne, der nu og da hævede sig saa højt, at jeg fra mit lave Sæde saa ind i de grønne, fraadende Vandmasser. Jeg troede, de vilde skylle ind over os, men stadig løftedes vi op paa en Bølgeryg og kastedes ned i en Bølgedal. Mine Øjne var hele Tiden fæstet paa min Mands anspændte Ansigt; han knugede Øjnene sammen for Vandsprøjtet og Vinden, jeg saa, hvordan hans Frakke blev mere og mere vaad, men hans Haand laa stærk og rolig paa Haandtaget af Johnsonmotoren, medens han krydsede mod Bølgerne for at undgaa Sideslag. Da vi endelig var inde under Paraguaykysten, borte fra Chaco, havde vi noget Læ, og jeg tog Styret, medens Carl slappede lidt af efter den enorme Anstrengelse. — Men som oftest har vi haft fint Vejr, og mangen skøn Solnedgang har vi set over Floden, naar vi efter en lang Tur vendte hjem.

En Middag, da vi sad paa Verandaen og spiste, kom en gammel, næsten nøgen Indianer ind i Gaarden til os; han havde kun en Sæk bundet om Lændepartiet. Af hans Fagter forstod vi, at han tiggede, og jeg fik Lyst til at se, om han syntes om vor danske Mad. Straks tog han Tallerkenen, satte den paa Gulvet og hvislede en skarp Fløjte-tone ud, og i et Nu kom cirka femten Indianere — Mænd, Kvinder og Børn — og da den gamle havde sat sig ned paa Gulvet med sin Tallerken, sagde han noget til de andre, som vi ikke forstod, men som sikkert betød, at de skulde gaa hen til Bordet, saa vilde de ogsaa faa noget. Men jeg havde ikke Mad til saa mange og følte mig nærmest lidt bange. Min Mand forsøgte at forklare dem, at de

skulde gaa, men det forstod de ikke; vi kaldte saa paa Bartola og Estefana, vore to Piger, de kom, og paa Gurani forklarede de dem, at de maatte gaa, da vi ikke havde mere Mad; saa fik de nogle Pengestykker, og endelig forsvandt de. — Saa fik vi at vide, at der om Morgenens var kommet flere Baade med Indianere fra Chaco, og naar de kommer, har de Lov til i nogle Dage at tigge rundt om i Byen. Nu laasede jeg Gitterporten for ikke oftere at faa dem ind i Gaarden. Senere kom en hel Skare forbi, og vi stod da ved Havegitteret og saa paa dem. Mændene bar ingenting, derimod havde Kvinderne en stor Kurv i en smuk og let Sivfletning i morsomme Mønstre; Kurven bar de i en lang Sivrem, som de havde om Panden. Alle Kvinderne var stærkt tatoverede og Mændene havde Ørelappen udspilet med en stor Træbrik i Ringen.

Næsten alle giver disse Mennesker Gaver i Form af Brød, gammelt Tøj og lignende. Jeg bragte et Par Benklæder af min lille Drengs, og dem hev en Kvinde øjeblikkelig paa en lille Pige — og knappede dem bagpaa! En Skjorte af min Mands tog en anden Kvinde, og medens hun vendte og drejede den, lo hun over hele sit brune, tatoverede Ansigt. Endelig syntes hun at forstaa, hvorledes den skulde bruges — hun bandt den om Livet med Ærmerne, men med Skjorten bagpaa.

Naar disse Indianere kommer i Land, er de næsten nøgne; saa giver Politiet dem gamle Soldaterbenklæder eller Sække at binde om Lænden, Overkroppen er derimod nøgen. Efter to Dages Forløb er deres Kurve gerne fulde af Brød og andre Levnedsmidler, og de har faaet flere Klæder, end de har Brug for; saa sejler de hjem igen. Disse Stammer, som nu og da besøger Byen — en Gang om Aaret eller hvert andet Aar — er Stammer, som lever ikke saa

højt oppe i Chaco. En af vore Missionærvenner har levet i tretten Aar mellem Lenguaindianerne; førend han blev gift, boede han i flere Aar som en Indianer blandt dem for at lære deres Sprog og vinde deres Tillid. Han er her i Asuncion kun for en Tid og venter igen at komme op og arbejde mellem disse Mennesker, som han føler sig kaldet til at gaa ud iblandt. Han lærer dem ikke at leve som Europæere, lader dem derimod være Indianere med deres egne gamle Skikke, kun hjælper han dem til at forstaa, at de onde Aander, som de stadig frygter, slet ikke er til, og at det er en Synd at begrave de syge levende. De har nemlig den frygtelige Skik, at hvis et Menneske er dødssygt, og de mener, at han vil dø i Løbet af Natten, saa begraver de ham hellere levende inden Solnedgang, af Rædsel for de forfærdelige Aander, der efter deres Mening slippes løs, hvis Mennesker dør om Natten og saaledes først kan begravnes efter at Solen er staaet op igen. Mere end én har Missionæren befriet for en for tidlig Begravelse paa denne uhyggelige Maade, og nogle af dem er endda blevet raske igen.

Missionæren taler deres Sprog som en indfødt og kaldes blandt Indianerne »Langskæg« — han har nemlig Fulds­kæg — og da Indianerne ikke kan udtale hans Navn, har han akcepteret Navnet »Langskæg«.

En Dag, da der kom en Bil kørende ind i Indianernes Lejr, kom de alle springende for at se dette mærkelige Uhyre, og da den standsede og spyede Røg ud, syntes Indianerne, at denne Benzinlugt var fæl, og en sagde: »Grim Lugt«, og det blev paa deres Sprog Navnet paa en Bil. —

Der er noget ved Paraguay, som gør, at man i Begyndelsen føler sig saa mærkelig frastødt, men siden opdager man, at det egentlig er rart at leve her, og naar alt kom-

mer til alt, er Livet her langt billigere end de fleste andre Steder som for Eksempel i Argentina. — En Spanier, for hvem alt var gaaet i Stykker i Spanien, fik en hel Del at høre om Paraguay, blandt andet at det var et fattigt Land. Han sagde: »Jeg rejser til Paraguay, for man dør ikke af Sult i et fattigt Land«. Der er megen Sandhed i dette Paradoks. Spanieren kom hertil, og ikke alene døde han ikke af Sult, men han er nu en velstaaende Mand.

I den Gade, som hedder Estrella, det vil sige Stjerne, bliver man forundret over, at den ene Manufakturforretning ligger ved Siden af den anden; og saa mange Døre staar aabne med Tøjruller for, at det til Tider er vanskeligt at vide, i hvis Forretning man gaar ind. Navne som Bethlehem, Jerusalem, Palæstina staar over Forretningerne, og Ejernes Navne er lige saa bibelske: David, Abraham, Salomon, Ruben og saa videre hedder de alle, saa man er straks klar over, at man er mellem Palæstinas gamle Stammefolk — Syrere og Arabere, men ikke Jøder.

Asuncion minder i mange Maader mere om en Landsby end en Hovedstad: Gader med Træer paa begge Sider, toppede Brosten og lave Huse. Kun selve Centrum har lidt af Hovedstadspræget med større Huse, Sporvognslinier og livligere Færdsel.

Selv den hyggelige gamle Skik, som Spaniolerne indførte, at spille eller synge Serenader en stille Nat uden for den Elskedes Vindue, er bibeholdt.

Den første Gang, jeg vækkedes af en Serenades smægtende Toner, var en Maanedstid efter vor Ankomst. En lun, stille Nat med Nymaane lød der pludselig ved Tretiden indsmigrende Toner af Harpe og Violin ind til os gennem det aabne Vindue. Lokket af det nye og sælsomme gik vi ud i Haven, min Mand og jeg, og i Skyggen af

nogle Buske saa vi fire Mænd, som stod uden for vort Havegitter og spillede — tre Violiner og en Harpe — medens en ung Mand stod ovre ved Balkonen paa den anden Side af Gaden og talte med en ung Pige, som lænede sig ud over Gelænderet. Serenaden var en Hyldest til denne unge Pige, som om kort Tid skulde blive hans Brud. Fem nydelige Musiknumre spillede der, saa gik den unge Pige ind og lukkede Vinduerne, medens Musikanterne og den unge Mand kørte bort i den ventende Bil.

Senere erfarede vi, at naar man hører disse Serenader, gaar man aldrig ud for at se efter, hvem de musicerende er; det hører til god Tone at lade de unge have denne lille Hyrde-time alene.

Asuncion har ikke som andre store Byer sine Forstæder, men man gaar saa at sige lige fra Gadelivet og ud paa Landet, og blot et Par Kilometer uden for Byen ud ad Lambarevejen har man de skønneste Palmelunde — Tusinder og atter Tusinder af Palmer staar paa Sletten med Campgræsset under sig, og de høje, slanke Stammer bærer den buskede Krone saa stolt med de lange Klaser af smaa Kokosnødder ned over Stammen. Disse Palmelunde er meget smukke og findes overalt i Paraguay.

Interessant er det at se de store Bomuldsplantager, hvor hele Familien, baade Børn og voksne, gaar mellem Buskene og plukker de hvide Vatblomster af, og at se hvorledes Bunke lagt ved Bunke bliver hele Snebjerge. Bomuldsplantning er rigtig noget for Familier med mange Børn, for der behøves ikke voksen Arbejdskraft til Høsten.

Paraguay synes at være Rosernes Hjemstavn, saa godt som de trives her. De blomstrer uden for hver Hytte, og staar i straalende Flor i alle Parker og Haver — hele Aaret rundt blomstrer de. Paa hvert Torv og i Blomster-

forretningerne købes for nogle Øre de skønneste, langstilkede og velformede Roser. Roser behersker Blomstermarkedet, de er de dominerende til alle Tider. Saa kommer der korte Perioder med andre Blomster, som Margueriter. Chrysantemer og Violer, men Roserne er dog stadig i Majoritet og findes i en sand Mangfoldighed hele Aaret rundt.

Og sundt maa her være! Folk trives glimrende, trods den store Mangel paa Hygiejne her findes. Skidne, aabne Rendestene, store, stinkende Lossepladser ser man baade her og dør, og dog er her saa lidt Sygdom, at det er helt utroligt — det er, som om de store Epidemier ingen Kraft har her i Byen; kommer der en eller anden smitsom Sygdom til Landet, er den et overstaaet Stadium, endnu før man har faaet Tid til at blive rigtigt skræmt op.

Det siges, at Landet her er saa sundt, at hvis tuberkuløse Mennesker kommer hertil, behøver de ingen Behandling, de bliver simpelthen raske af sig selv.

Jeg kender en Italiener, som havde levet en Menneskealder i Paraguay, men rejste tilbage til Italien for at leve Resten af sit Liv i sit Hjemland. Saa blev han syg, meget syg, og Lægerne opgav ham. Imidlertid blev han grebet af Længsel efter Paraguay og vilde tilbage igen; han vilde endnu en Gang se den blaa Himmel, som hvælver sig over Paraguay, og som han syntes var mere blaa end andre Steder. Liggende til Sengs gjorde han saa Rejsen hertil for at kunne dø i dette skønne Land. — Han bedredes imidlertid her i Asuncion og blev rask og fik endnu seksten Aar at leve i, førend han som en gammel Mand døde i det Land, som han havde viet alle sine bedste Kræfter, og som han elskede.

Og dog, trods Sundheden i Landet, er her noget, som gør én træt. Næsten alle klager over Træthed, naar de har

levet her i nogle Aar. Om denne Træthed nu er en legemlig Træthed, eller maaske nærmere en Slags Sløvhed, der kommer over én paa Grund af Livets Ensformighed, ved jeg ikke. Her er ikke de skiftende Aarstider, her er jo nærmest Sommer hele Aaret rundt — Vinteren glemmer undertiden helt at komme med kolde Dage, og kommer de, saa er de saa faa, at det snart glemmes paa Grund af alle de varme Dage, der følger efter. Det er særlig Nord-europæerne, der savner de forskellige Overgange fra én Aarstid til en anden. — —

Der er ligesom ingen Moral her i Landet, eller i hvert Fald en helt anden Indstilling over for Livet end andre Steder. Det er almindeligt her, at alle Kvinder har mange Børn, — med forskellige Fædre, og dette taler de om som en ganske naturlig Ting. En Pige, jeg havde, fortalte ganske ugenert:

»Min Søsters Far ved jeg ikke hvem er, men *min* Far sørgede for Mor, indtil jeg var to Aar, saa flyttede han hen til en anden Kvinde; min Brors Far derimod boede næsten tre Aar hos os.«

Og giver man Udtryk for Forbavselse, undres de. Ofte tager Manden Børnene til sig og bringer dem hjem til sin Mor, hvor de saa er, indtil de bliver store nok til at være hos ham selv — der er altid Plads til et Barn mere, selv i de fattigste Hjem.

Her er saaledes ikke noget, der hedder Etbarnssystem. Her fødes en Mangfoldighed af Børn, men Dødelighedsprocenten i Barnets første Leveaar er stor. Kvinderne er gode ved Børnene, og det er Mændene ogsaa; de deler gerne deres fattige Brød med Børnene, selv om de ikke er deres egne, men deres Uvidenhed og deres absolutte Mangel paa Kendskab til Spædbørns Pleje, foraarsager den store Bør-

nedødelighed. Naar man ser Smaabørn her i Landet ligge i Sandet, ofte nøgne, gnavende paa en Brødskorpe eller et Stykke Mandioca, medens Hunden tager sig en Bid af Barnets Mad nu og da, undres man over, at dog saa mange Børn overlever den spæde Barndom. Er der mange Børn i Familien, og kan der ikke skaffes Senge eller Sengeklæder til dem for Natten, saa kravler de sammen i en Krog som Hundehvalpe, og Moderen, Bedstemoderen eller hvem det nu er, breder et tyndt Tæppe over dem alle.

Har en Mand et Par Børn, eller maaske mange Børn, og flytter hen til en Kvinde, som ogsaa har mange Børn, saa tager Kvinden alle Børnene ind i sin Kærlighed, som var hun Mor til dem allesammen, og gør det godt for dem efter fattig Evne.

Mellem alle disse mørkøjede og mørkhudede smaa Paraguayere er det ikke sjældent at finde et lille lyslokket, blaaøjet Barn, et Barn, der har slægtet sin europæiske Far paa. Det gør mig ofte ondt for disse lyse Børn, hvis de ogsaa i Karakteren er Europæere, saa kan det blive svært for saadan en lys Paraguayer at føle sig tilfreds med sin Skæbne.

Ogsaa inden for de højere Klasser er det ganske almindeligt, at en Mand har tre Slags Børn: de legitime, de illegitime og Kærlighedsbørnene, og han vedkender sig alle sine Børn, der alle har Arveret efter ham. Trods disse mærkelige Forhold synes der at være Ro og Tilfredshed til alle Sider. Skilsmisse kendes ikke — den katolske Kirke har Magt over Paraguayerne, og den tillader ikke Skilsmisse, derimod gives der Tilgivelse for Uregelmæssigheder og Synd. — Nej, Skilsmisse kendes kun af Navn, og baa-de Mænd og Kvinder finder sig i deres Skæbne, selv om det ikke blev den Lykke, de havde drømt om. Men hvad

der i den katolske Kirke er velsignet og af Gud sammenføjet, skal Mennesket ikke adskille, og saa ordner de sig, saa der baade er Fred og Tilfredshed, og Hustruen bliver en god og dygtig Mor, og Manden sørger for, at Hjemmet intet savner, og saa har han sine private Glæder uden for Hjemmet. Og det er der ingen, der forarges over.

Det er kun de fattige — og dem er der flest af — som ikke gifter sig. De har ikke Raad til at betale Registro civil, det offentlige Kontor, hvor et Ægteskab faar sin retslige Gyldighed, og heller ikke den katolske Kirke, der giver Ægteskabet sin Velsignelse — alt koster Penge — og saa holder de Bryllup alligevel, paa deres egen Maade, og disse frie Ægteskaber kan jo løses uden Kirkens Forbandelse.

TRE OG TYVENDE OKTOBER 1931

Paa en tilsyneladende ganske almindelig Dag skræmmedes vi op midt paa Formidagen af Skud fra Maskingeværer. Jeg, som endnu var fremmed i Landet, tænkte i første Øjeblik ikke noget ved det, førend begge Pigerne i stor Ophidselse kom farende ind til mig, medens de med Hænderne op mod Tindingerne raabte: »Madre santissima, ya tenemos revolucion!« (Hellige Moder, nu har vi Revolution.) Jeg maatte berolige dem, men det var slet ikke saa let en Sag; særlig var Estefana, som bærer tydelige Tegn paa indiansk Oprindelse, ganske ubehersket i sin Optræden, Bartola forstod dog noget bedre at beherske sig. Dog skulde det vise sig, at der var Grund til Ængstelse. Købmanden lige overfor sendte Bud, at min Mand havde ringet paa Telefonen om, at der var en voldsom Uro nede i Byen, og at vi straks maatte hente Børnene hjem fra Skole. Estefana erklærede, at hun ikke for alt i Verden vilde paa Gaden, saa Bartola maatte af Sted.

Endnu før Bartola var kommet af Sted, ringede det haardt og vedvarende paa Dørklokken — det var Børnene, der kom fra Skole. I stor Ophidselse talte de i Munden paa hinanden, men først da jeg fik de to yngste til at tie stille

og lod den ældste fortælle, fik jeg Mening i det, de sagde. Direktøren paa den tyske Skole havde samlet alle Børnene og sagt, at de hurtigst muligt maatte hjem, for der var udbrudt Revolution i Byen, og de skulde sige hjemme, at blev det alvorligt, var det bedst, at hver Nation søgte Tilhold paa sit Lands Legation. Lærerne og Lærerinderne havde pr. Sporvogn fulgt Børnene til deres respektive Hjem.

Arbejdet gik naturligvis i Staa, og Pigerne fortalte mig Rædselsscener fra andre Revolutioner, og hvad de havde oplevet og gennemgaaet.

»Det var under en Revolution, at min Kæreste døde,« kom det svagt fra Bartola. Jeg anede ikke, at hun havde haft en Kæreste, saa munter og glad hun altid er trods sine ni og fyrre Aar — nej, Paraguerne fortæller ikke alting — men nu i Dag er Bartola bange, og saa mindes hun, da hendes mørkøjede, trofaste Ven faldt for sit eget Partis Sag, i sin egen By, ramt af en Kugle fra et af sine egne Bysbørn.

»Politik,« siger Bartola, »er noget dumt noget, det ødelægger hele Landet og dræber de bedste unge Mænd.« Efter sin Kærestes Død var Bartola rejst til Buenos Aires, hvor hun tjente mange Penge; i de elleve Aar, hun var dèr, sparede hun sammen, vel vidende at argentinske Pesos omsat i paraguayske giver en pæn Sum. Saa kom hun her til Asuncion og byggede sig et lille Hus, og nu vasker og stryger hun hos mig — om Natten bor hun hjemme hos sig selv.

Imens de to Piger fortalte, gik Tiden, og endelig kom Carl hjem og berettede om, hvad der var sket.

Alle de studerende Mænd og Kvinder var om Morgenen gaaet i Procession med Musik og Faner ned til Justits-

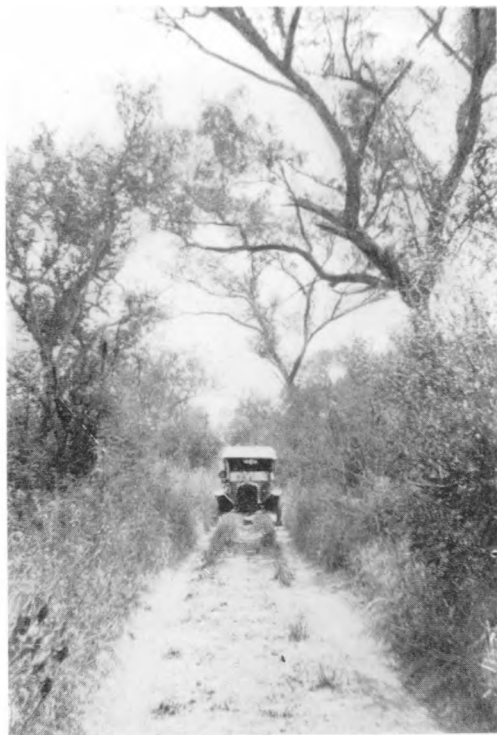
Plantagen 4 Aar gammel.

En Kilde i Skoven.

Paa Hovedvejen kan en Bil nu passere.

Hovedvejen forbedres stadig.

paladset. Efterhaanden som de kom igennem Gaderne, havde anden Ungdom sluttet Trop, saa det var en stor Skare, der samledes paa Pladsen og bad om Foretræde for Præsidenten og Ministrene. De unge protesterede mod at holdes i Uvidenhed om, hvad der foregik i Chaco, — Bolivianerne byggede Forter, lavede Veje og trængte længere og længere ind paa paraguaysk Territorium, tilsyneladende uden nogen som helst Forhindring fra paraguaysk Side. De unge forlangte Forsvar for Landets Grænser. — Men i Stedet for at høre paa de unge eller lade de delegerede faa Foretræde, aabnedes en ubarmhertig Ild fra et Maskingevær oppe paa Paladsets Tag og fejede Kugler ned over de unge.

»Det var uhyggeligt at se paa,« fortalte min Mand, »jeg stod paa Balkonen uden for Kontoret og saa hele denne Skare af unge flygte i rædselsslagen Hast; jeg saa nogle snuble, falde og rejse sig igen og saa blive strakt døde til Jorden af Kuglerengen.«

Hele Byen var i vild Ophidselse — hvad vilde der komme efter dette — hvad skal det betyde at føre Krig mod Landets egne Sønner, medens Bolivianerne gnaver sig dybere og fastere ind i Landet? Er der da ingen Moral, ingen Retfærdighed til mere!

Ud paa Eftermiddagen begyndte der at falde lidt Ro over Gemytterne, man vidste nu, at der var tolv døde — deraf en ung Pige, og flere saarede, dog ikke livsfarligt. Alle Forretninger var lukkede, Gaderne øde og tomme, og ingen gik ud.

Næste Morgen tidlig skulde jeg til Tandlæge. Jeg gik hele Vejen ned gennem Estrella, og til min store Forbavselse saa jeg, at der tværs over Gaden ved Plaza Independencia var lagt en Barrikade af Sandsække, og rundt om

hele Plazaen og ovre i Hovedgaden var der ogsaa Barrikader, og bag disse var der opstillet Maskingeværer med seks Soldater ved hvert. Jeg mødte omtrent ingen Mennesker. Den store Torvehal var lukket, der var øde og trist i Mod-sætning til ellers, hvor den var en sand Myretue. Da jeg kom op til Tandlægen, blev han yderst forbavset over at se mig.

»Der er da ingen Mennesker, der gaar ud i Dag,« sagde han. »Har De ikke set Foranstaltningerne til Revolution. Der skal være Begravelse af Studenterne — den skal foregaa i Formiddag fra Universitetet.«

Tandlægen fortalte mig, at han straks, da han hørte Skuddene, var løbet op paa Taget for at se, hvad det var, men han var hurtigt kommet ned igen, da hans Bygning laa i Ildlinien — og en Kugle susede i nogen Afstand forbi ham og sad endnu i Væggen deroppe paa Taget. Han var Udlænding, og vi drøftede det skete fra et Tilskuerstandpunkt, men han var alligevel saa rystet, at han ikke ønskede at behandle mig.

Jeg gik langsomt op ad Palma, som ogsaa var mennesketom, ingen Sporvogne, ingen Biler, ingen Støj. Først da jeg nærmede mig Universitetet var der et Hav af Mennesker — alle Balkoner var fyldt af Folk, særlig unge Piger, der stod med Blomsterkurve i Hænderne, og helt oppe paa de flade Tage hang Folk over Balustraden i tætte Klynger. Det var umuligt at bane sig Vej igennem den kompakte Masse, saa jeg gik ned ad Sidegaden og kom ud ved Plaza Uruguay. Ogsaa dør var forsamlet store Skarer, dog fik jeg mig en god Plads, saa jeg kunde se Ligtøget komme forbi mig — syv Kister med haabefulde unge Mænd og en ung Pige — Kisterne blev baaret af Kammeraterne. Fra alle Tage og Balkoner regnede det ned med

Blomster til disse unge, der var blevet dræbt af dem, som burde være deres Forsvarere, blot fordi de spurgte om noget, som det var ubelejligt at svare paa. — Som en langsomt glidende Strøm vandrede denne tusindtallige Skare hele den lange Vej gennem Avenida Colombia og ud til Recoleta.

Universitetet bekostede Begravelsen af de syv, der nu blev baaret gennem Byen — de andre vilde de respektive Familier selv begrave. De syv aabne Kister havde hele Eftermiddagen i Gaar og i Nat staaet paa Lit de parade i Universitetets store Hall, som var omdannet til et pragtfuldt Sørgekapel med en Masse brændende Lys; dette fortalte en ubekendt mig, som jeg tilfældigvis stod ved Siden af paa Plazaen. En mærkelig Stemning var der overalt — disse ellers saa stille og tillukkede Paraguayere maatte tale i Dag, maatte have Luft.

En underlig dump Mumlen, som en stædig Protest, lød dernede fra Mængden, iblandet Hulken og nu og da et tilbagetrængt Skrig fra de dødes efterladte, ja, fra mange flere — hvem havde vel tørre Øjne — stod jeg ikke selv der med Taarerne løbende ned ad Kinderne, jeg var jo selv Mor, skulde jeg da ikke føle med de Mødre, som saa brutalt havde mistet deres flinke Børn — aa jo, jeg følte pludselig, at jeg ikke mere var fremmed her — jeg var med i alt dette, mit Hjerte bankede i Takt med Hjerterne hos alle dem, hvis Sind var i Oprør over dette forfærdelige, som var sket i Gaar, og som foraarsagede denne Kæmpebegravelse i Dag.

Jeg vilde ikke blot staa og se, jeg vilde være med. Jeg smuttede bort fra min Plads oppe ved Balustraden paa Plazaen og skyndte mig hjem. Min Nabo, en Dame af det høje Aristokrati her i Byen, sad just ved det aabne Vin-

due, og jeg fortalte hende alt, hvad jeg havde oplevet nede i Byen; som Paraguayer var hun straks med, og vi blev enige om at tage med Sporvognen ud til Recoleta. Hjemme sagde jeg blot til Pigen, at jeg gik ud paa Recoleta — Klokken var nu næsten ti — men jeg mente, at jeg nok kunde være hjemme til Middag.

Vi naaede ud til Kirkegaarden, netop da Følget ankom. Kisterne var anbragt paa selve Gaden, som her er meget bred; bag Kisterne stod de katolske Præster med deres Kors og bag disse var rejst et provisorisk Alter med blafrende Lys. Vi stod paa Skraaningen op til Kirkegaarden, som ligger en halv Snes Trappetin over Gadens Niveau. Et Hav af Mennesker omkransede Kisterne, selv Træerne var fulde af unge — og saa begyndte Talerne. For bedre at kunne høres af Mængden kravlede den talende op paa, hvad der var i Nærheden, thi det var umuligt for alle Talerne at trænge sig frem til den Platform, der var rejst, men Stemningen var saaledes, at intet var latterligt, selv da én krøb op i et Træ, og en anden talte fra en Stige. Talerne var flammebaarne, indeholdt retfærdig Vrede, dyb Sorg over det elskede Land, rasende Forbitrelse mod de, der havde Styret, og som i Stedet for at værne de unge skød dem ned som Fjender. De udtrykte Medfølelse med den Mor, som her saa sit stolte Haab knust, traadt til Jorden, — og Opmuntring til de overlevende Kammerater om at holde Fanen højt —: »... — — maaske Fædrelandet snart faar Brug for jer; thi vil Regeringen ikke værne vor Ret, saa maa vi selv; vi vil ikke taale, at Fjenden uden Modstand flytter vore Grænsepæle.«

Kun nu og da afbrødes Talerne af et »Hør!« eller andre Bifaldsraab, ellers var der ganske tyst, og kun en stille Graad hørtes, som et svagt Sus i Popler før Torden.

Hele denne kompakte Masse var som én Sjæl. Havde én en Parasol, lod hun den dække over saa mange som muligt af de omkringstaaende; saaledes stod Fru Silva og jeg under en fattig Kones vidtspændende, gammeldags, sorte Paraply — den gav Skygge for den bagende Sol. Sveden drev ned ad de Talendes Kinder, Frakkerne havde vaade Pletter mellem Skulderbladene, Lommetørklæderne lignede efterhaanden forkrølede, vaade Klude; men hvem tænkte paa det, vi stod jo sammen i Protest mod den Uret, som her var begaaet, saa Plads for Kritik eller Latterliggørelse var der ikke.

Omsider havde de forskellige Talere — og der var mange — udtømt deres Trang til Luft for det, der brændte som Ild i deres Sjæle. Præsterne forrettede de rituelle Ceremonier, og de forskellige Familier og nærmeste samlede sig om deres Kiste for at følge den til Familiegravstedet.

Vi fulgte en af Kisterne, men da vi naaede det Gravsted, som tilhørte denne Familie, og Bærerne standsede og satte Kisten paa smaa Bænke, da knækkede den lille Mor sammen, og i vild Fortvivlelse kastede hun sig ned over Kisten og skreg sit forpinte Hjerte ud i høje Klageraab: »Er det muligt, er det muligt, at du, min Dreng, er død? I Gaar Morges saa frisk og glad — er det muligt — er det muligt!« De nærmeste tog hende kærligt op, men maatte vriste hendes Hænder fra Kistelaagets Kant, og Bærerne tog saa Kisten og skubbede den ind i den Niche, som nu skulde være Hvilested for den unge Mand.

Flere Dage efter kunde jeg høre denne fortvivlede Mors Skrig i mine Øren og hendes gentagne »Es posible, es posible« (er det muligt).

Saa var den sidste Kiste sat paa Plads i Familiegravstedet, Skaren spredte sig, og vi tog hjem. Da jeg i Skyn-

dingen havde glemt at tage Ur med, anede jeg ikke, hvad Klokken var; stor var derfor min Forbavselse, da jeg erfarede, at Klokken var tre. Min Mand var begyndt at blive ængstelig for mig, men efter at have talt med Hr. Silva indsaa han, at det var bedst kun at vente, og ikke at begynde at lede efter mig. For første Gang i seksten Aar var jeg løbet fra mine Pligter, havde hverken sørget for Mad eller Indkøb, men heldigvis havde Estafana forsøgt sig som Kokkepige, og Resultatet var helt godt, fortalte Carl. Jeg havde fuldstændig glemt baade Tørst og Sult. Endnu dirrede mit Sind i Efterdønninger af det, jeg havde oplevet; jeg kunde ikke fortælle om det, jeg havde set, uden Gang paa Gang at overvældes af Bevægelse.

Saa begyndte Dagene atter at gaa deres vante Gang, det skete blev bortforklaret som en Misforstaaelse, som en forkert Manøvre fra Soldaternes Side — det havde aldrig været Hensigten at dræbe de unge. Barrikaderne fjernedes fra Gaderne. Der var Ro og Orden paa Overfladen, men i Dybden rullede Dønningerne bitre og tunge, nærmende sig med Vrede til den Dag, Lænkerne brister — den Dag, o Ve, o Rædsel!

KRIGEN BEGYNDER

I Midten af Juni Maaned 1932 begyndte den forfærdelige Krig mellem Paraguay og Bolivia.

Der mobiliseredes, og daglig samledes Tropper. Det hele kom saa hurtigt, og Landet var i alle Maader uforberedt til at møde en Krig som denne. De første Tropper, der sendtes op til Krigsskuepladsen, havde ikke andet Udstyr end en Uniform, og denne havde de paa baade Dag og Nat, indtil den efter nogle Ugers eller Maaneders Forløb var saa forrevet, gennemsvedt og solbrændt, at naar Tropperne endelig kom til et Sted, hvor de kunde bade, og saa de fæle snavsede Klude, var det Soldaterne umuligt at tage dem paa igen, derfor saas det Særsyn i Begyndelsen af Krigen, at Soldaterne i Chaco gik med nøgen Overkrop.

Hvad denne Krig har kostet af Lidelse er uden Sammenligning, — baade Tørst og Sult har Soldaterne lidt — særlig var Tørsten ulidelig deroppe i den solbagte Kratskov med Torne og Tidsler. Det varede mange Maaneder, før der kom rigtig System i alting. Overalt i hele Byen uddannedes Kvinder til at sy Soldatertøj. Ogsaa Vaabenforsyningen var meget mangelfuld, men de paraguayske

Soldater er tapre, de er ikke bange for at dø; maaske er det saaledes, at det er lettere for *dem* at dø, da de i Forvejen har saa lidt at leve af og for.

Det var oprivende Scener, man ofte blev Vidne til. Naar Tropperne var samlet i Landsbyerne og marcherede til Asuncion, var det en Ynk at se den March, der præstereedes af Soldaterne, hvoraf mange var rene Dreng. Her indkaldtes ikke i Orden efter Aargange, men de, der sendtes ud for at hverve, samlede hvad de fandt, mange gemte sig derfor for Hververne, og adskillige undgik saaledes at komme op i Chaco.

De sammenkaldte Tropper blev drevet frem af Officerer, der red langs Rækkerne. Soldaterne kom til Byen i deres Kampklæder — men barfodede. Ofte var de paa det stedlige Politikontor, hvor deres Navne blev opnoterede, blevet trakteret med et Glas Rom for at sætte Humøret lidt op, saa mange af dem hujede og skreg i deres Beruselse, medens et Musikkorps trofast spillede hele Vejen gennem Byen. Det var rørende at se, saa mange Kvinder der løb med; de var utvivlsomt lige styrtet af Sted fra Hus og Hjem og Arbejde, uden Tid til at tænke paa at pynte sig — den lange tykke Haarsnoning, som holdes fast af Guld-kammen, kunde ikke blive siddende paa Hovedet under den hurtige March; saa forsøgte de at holde Mantonen fast med Tænderne, saa de kunde faa begge Hænder fri og hefte Haaret op igen, eller ogsaa opgav de det hele og lod Snoningen hænge, saa den til sidst løsnede sig. De arme Kvinder — Mødre, Søstre og Børn — som altid er vant til at gaa langsomt eller sidde stille paa Æselryg, blev baade svedte og støvede; de forsøgte at holde sig nær til ham, der tilhørte dem, og ustandselig raabte de ind i Gelederne, vel sagtens Afskedsord, alt det man saa gerne vil sige til

Slut. Officererne maatte ofte passe paa, at deres Heste ikke traadte paa disse Kvinder, der løb langs Rækkerne, men de forstod Mødrenes Angst og Taarer — de var jo selv Landets Sønner.

Som Regel blev de hvervede Soldater ført lige til Havnen, hvor de straks indskibedes — man hørte da frygtelige, sønderflængende Skrig fra Kvinderne, som ikke mere tænkte paa, hvorledes de saa ud, med Haaret hængende tjavset ned over det forgræmmede Ansigt. Jeg har set Mødre kaste sig plat ned paa Kajen, medens de skreg i vild Smerte, uden Tanke paa at de kunde blive trampet ned af Folkemængden. Saa stemte Musikken i for fuld Kraft for at overdøve de hjerteskrærende Skrig.

Foruden dem, der ikke alt for frivilligt tog op til Fronten, var ogsaa store Skarer af frivillige og veldisciplinerede Tropper. Estigaribia, den paraguayske Hærfører, havde med beundringsværdig Dygtighed instrueret sine Soldater og Officerer, saaledes at der næsten hele Tiden var Fremgang for den paraguayske Hær; Sejr efter Sejr meldtes, og da man den ni og tyvende September fik Underretning om, at Boqueron, en af de stærkeste sydlige bolivianske Fæstninger var faldet for Paraguayernes Angreb, da var hele Asuncion som en sydende Heksekedel af Sejrglæde. Sirener hylede, Bomber knaldede, Forretningerne lukkede, hele Byen samledes i forskellige Processioner, som siden mødtes og blev som et endeløst Folketog, der jubede og sang, fulgt af alle de Musikkorps, Byen ejer, og med vajende Flag og Bannere i Hundredvis. Selv de gamle, fine paraguayske Familier, som ellers lever næsten lige saa indelukket i deres Huse og Gaarde som Kineserne, var ogsaa paa Gaden.

Nu maatte Krigen vel snart være forbi, en saa straal-

de Sejr maatte da slaa Bolivianernes Mod ned, saa de ikke turde fortsætte. Men hvem kender vel sin Næste! Paraguayerne gjorde i hvert Fald fejl Regning, da de troede, at Bolivianerne var knækket. Krigen fortsattes, vildere og grusommere end nogen Sinde før. Der kom mere Orden, der blev Tid til at eksercere Tropperne, før de sendtes til Fronten, og de blev bedre udstyret hvad Klæder og Vaaben angik.

Men Sommeren kom — kvælende hed — og Soldaterne led af Tørst. — Pludselig kom man ud for noget saa usædvanligt, som at det til Tider blev svært at faa Citroner, og at de steg til en her i Landet uhørt Pris. Man plejede at give et Par Øre for et Dusin, nu skulde man op paa to Øre pr. Stk. Grunden til dette Misforhold var den, at Efterspørgslen var steget ganske enormt, fordi de Familier her i Byen, der havde Slægtninge ved Fronten, sendte store Mængder af Citroner op til Chaco, saa at deres kære deroppe dog havde noget, som kunde hjælpe lidt paa den ulidelige Tørst.

Der var stadig jævn Fremgang for Paraguayerne, og saa enkelte Nederlag, saarede og døde, men vore døde var altid faa i Forhold til Fjendens, og nu begyndte der ogsaa at komme Krigsfanger hened. Ofte kom et Par Tusinde samtidig, og de blev straks efter Ankomsten til Havnen stillet op for at marchere ud til Campo grande, vel cirka femten Kilometer fra Byen. Naar man som Udlænding saa denne Skare af Fanger, kunde man kun faa den største Medlidenhed med dem. Trætte og udasede efter Kampen var de taget til Fange, vaabenløse gik de dør i forrevne Klæder — her manglede et Bukseben fra Knæet, hist et Ærme, nogle forsøgte at holde Stumperne sammen med Sejlgarn, enkelte manglede den ene Støvle, andre havde

bundet Saalen fast om Foden, nogle havde reddet et Tæppe, andre en Sæk, de fleste intet.

En underlig trist Skare brune Mennesker, med mere udprægede Indianerfysiognomier end de paraguayske Soldater, ogsaa mørkere i Huden, mindre — men kraftigere.

Nu saa de jo ogsaa slemme ud, smudsige, trætte og vel sagtens ogsaa sultne.

Senere, da hele Byen blev oversvømmet af Krigsfanger i de tværstribede Dragter — gule og mørkegraa Striber — saa de bedre ud, og Fangerne blev godt behandlet her; deres Kost var sikkert lige saa god som de fattige Paraguayeres. — Fangerne blev sat til at lave Veje i Stand, holde Parkerne i Orden og lignende, og mange private Familier havde Krigsfanger til at arbejde for sig, nu da Mangelen paa paraguaysk Arbejdskraft var blevet følelig.

Mange af disse Bolivianere er meget snilde til med en Lommekniv at snitte Legetøj i Træ, og Masser af nydelige Ting har de faaet Lov til at sælge. Naar jeg gik over Plaza Uruguay, saa jeg tit, at der paa en Græsskraaning stod hele Rækker af Legetøj, og medens Fangerne arbejdede paa Plænerne eller Gangene, holdt de Øje med Sagerne. Deres Opsynsmænd lod dem altid slippe Arbejdet for at sælge Legetøjet, som næsten ingenting kostede, men det kunde jo altid give nogle Øre til Cigaretter og sligt.

Endnu mere trist var det at se, naar Røde Kors Skibet kom ned med syge og saarede. Saa uendelig fattigt saa det ud, naar de mest syge blev baaret i Land paa deres Baarer — smaa Feltsenge af Sækkelærred — med en Hovedpude af samme Materiale og uden Pudevaar. Saa kørte Camioner og Sygebiler frem og tilbage mellem Hospitalerne og Skibet, indtil alle de syge var bragt under Lægehjælp.

Skoler, store Saloner, Kirker og alt som kunde bruges,

blev indrettet til Hospitaler og Lazaretter. — Efter nogen Tids Forløb begyndte Invaliderne at humpe om i Gaderne, ofte endnu i Hospitalsdragterne, og det var rørende at se, hvordan Soldaterne hjalp hinanden. Saaledes saa jeg engang en Mand med Bind for begge Øjne hjælpe en Kamerat, som manglede det ene Ben.

Saa kom Sommeren med Hede og lumre Nætter, og det blev umuligt for disse Rekonvalescenter at sove inde i Hospitalernes medicin- og karbolmættede Luft, saa de søgte ud i de nærmeste Parker. Sammen med min Mand er jeg gaaet ned til San Roques Kirkeplads og har set, hvorledes de syge laa paa Fliserne om selve Kirken. Mellem Søjlerne laa de Side om Side, nogle med et Tæppe under sig, andre paa en Sæk, og atter andre paa de bare Fliser; men Fliserne bliver selv i Nattetimerne ikke kolde, saa hede har de været hele Dagen igennem. Ogsaa ude paa Plænerne laa de syge. Ovre ved Jernbanestationen, inde under den store Søjlegang, laa ofte i Hundredvis af paraguayske Soldater, som sov trygt og roligt paa de haarde Fliser, indtil de med det tidlige Morgentog skulde sendes af Sted til Fronten.

Hele Byen var forandret.

Hver Dag var der mange Begravelser — Officererne blev stedet til Hvile med fuld Militærhonnør, med Musik og Faner. Flere Gange daglig var der Musik, og til sidst blev det saa almindeligt, at man knapt bemærkede det — snart var det paa Grund af en Begravelse, snart var det nye Rekrutter, der efter endt Ekserceringstid gik Afskedstur gennem Byen, nu i funklende nye Uniformer, og saa sang de med Ungdommens frejdige Mod og vinkede til de unge Piger i Vinduerne. Ja, saa unge og glade drager de af Sted og haaber ved Mod og Tapperhed at gøre en hur-

tig Karrière op ad Rangstigen. For mange har det slaaet til, og de er hurtigt blevet baade Sekond- og Premierløjtnant og Kaptajn, men for mange blev det en alt for tidlig Død, eller Invaliditet for Resten af Livet.

Privathjælp var nødvendig, for at alle de syge og saarede kunde faa Pleje og Mad, og store Indsamlinger blev sat i Gang.

Udlændinge er en Nødvendighed her i Paraguay, og Landets indfødte Befolkning erkender ogsaa, at det er Udlændinges Initiativ, der har hjulpet Landet frem. Jernbanen, Sporvognsselskabet, det elektriske Lys, alle Banker og næsten alle Forretninger er fremmede Nationers Værk. De fine paraguayske Familier synes, at alt, hvad der hører ind under Haandværk og Forretning, er simpelt. Derfor er der kun to Veje aabne for rige unge Mennesker — Studierne eller Militærvejen. I Fredstid ses derfor alt for mange Officersaspiranter i straalende Uniformer og hvide Handsker. De studerende unge tager til fremmede Universiteter — Buenos Aires, Montevideo eller Paris — og disse unge kommer saa tilbage med deres Dokortitel. Hvad her findes af Læger, Tandlæger og Advokater er helt utroligt, og kun det, at de fleste af disse Doktorer har arvet Kapital gør, at de kan eksistere. Her findes gamle, fornemme Familier, der nedstammer fra de første Spaniere, som en Tid regerede Landet. Store pragtfulde Paladser med hele Parkanlæg omkring findes over hele Byen. Disse Pragtbygninger er for Størstedelen bygget, før General Lopez forarmede Landet. Mange af disse rige Familier fik deres Guld gemt væk i Tide, og de fleste har deres Kapital anbragt i fremmed Valuta, i Bygninger eller i enorme Campstrækninger, hvor de har i Tusindvis af Køer gaaende. Disse Familier sender deres Sønner til Ulandet for at

studere, i Stedet for at lade dem studere her i Asuncion, og saaledes hjælpe dette Universitet op paa et højere Niveau til Fremgang for deres eget Land. Døtrene sendes ofte til en Kostskole i Paris eller Montevideo, nogle gifter sig ude i det fremmede, og de, der kommer tilbage, ser ned paa deres eget Lands Folk, og dog elsker de Landet og synes, det er det skønneste Sted at leve og dø.

Det er, som om de, der har Magten, aldeles mangler Samarbejdets Aand — enhver ser kun paa sine egne personlige Interesser og hygger sig inden Døre, medens han lukker Øjnene for ikke at se, at det Land, der er saa rigt velsignet fra Skaberens Haand, forarmes og forringes, fordi Udlandet faar det, Landet selv bør eje — nemlig Ungdommen! Der er ingen fælles Interesse for at højne det elskede Land. Den store Mand, Francia, fik for hundrede Aar siden vækket Paraguerne noget, fik lært dem at arbejde og forbød Guldudførsel fra Landet. Men da han døde, var ingen Mand stor nok til at tage Arven op efter ham. Hans Regering kaldes et Blodregimente af alle hans Modstandere, og disse har skrevet langt mere om ham end hans Tilhængere — kun faa forstod ham, han var for stor for sin Tid; han vilde løfte Landet op af det Hængedynd, det sad fast i, og frigøre det for Spaniens Herredømme, og naturligvis, — det ses gennem hele Verdenshistorien, — de færreste Stormænd har udført et Størværk uden at deres Skjold fik nogle Pletter — men en alt om sig gripende Retfærdighedstrang var den røde Traad i hele Francias Regime. Først Nutiden kan se, at de Mennesker, han vilde hjælpe — Landets egen indfødte Befolkning — i deres Blindhed, Umodenhed og Uforstand gjorde Oprør og lavede Intriger, som vanskeliggjorde deres egen Redning, og at dette var Grunden til, at Francia haardhændet maat-

te bringe dem til Tavshed. Da Francia døde, var Landet selvstændigt, men de spændte Viljer slappedes, og nu er Landets Befolkning saa at sige delt i to Klasser — Pariaer, født til et Liv i Fattigdom og Uvidenhed og til at arbejde for de andre for en ussel Betaling — og saa den rige Overklasse, der foragter alt legemligt Arbejde.

Naar jeg har forsøgt at fortælle paraguayske Damer om europæisk Opdragelse, om at alle, selv Døtre, skulde gøre sig nyttige og lære at arbejde selvstændigt for senere at kunne lede deres eget Hjem, saa forstaar de det slet ikke. Da jeg fortalte om den danske Kronprinsesse, Prinsesse Ingrid af Sverige, om hendes Uddannelse og Dygtighed, udbrød de: »Næ, tænk hvor interessant.« Men man kan tydeligt se paa dem, at de synes, det umuligt kan være en »rigtig« Prinsesse.

Deres bløde, velplejede Hænder med de lange, malede Negle synes ogsaa uegnede til nyttigt Arbejde. De skaaner og plejer deres Hud med en utrolig Omhu, de ligefrem vogter paa, at intet Solstrejf skal naa dem; derfor lever de ogsaa mest indendørs eller i Skygge paa Verandaen, medens Solen er paa Himlen. Skal de endelig ud, har de Silkekapper paa med lange Ærmer og lukket i Halsen, lange Handsker, bredskygget Hat og Parasol. Det er kun Underklassen, der maa være solbrændt. At mine lyshaarede Børn har solbrændte Arme, Hals og Ben, synes de er en Skam. — Og dog er disse Kvinder ofte kloge og gode at tale med, og de har en glimrende Indsigt i mange Ting. —

Til Trods for, at Paraguerne ikke selv vil lære af andre Nationer og prøve paa at udnytte Landets naturlige Rigdomme, saa føler de alligevel en Art Bitterhed mod Udlændinge, naar de ser dem hæve Skatten, selv om de maa indrømme, at Landet var ilde stedt, hvis det pludselig

mistede fremmed Initiativ. — Det gav sig Udslag nu under Krigen, hvor de store Indsamlinger blev sat i Gang. Naturligvis gav Udlændingene ogsaa — og gav meget — mere end Landets egne Børn, men daglig var Aviserne fulde af Lister over Gaver fra Paraguayere, medens Udlændingenes Navne ikke blev offentliggjort.

Tvunget dertil af Nødvendigheden sluttede alle Udlændinge sig sammen, hver Legation eller hvert Konsulat valgte en Mand af deres egen Nationalitet, og saaledes samlede en Delegation af seks og fyrrer forskellige Nationer og dannede en Sammenslutning, som kaldtes »Legion civil extranjera«. Formaalet dermed var, at hver Delegeret skulde sætte sig i Forbindelse med alle sine Landsmænd i hele Paraguay og faa hver enkelt til at yde en maanedlig Sum efter hver enkelts Evne og Sindelag, og indbetale det til Legionen, som efter Forhandling i Delegationen skulde anvende Beløbene paa passende Maade til Hjælp for Landet, som nu var i Nød, men saaledes, at Landet, Folket og alle kunde se, at Udlændinge, hvoraf mange har levet her en Menneskealder og mere, hvis Børn er født og opvokset her, og som har deres Ejendomme i Landet, ikke ødelægger Landet, men i Nødens Stund staar Last og Brast med Landets egne Børn mod den Fjende, der overskrider Landets Grænser.

Legionen fik en kolossal Tilslutning. Alle Udlændinge var fyldt af Ønsket om at hjælpe, og det blev enorme Summer, der kom ind paa denne Maade. Der oprettedes i de forskellige Byer Filialer med selvstændig Delegation. Til et Par Hospitaler byggede Legionen nogle store Bygninger, der udelukkende var beregnet paa at indeholde Badeværelser og WC'er, Hygiejneforanstaltninger, som Hospitalerne savnede. Desuden blev Hospitalerne forsynet

Indgang til Torvehallen i Asuncion.

En dygtig tysk Kolonist fremviser sine Produkter efter at have boet kun 8 Maaneder i Eldorado.

Udlændingenes Triumfbue og den tætpakkede Folkemængde, der venter Generalen.

De unge Piger, som har Flagene. Birgit bøjer sig ned over Gelænderet. Aase staar bag hende.

med Senge og Sengeklæder, og Lagener i Tusindvis blev syet. Et helt Hospital blev oprettet og fik Legionens Navn og blev fuldstændig underholdt af denne. Medikamenter og Instrumenter blev købt og skænket til de forskellige Lazaretter. Pyjamas blev syet, ligeledes i Tusindvis, saa at alle syge paa Hospitalerne kunde faa Pyjamas paa. — Der afholdtes Fester, hvis Indtægter brugtes til syge og saarede. En Gang om Maaneden uddeltes der Klæder til fattige Familier, hvis Forsørgere var i Chaco eller var faldet i Krigen. Paa uendelig mange Maader hjalp Udlændingene — alle var med. Legionen blev en Magt — Aviserne flød over af begejstrede Artikler. Selv Regeringen og Præsidenten henvendte sig til Legionen.

Min Mand var Repræsentant for Skandinavien og var med fra Begyndelsen, og det danske Flag blafrede for Vinden mellem alle de andre Nationers Flag, naar de blev baaret i en eller anden Procession gennem Gaderne i Asuncion. —

Landet her har mange Spedalske. Det første Aar, jeg var her, bad den engelske Missionærfrue mig om at gaa med hende ud til Hospitalet for Kvinder. I Samraad med hende havde jeg bagt en Masse store Hvedeboller og bragt en stor Taske fuld med derud. Min Mand var ikke saa glad over, at jeg vilde aflægge det Besøg, og bad mig tage noget Tøj paa, der let kunde vaskes, naar jeg kom hjem.

Det var trist at se det, der her kaldtes Hospital — en elendig Hytte med nogle Værelser og en bred Veranda. Paa Verandaen samledes Kvinderne, da vi kom, medens vi blev staaende udenfor paa Græsplænen. Missionærfruen læste et Stykke af det nye Testamente og talte til dem, hvorefter vi sang et Par Sange. Derefter uddelte Missionærfruen Gaver til dem — det var Ting, som de havde øn-

sket sig ved sidste Besøg — én fik en Kjole, en anden et Par Sko og saa fremdeles, — hver af de tyve Kvinder fik noget. Saa delte jeg mit Bagværk ud, og vi talte længe med dem, vel vidende at de gerne vilde have Luft for mange Tanker, de gaar med, og Svar paa forskellige Spørgsmaal. — Da jeg kom hjem efter dette mit første Besøg hos de Spedalske, var jeg dybt rystet over disse stakkels Kvinders Skæbne, over deres uhyggelige Udseende og allermest over den elendige Pleje, de fik.

Siden var jeg ofte derude. Inden jeg gik hjemmefra, havde jeg fundet noget Tøj frem, som jeg tog med til dem — de syge skal nemlig holde sig selv med Seng og Klæder, og det er da intet Under, at det hele er saa fatigt. Et gammelt, lappet Lagen kunde faa Glædestaarer frem i deres Øjne.

En engelsk Læge, som er født derovre, oppe i Chaco, hvor hans Far var Missionær mellem Indianerne, har studeret i England og har gjort Spedalskhed til sit Speciale. Han var nu kommet hertil for at hjælpe de mange syge i Paraguay. Det er kun en lille Part af dem, Hospitalerne kan rumme, saa de allerfleste lever i deres Hjem ude i Landsbyerne, og selv her i Asuncion er der mange Spedalske uden for Hospitalerne.

Men det er slet ikke saa let at hjælpe, selv om man gerne vil, og den største Modstand mødte den engelske Læge hos sine paraguayske Kolleger — hjælpe selv vilde de ikke, men at en Udlænding kom og vilde gøre det, kunde de slet ikke finde sig i. Regeringen blev imidlertid interesseret i Tanken og overlod Lægen et stort Stykke Land uden for Sapucay, der ligger saa smukt mellem Bjergene.

Lægens Kongstanke var at samle alle Spedalske derude — ikke i Hospitaler — men de skulde leve som en Koloni,

hvor Familier, hvis Medlemmer alle er angrebet af Sygdommen, kunde faa sig et Hjem, og saaledes vilde han skabe gode og venlige Forhold for disse Samfundets udskidte og samtidig prøve at helbrede dem, saa Sygdommen kunde standses og maaske til sidst helt udryddes. For at opnaa dette Resultat maatte det jo forhindres, at de syge levede i Byerne og ved stadigt Samkvem med de raske smittede disse.

Men Penge skulde der til — mange Penge — og Landet var fattigt under Krigen.

En Aften, da Lægen var hos os og talte med os om sine store Planer, kom min Mand paa den Tanke, at her maatte »Legion civil extranjera« sikkert kunne hjælpe.

Han og Lægen gik hen til Legionen, Forslaget blev drøftet og taget under Overvejelse. Lægen inviterede et Udvalg fra Legionen til at komme og se de fortvivlede Forhold, hvorunder de spedalske Mænd levede. — Tre Herrer, min Mand og jeg tog saa med ham derud en Eftermiddag. Der var endnu mere trist og sørgeligt end hos Kvinderne, men rørende var det at se, hvordan Haabet blev tændt i deres Hjerter ved Tanken om, at der nu var én, som vilde tage deres Sag i sin Haand, én som vilde hjælpe dem. Og da Legionens Formand under Indtrykket af den Medfølelse, han i Øjeblikket fyldtes af, talte til dem og gav dem Løfte om, at alle Udlændinge her i Paraguay gennem »Legion civil extranjera« vilde staa sammen om at hjælpe dem ved økonomisk at støtte den engelske Læge, der havde lagt al sin Kærlighed i at lindre deres Tilværelse, — da var der mange af de syge, hvem Glædestaarer løb ned over det af Sygdommen ødelagte Ansigt, andre forsøgte at takke, men Ordene blev siddende i Halsen.

Forfærdelige Sygdom. —

Legionen hjalp straks Lægen, saa han kunde faa bygget de nødvendige Bygninger og kunde købe, hvad han skulde bruge til de Indsprøjtninger, de Spedalske skal have regelmæssigt i seks Maaneder, og derefter med Ophold — og det var betydelige Mængder, der skulde til, for at alle kunde komme under Behandling.

Nu er alle de syge rejst her fra Byen og den nærmeste Omegn — ud i Kolonien, hvor allerede halvtreds smaa Huse er bygget, og det er godt at vide, at de nu kommer til at leve under gode, lyse Livsvilkaar, og at de faar den fornødne Hjælp.

Det er et smukt Blad i Paraguays Historie, at der midt under Krigen, med Pengevanskeligheder med mere har kunnet oprettes en saa storslaaet Koloni og samles saa mange syge derude. Endnu er jo ikke alle blevet anbragt under de gode Forhold i Kolonien, men det kommer nok — og hvilken Lykke for Landet at faa denne frygtelige Sygdom bekæmpet.

VANDMANGEL

Efter at have boet to Aar i det første Hus lejede vi et andet; det var lige saa godt og meget nærmere Skolen, hvilket havde stor Betydning for de smaa, der i de varme Middagstimer slap for tyve Minutters Gang op ad Bakke. Nu var alle de tre Børn, vi havde her, i Skole.

Der er ikke Vandværk her i Byen, og Grundvandet er næsten over hele Byen udrikkeligt — kun meget dybe, borede Brønde giver godt Drikkevand. Som Følge af denne Mangel paa godt Vand samles Regnvandet i alle Huse; de fleste større Huse har store murede Cisterner til at opbevare Regnvandet i, andre Steder er der kun Zinktanke, men disse er ikke gode, da Vandet deri hurtigt taber i Velsmag, hvorimod det i Cisternerne bevares koldt og friskt i Maanedsviis. Mange smaa Huse har ikke kunnet tage Omkostningerne ved at bygge en saadan Brønd, derfor har fattige Folk altid Vandmangel, og Kvinderne maa da hente Vand langvejs fra; de bærer det paa Hovedet i store, firkantede Spande, som kan rumme atten Liter. — Naar de skal vaske, bringer de Tøjet ned til Floden, hvor der er store Vaskepladser; her sidder Kvinderne paa Hug og vasker vældige Bjerge af Tøj. De tilbringer hele Dagen dernede, laver deres Mad og ryger deres Cigarer, og

medens Tøjet tørrer, driver de og taler sammen, eller de bader deres Børn og sig selv og vasker deres lange, sorte Haar.

Folk her er meget renlige med sig selv og bader sig dagligt, og for let at kunne det søger fattige Folk altid at bo saa nær Floden som muligt, da denne baade skal være Badeanstalt og Vaskeri. Kvinderne vasker Haar hver Uge — deres Klæder er ofte falmende og pjaltede, men altid rene.

Her i vort nye Hus var der baade Brønd og en meget stor Cisterne i Gaarden, med en muret Karm og en Smedejernsbue over, hvor Trissen til Spandens Snor er fastgjort.

Efter et voldsomt Regnvejr i Marts var Cisternen blevet fyldt til Randen, og dette vilde sædvanligvis være Vand nok til tre Maaneder, men i Løbet af to Uger var Brønden tom! Det viste sig, at det store Mangotræ i Gaarden havde sendt sine Rødder helt hen til Cisternen og havde gennembrudt dens Væg, og der var kommet store Revner i Cementen. I den ene Side af Murværket var haarfine Rodtrevler vokset igennem Pudsningen og hang nu som et fint Skæg ned over Muren. Det gjaldt om hurtigst muligt at faa Skaden udbedret. En Murer kom og pudsede Brønden op paany, en dyb Kanal blev gravet mellem Mangotræet og Brønden, Rødderne blev savet over og taget op. Brønden blev rensed, og saa ventede vi paa en ny velsignet Regn, der skulde fylde vor rene Brønd igen, men først den ottende Oktober regnede det, — omtrent syv Maaneder uden Vand!

Pumpevandet kunde kun bruges til Gulvvask, end ikke til at vande Blomster med duede det — Blomsterne sygnede hen og døde. Kaffe og Te lavet af det Vand var udrik-

keligt. Men heldigvis havde vi jo Vandvognene, som daglig kører rundt i hele Byen og forsyner de allerfleste Huse med Drikkevand. Dog skulde vi ogsaa her blive skuffede. Da vi forsøgte at købe Vand, viste det sig umuligt at faa noget — Vandmændene troede, vi var Tyskere, og det nyttede ikke noget, at vi forsikrede dem om, at vi ikke var det; de havde udmærket Rede paa, at vore Børn gik i den tyske Skole — og selvfølgelig maatte vi saa ogsaa være Tyskere!

Paraguayernes Vrede mod Tyskerne stammede fra, at den bolivianske Hærfører, Kundt, var Tysker, og da Bolivianerne i denne Tid gjorde gode Fremstød, opstod der et sandt Raseri mod alle Tyskere — og det kom til at gaa ud over os uskyldige!

Til Tider fik jeg en Peon til at gaa hen i en anden Gade for at købe Vand, og naar jeg saa var saa heldig at faa fat paa et Par Spande Vand, laasede jeg den ene Spandfuld inde for at have noget til Maden. Der var Dage, hvor vi slet ikke fik købt Vand, og efter en Maanedes Forløb blev Pumpen ogsaa tom.

Somme Tider tilbragte jeg hele Formiddagen ved Vinduet for at fange en Vandvogn. Kom der en, hvor Kusken kun var en Dreng, fik jeg ham til at sælge mig noget Vand til dobbelt Pris — undertiden var jeg saa heldig at faa hele ti Spande paa denne Maade. Overprisen puttede han vel i sin egen Lomme, men hvad vedkom det mig — jeg havde Vand til flere Dage, og det var det vigtigste. Min trofaste Bartola bandt Vasketøjet sammen i en stor Bylt og bar det ned til Floden for at vaske det dèr. Jeg lavede hende saa en god Madpakke, og hun gik nok saa smilende af Sted med Bylten paa Hovedet.

Vi kunde jo heller ikke faa Vand til Badeværelset, men

vi tog »Viking« og sejlede over til den anden Side af Floden, til Klub Mbicua, hvor vi saa badede. Først i September opnaede vi at faa en Vandmand til at komme med Vand hver Dag, og siden manglede vi det ikke.

Mine Blomster døde paa Patioen, og vore Gulve blev ikke vaskede hver Dag. Man blev efterhaanden hele Eksperter i at faa Vandet udnyttet til det yderste — saaledes blev for Eksempel vort Vaskevand brugt til Gulvene. Lomme-tørklæder og lignende, som let bliver borte ved Floden, vaskede jeg selv hjemme i det mindst mulige Vand.

En Buste af den tyske General Kundt var i flere Uger udstillet i et Vindue paa Byens Hovedgade. Busten var glimrende modelleret og lignede storartet, men Materialet var Æselgødning, og et Smædevers var fæstet paa Soklen; det meddelte, af hvilket Materiale Busten var lavet, og at selv dette var for godt til denne Tysker. Senere blev Busten klædt ud i en Karikatur af en Generalsuniform og bragt hen til Parken Caballero, Byens skønneste Park. Dér fik han en Strikke om Halsen og blev hængt op i en Galge. Der hang han en hel Søndag Eftermiddag, medens der var Fest i Parken. Aldrig har jeg set denne Park, som er nær vort Hus, saa fyldt af Mennesker. Festen kulminerede ved Mørkets Frembrud, da et stort Baal antændtes under General Kundt, og eftersom Flammerne naaede den hængende Skikkelse, antændtes denne, og hele Kroppen, der var fyldt med Sprængstof, blev fuldstændig sønderflænget, saa Støvler, Frakke og alt hang som Laser, der langsomt fortæredes af Luerne. — Vi sad i Vinduet og saa til, da Parken tømtes — der er flere Udgange — og blot til vor Side varede det over en Time for Folkemængden at komme frem.

Til alt Held skiftedes der Hærfører i Bolivia. Paragu-

ayerne gik frem fra Sejr til Sejr, det ene Fort efter det andet tabtes af Bolivianerne, og Bolivia led store Tab af Mennesker, Maskingeværer, Camions, og mange Bolivianere blev taget til Fange. Paraguay, som begyndte Krigen med alt for faa Vaaben, fik efterhaanden saa rigeligt, mere end de behøvede, og havde nu et Vaabenforraad som aldrig før, og nu skød de Bolivianerne ned med disses egne Kugler — Bolivia begyndte at tvivle om Kundts Dygtighed og overgav derfor Ledelsen af Hæren til Penaranda. Saa begyndte Gemytterne i Paraguay at falde til Ro igen over for Tyskerne.

Man begyndte at vænne sig til Krigen. At Sygeskibet kom ind med syge, fik ikke mere én til at tage ned til Havnen for at se paa det. Musikken, der lød, enten ved en Officers Begravelse eller ved Soldaternes Afskedstur gennem Byen, fik ikke mere alle i Huset til at forlade Arbejdet for at løbe til Vinduet. Krøblingene, der gik paa Gaden, gled ind i det daglige Gadebillede og var ikke mere noget, man dybt grebet fortalte om, naar man kom hjem. Naar Sirener og Bomber forkyndte Nyt fra Fronten, tog man Telefonen og ringede et Bladkontor op og fik at vide, at et nyt Fort var indtaget, hvor mange Krigsfanger der var taget, og hvor megen Ammunition der var erobret.

Saaledes gled tre Aar bort.

Paraguayerne havde fortrængt Bolivianerne fra Chaco og kæmpede nu til Slut paa boliviansk Territorium.

CAACUPÉ

Hvem har været i Paraguay og ikke besøgt Caacupé — det vilde næsten være det samme som at komme til Italien og ikke se Rom.

Den ottende December er Festdagen for »La Virgen del Milagro« (den undergørende Helgeninde), og denne Dag fejres som national Festdag i Caacupé. I Dagene lige forud for Festen kan man komme dertil fra alle Kanter af Landet paa billige Billetter og med Ekstratog. De stille, ellers temmelig øde Landeveje er i disse Dage fulde af Pilgrimme, der nu opfylder Løfter, som i en eller anden kritisk Stund er givet til »La Virgen del Milagro«, for at faa Hjælp i Sygdom eller anden Nød.

Vi tog med Toget til Ipacaray et Par Aftener før, Pilgrimsvandringen rigtigt begyndte; derfra skulde vi med Rutebil til Caacupé. Chaufføren var ikke meget villig til at køre os derud, vi var nemlig de eneste Passagerer, og han vilde hellere vente til den næste Morgen, naar der kom flere rejsende. Billetten, vi havde købt paa Stationen i Asuncion, indbefattede imidlertid ogsaa Bilturen op ad Bjerget, og da Hotellet i Ipacaray saa i højeste Grad uapetitligt ud, forlangte vi vor Ret til at blive kørt til Bestemmelsesstedet samme Aften.

Det var endnu ganske tidligt — Klokken var ikke mere end syv, og da Chaufføren ikke kunde komme udenom vort Forlangende, tog han meget modvilligt sin almindelige Fordbil, og i et ikke alt for elskværdigt Lune aabnede han Bildøren for os. Vi prøvede at tale fornøjeligt til ham, men alt prellede af mod hans mutte, ordknappe Væsen.

Det er en dejlig Tur fra Ipacaray til Caacupé, men vi fik ikke saa megen Tid til denne Gang at fryde os derover, selv om det var et herligt Maaneskin. Da vi var kommet et godt Stykke uden for Byen, begyndte vi at føle en sær Uro, fordi Chaufføren var saa mut, og fordi han opførte sig meget mærkeligt, snart kørte han i rivende Fart, snart satte han Tempoet ned og kørte ganske langsomt — flere Gange holdt han pludselig helt stille og blev siddende, som overtænkte han noget, og naar vi spurgte, om der var noget i Vejen med Bilen, svarede han kun haardt: »Nej, nu kører vi straks.« — Eller han stod af og undersøgte Vognen, til Trods for, at der altsaa ingenting var i Vejen, og samtidig skelede han saa uhyggeligt til os. Af og til hentede han Vand ved et lille Vandløb for at hælde det paa Køleren, men det viste sig hver Gang, at den var næsten fuld. Selv Carl begyndte at føle Uhyggen krybe ned langs Rygraden — vi var ganske alene med Manden — ikke et Menneske var at se — ikke en Vogn! — »Det havde maaske været bedre, om vi var blevet i Ipacaray og havde ladet os bide af Væggelus,« sagde Carl.

Saa kørte vi videre en Stund og standsede derpaa ved en lille Kro, hvor der er tvungen Standsning. Nu var vi i hvert Fald hos andre Mennesker. Chaufføren gik et Øjeblik ind i Kroen — det var nærmest en Hytte af Palmestammer tækket med Palmeblade; den aabne Veranda var Restauration — et Par Borde og Bænke, nogle Kasser med

Øl og Sodavand og en Hylde med et Par Flasker Rom og Vin var hele Inventaret.

Vi havde vel ikke i al Almindelighed — under normale Forhold — næret nogen Frygt for en mut Chauffør, men under Krigen havde der rejst sig en Bølge af Uvilje mod Udlændingene — særlig mod Tyskerne — og da man her ikke har Kendskab til vort yndige lille Land, tror Befolkningen, at vi er Tyskere. Et Menneskeliv betyder ikke meget for disse indfødte, og Mordet paa en ung dansk Ingeniør for et Aarstid siden var os endnu i frisk Minde.

Atter kom Chaufføren ud til os, men han havde nu et helt andet Udtryk i Ansigtet. Om nu det Glas Rom, han havde drukket, var Aarsagen, ved jeg ikke, men i hvert Fald var Manden ikke mere under Indflydelse af dæmoniske Tanker.

Nu gik Turen op ad Bjerget, ind mellem høje Stenvægge, saa gennem Kratskov og atter over stenet Øde. Maanen skinnede og gav alt en egen Sølvglans. Vi saa tydeligt nogle Harer springe over Vejen og gemme sig inde i Krattet; der var mange Ugler — de sad i Toppen af unge, knækkede Træer, paa en Vejviser eller andet, og lettede i lydløs Flugt, naar vi kom dem nær.

Nu nærmede vi os Caacupé og saa smaa Løvhytter rejst langs Vejkanten; deres Ejere eller Lejere laa paa Jorden ved Siden af Hytterne paa en Sæk eller lignende og sov. Næste Morgen vilde Pilgrimskarerne begynde at komme, og saa kunde de i disse Hytter faa et Par Citroner, Vand eller Sodavand til at styrke sig paa. Nogle af Hytternes Ejere uddelte læskende Drikke gratis til Pilgrimmene paa Grund af et Løfte til »Den undergørende Helgeninde«, andre drev Forretning og solgte Vin, Rom og Cigarer.

Pludselig standsede Chaufføren. Vi var højt oppe paa

Bjerget, og Vejen gik helt ude ved Bjergkanten, hvor ingen Kratskov hindrede Udsigten; Manden forklarede os helt venligt, at dette var det smukkeste Udsigtspunkt paa hele Bjerget. — Der var vidunderligt i den stille, maaneklare Aften. Spredt ned over Skraaningerne laa smaa Hjem; de havde Lys endnu, hvilket var ganske usædvanligt, thi disse Mennesker gaar ellers tidligt til Ro og brænder ikke gerne Lys, men til Gengæld staar de op, naar Dagen gryer — i denne Tid mellem tre og fire om Morgen. Men denne Aften er det noget andet! Der maa ordnes paa Tøjet etc., for naar Pilgrimmene kommer i Morgen, skal man have Tid til at sidde eller staa uden for Hytten for at se det hele. — Længere nede breder de grønne Sletter sig, gennemslunget af Aaløb, og saa kommer Ipacaray, der nu paa Afstand, med sine elektriske Lamper tændt, ser festlig ud, som den ligger dør udbredt paa det jævne Terræn, og bag det hele blinker Paraguayfloden som et mægtigt Sølvbaand, der som en god Fe lægger sine Arme beskyttende omkring hele Landet.

Er Paraguayfloden ikke den store Aare, som sender ny Kraft til Landet? Er den ikke Guldstrømmen, som Bolivianerne vil have Herredømmet over? Er den ikke med sit ustandseligt rindende Vand den egentlige Aarsag til denne uhyggelige Krig? Bolivianerne saa gerne, at den bar *deres* Tankskibe fyldt med Petroleum, pumpet op i paraguaysk Chaco, sendte dem ud i Verden, saa de kunde bringe Guld-barrer tilbage, og Paraguayfloden skulde saa lade dette Guld flyde lige ind i Hjertet af Bolivia. Men Chaco er paraguaysk og skal vedblive at være paraguaysk! Hvor har jeg ønsket, at Paraguayerne, dette tapre Krigerfolk, maatte vinde en ærefuld Sejr — og mit Ønske gik jo i Opfyldelse, Paraguay vandt Krigen! — En Stund sad vi

tre deroppe hensunket i Tanker og stirrede ned over dette skønne Panorama. Maaske var vi alle besjælede af samme Tanke, af samme Ønske, om at de tapre Soldater ved Fronten maatte bære Sejren hjem.

Igen gik det opad, nu mindre stejlt, og snart var vi helt oppe paa Højden, og saa kørte vi ud ad en ret god Landevej med Plantninger ved Siden — mest Appelsinplantager — og smaa Hjem. De fleste Mennesker sov under aaben Himmel paa Catre, nogle med et Moskitonet over. De sover trygt og roligt, de har saa lidt at miste, og derfor saa lidt at ængstes for.

Saa kom vi op til Hotel Victoria, et stort Bygningskompleks med mange Taarne og Tinder, og vi fik her et ret rummeligt Taarnværelse. —

De to følgende Dage fyldtes Byen af Pilgrimme og Tiggere; nogle kom i deres tohjulede Vogne med Stude for. Studene blev bundet ved Grøftekanterne, og under Vognen blev der indrettet Hjem for en hel Familie, saa Gader og Stræder var som helt beboede. Mellem nogle Sten tændtes en Ild; Kvas og Brænde hentede Børnene i den nærmeste Kratskov, og saa kom en sortsværtet Blikkedel over Ilden, og Maté'en gik rundt. Nabofolkene, som maaske kom til Fods og ingen Vogn havde at bo under, blev ogsaa budt paa Maté. De havde i Mangel af bedre Husly bundet et Stykke Sækkelærred fast paa Hegns- traadene og sat to Stokke fast i Rendestenen, hvortil Sækkelærredets to andre Hjørner blev bundet, og saaledes fik de lidt Tag at bo under, og inden længe var disse Naboer, som maaske aldrig før havde set hinanden, blevet som én Familie. Medens Matéen drikkes, staar den store trebenede Jerngryde over Ilden og koger deres Masamora — knuste, hvide Majskærner, som koger i Vand i tre, fire Timer, til

Majsene er bløde; det bliver en Slags Vælling og er en Yndlingsret for de fleste fattige — der spises kolde, kogte Mandioca til. Disse Pilgrimme behersker saaledes fuldstændig det, som til daglig er Fortov, men det er en ældgammel Tradition, og selv om de fastboende helst var fri for disse besværlige tilrejsende, vover dog ingen at sige noget af Frygt for »Den undergørende Helgeninde«s Vrede.

Naar saa Mørket falder paa, ruller de sig sammen og lægger sig ned paa den gode Moder Jord, mange uden Underlag, nogle paa en Avis eller et Tæppe. Imellem disse sovende findes altid en eller anden som ikke føler Trang til at sove Natten bort her i Nærheden af den hellige Kirke; de sidder saa med Fødderne trukket ind under sig, med Guitaren i Favnen og spiller deres monotone Melodier ud i den stille Nat. Jeg maatte uvilkaarligt tænke paa La Pampa: hvor er Naturfolk dog ens overalt, og det Instrument, som særlig bliver deres, er Guitaren.

Søndag Morgen, Dagen før den egentlige Festdag, var vi tidligt oppe og gik en Tur rundt paa den store Kirkeplads. Kirken ligger midt i Byen — uden om den er en stor, grøn Græsplæne i Firkant, pænt indhegnet og med store Laager; foran Indgangen til Kirken er der ude i Indhegningen bygget en stor Portal. Der har været Jord nok at tage af til Plænen, for Kirkepladsen er en Hektar stor. Uden for denne kommer der en bred Gade, der ligesom Kirkepladsen er græsbevokset — til daglig maa Færdslen være ringe, saa frodigt og grønt Græsset var paa Gaden; endelig ligger, i en aldeles nøjagtig firkantet Ramme om det hele, enetages Huse Side om Side, omtrent ens byggede, alle med store, skyggefulde Træer udenfor, hvilket i høj Grad forøger Stedets Skønhed.

Medens vi nu gik dør paa Kirkepladsen i den tidlige Morgen, saa vi en Morlille, indhyllet i sit sorte Sjal, komme langsomt gaaende; fra den anden Side kom en stor, kraftig ung Mand i Soldateruniform; han var Menig, kom sandsynligvis hjem fra Chaco paa Orlov — tyve, tredive Dage — som de i Reglen faar hver ottende Maaned. — Det var hans Mor, der kom imod ham, men i stor Selvbeherskelse stillede den unge Soldat sig foran hende, kastede Huen paa Jorden, lagde Armene over Kors paa Brystet og stod med sænket Hoved; saa løftede Moderen sin højre Haand og holdt den over hans Hoved uden at berøre ham og sagde: »Seas bendicido mi hijo (vær velsignet min Søn), og saa først faldt de i hinandens Arme og udtrykte Gensynsglæden med stormende Jubel.

Denne lille Scene i al sin rørende Enkelhed fyldte i denne smukke Morgen mit Sind med Godhed for disse fattige Mennesker. Jeg ligesom saa paa alt dette Roderi under Vognene eller under en Stump Sækkelærred med andre Øjne nu.

De yngste Børn var helt nøgne, og de lidt ældre havde temmelig faa Klæder paa. Nu i den tidlige Morgentime blev der gjort ganske ugenert Toilette. Kvinderne hjalp hinanden med det lange, sorte Haar — nogle af dem havde meget smukt Haar, kulsort, blødt og bølget, og de tunge Fletninger naar dem ofte neden for Knæene; andres er derimod stridt og groft, men Haaret er alles Pryd, og de er stolte af det. Som Regel bærer de det — baade unge og gamle — i to løsthængende Fletninger. Kvinderne af den fattige Befolkning er enten magre med den mumieagtige Hud spændt stramt over de arbejdsstærke Knogler, eller ogsaa er det svampede, fede Kvinder, hvor alt under deres løstsiddende Klæder vugger, naar de vralter af Sted.

Disse fattige Mennesker, der enten til Fods eller med Stedeforspand kommer til Caacupé-Festen, er absolut i Majoritet. De kommer fra Landsbyerne paa Steder, hvor Civilisationen endnu ikke er naaet hen — de allerfleste kan saaledes hverken læse eller skrive — mange af Ansigterne tyder paa nært Slægtskab med Indianerne; den store Mund med de tykke Læber, den brede, flade Næse, de fremstaaende Kindben og de mongolske Øjne. Andre er pænere, mere beslægtede med Spaniolerne. Mændene er gennemgaaende bedre klædt end Kvinderne.

Nogle af Pilgrimmene er kommet med Løfte om ikke at holde nogen Solskærm over Hovedet nu i Højsommerens mest brændende Sol, andre har lovet ikke at drikke noget paa hele Turen, hvor forfærdelig Tørsten end vilde blive, andre bar en stor, tung Sten paa Hovedet, og den maatte ikke falde ned en eneste Gang. En stakkels Mand med stygge, hovne Fødder, med fæle, vædskende Saar paa Ben, Hænder og i Ansigtet, gik omkring Kirkepladsen paa sine Knæ med en Dreng paa Ryggen; Drengen var vel en syv, otte Aar og havde ligeledes stygge Saar overalt og syge, rindende Øjne.

Den ottende December oprandt som en dundrende hed Dag, og det første, vi hørte, var, at »Den undergørende Helgeninde« var kommet tilbage. — »Har hun da været borte?« spurgte jeg. — »Ak ja, i Forgaars forsvandt hun pludselig fra Alteret, og Præsterne har bedt Dag og Nat til, at hun vilde komme hjem til Festen, og nu til Morgen stod hun atter paa Alteret. Hun har været i Chaco og vel-signet Soldaterne; tænk, hendes blaa Silkekjole var fyldt med Burrer og andet Ugræs, og hendes Guldsko var helt smudset til af Mudder.«

Og hvilken Jubel da vi hen paa Formiddagen fik Un-

derretning om, at den paraguayske Hær havde taget et stort Fort, flere Tusinde Krigsfanger og en Mængde Ammunition. Nu var ingen Tvivl mulig, atter havde »Den undergørende Helgeninde« udført et Under. I stor Taknemmelighed strømmede Folk til Kirken og ofrede af deres Guldsmykker. Det var en anselig Bunke, der efterhaanden samledes ved den lille Dukes Fødder paa det store Alter. — Herinde i Kirke saas ogsaa mange velhavende Mennesker. Fine Fruer laa paa Knæ og lod Rosenkransen glide mellem deres Fingre, medens deres Læber mumlede Bønnerne, og deres Blik var ufravendt fæstet paa »Den undergørende Helgeninde«s Statue. Ofte varede deres Knælen i Timevis — det var jo et Løfte, som maatte indfries. Jeg saa flere Herrer af det bedste Selskab, flotte Skikkelser fra Strøget, staa foran et eller andet Alter med Hænderne foldede over Brystet, medens de i lange Tider fremmumlede Bønner. Kirken er stor, og paa denne Dag er den fyldt, men der er alligevel en vis Ro og Orden overalt; alle er beherskede, Stedets Hellighed præger Menneskene, der kommer og gaar, saa at de ikke forstyrre de bodsøvende. — Dagen er inddelt i bestemte Tider, hvor de forskellige Ting skal foregaa — Bodsøvelser, Messer, Skriftemaal, Daab etc. — Der er kommet mange Præster, og travlt har de alle.

Paa denne Dag frembyder den smukke Kirkeplads et sørgeligt Skue. Saa tæt som muligt sidder de, alle disse Samfundets ulykkelige: Krøblinge, Vanføre, Spedalske — en saa uhyggelig Samling af Misfostre, at det næsten er ubeskriveligt.

I Forvejen havde man anbefalet mig at have rigeligt med Skillemonnt, for overalt mødte man Tiggere. Jeg gik saa rundt mellem disse Stakler, hvis ulykkelige Skæbne

tog sig endnu sørgeligere ud i al den Fattigdom, som indhyllede dem. Der var Stakler saa uhyggelige i deres Elendighed, at man ikke begriber, hvorfor de overhovedet er født, hvorfor de lever, og hvorledes de kan blive ved med at leve. — Aa, om alle disse ulykkelige var gemt i trygge Hospitaler, hvor Renlighed og en passende Pleje kunde gøre deres Ulykke mindre uhyggelig og forskaane disse elendige for at slæbes herhen Aar efter Aar, for at udstilles og paakalde bedre stilledes Medlidenhed. En Slægtning sad gerne hos den syge, som Regel en Mor, men ogsaa ofte en lille Dreng eller Pige, som samlede Mønterne sammen, fordi den syge ikke selv var i Stand dertil.

Man føler sig saa lille, saa ude af Stand til at hjælpe her; jeg delte mine Skillinger ud, men følte det som en ussel Hjælp, selv om de syges Velsignelser fulgte mig i Ord som: »Gud give Dem hundrede Fold igen« — eller »Guds Moder betaler Dem«.

Naar man ser saa megen Elendighed samlet paa ét Sted, bliver man først rigtig klar over, i hvor høj Grad der trænges til store Hospitaler med Plads til de Tusinder af syge Mennesker, som burde plejes af kærlige Sygeplejersker og dygtige Læger. Men der er lange Udsigter. Nu forarmede jo Krigen Landet, som netop var ved at komme sig, saa der ikke bliver Raad til at bygge Hospitaler eller lignende foreløbig.

Festen kulminerede Klokken fem om Eftermiddagen, da »Den undergørende Helgeninde« paa en Baare og under en pragtfuld Baldakin blev baaret ud af Kirken og i Procession omkring hele Kirkepladsen. Alle Præsterne gik forrest, saa fulgte en Skare unge Piger i hvide Kjoler med tynde blaa Sjaler over Hovedet, saa de lignede Helgeninder, derefter kom Munkene og saa hele Folket, alt hvad

der kunde krybe og gaa var med — der antoges at være cirka fyrretyve Tusinde i denne Procession.

Nu var den lille Helgenindestatue befriet for sine Bur-
rer og Ugræsset, hendes lange — mærkværdigt nok lyse —
Haar var børstet, og hendes Guldsko var blanke.

Der faldt som en Befrielse over alle — Løfterne var op-
fyldt, man var blevet velsignet i den hellige Kirke, og man
havde drukket af den undergørende Kilde og fyldt Flasker
og Krukker med Kildens Vand for at bringe det hjem
til Venner og Slægtninge.

De fleste pakkede nu sammen for at begive sig hjem i
den friske, maanelyse Nat. Okserne blev spændt for Vog-
nene, og saa rullede de af Sted; Fodgængerne fordelte Byl-
terne imellem sig, dog saaledes at Mændene intet bar, me-
dens Kvinderne anbragte de store Bylter paa Hovedet og
ofte en lille Unge ridende paa den ene Hofte; med hele
denne Oppakning og med Cigaren i Munden gik Kvinden
nok saa tilfreds hen ad Vejen sammen med Faderen til sit
Barn, og hun følte sig ikke i mindste Maade forurettet
over, at hun skulde slæbe det hele, medens Manden, der
endda havde Sko paa, ingenting havde at bære. Saadan er
det nu engang og kan ikke være anderledes.

Rutebilerne kom og fyldtes og strøg forbi de langsom-
mere Køretøjer. Byen tømtes hurtigere, end den fyldtes,
kun de, som boede paa Hotellerne eller privat, og som fore-
trak at vente til den følgende Dag, naar Togene var min-
dre fyldte, blev om Natten.

Vi gik i den stille maanelyse Aften over det bløde Grøn-
svær, der som frodige Engdrag strækker sig omkring den
hellige Kilde. Vi satte os paa Murkanten, der er bygget
uden om den Hvælving, som er over selve Kilden. Over
Hvælvingen staar et stort Smedejernskors, og fra et Rør

i Muren strømmer det friske, krystalklare Kildevand frem. Ogsaa vi drak af Vandet, og det smagte godt. — Her i dette skønne Maaneskin var det svært at falde til Ro; Dagens mange Lyde og Indtryk fyldte endnu mit Sind og stemte det vemodigt; aa, hvor trænger dette skønne Lands Folk til Oplysning, Vejledning og Kærlighed.

KRIGEN ENDER

Endelig syntes de forskellige Stormagter her i Sydamerika, at det kunde være paa Tide, at denne forfærdelige Krig standsede, og de havde mere Held med sig, end den Delegation, der var blevet sendt herover fra Folkenes Forbund, og som holdt lange Forhandlinger baade i Bolivia og i Paraguay, og endog var oppe ved Fronten, for saa til sidst at rejse hjem igen med uforrettet Sag.

Særlig har den argentinske Regering Ære af, at Krigten holdt op, og at der blev Fred.

Den ellefte Juli 1935 forkyndtes Freden ved et øredøvende Spektakel fra Bomber, Sirener og alle Kirkeklokker blandet med Folkets Skrig. Det var ikke Jubel — det var Skrig fra Menneskehjertes, der alt for længe havde været indespærret i et Net af Angst og Smerte. Ikke ét Hjem — fattigt eller rigt — er der her i Byen, som ikke havde paarørende i Chaco. Tapre Slægtninge, som taalmodigt havde lidt og havde haft Angsten for de kære deroppe ved Fronten siddende i Brystet som en Sygdom. Ofte havde de været mange Maaneder i Uvished om deres Sønners Skæbne, ingen Breve var naaet frem, eller ogsaa havde de været stærkt forsinket, og saa havde den trofaste Mor gaaet dør

saa stille med sin Angst, men med et lille Haab i Baggrunden. Men nu, nu er der Fred! Maskingeværerne sender ikke mere deres Dødsserenader ud — Fjende mod Fjende — alle Vaaben er bragt til Tavshed, saa det er ikke til at undres over, at Jublen nærmest lød som Skrig.

En Jubelbølge smeltede hele Landet sammen i ét stort Hjerteslag, fattige og rige, Landets egne Børn og Udlændinge. Processioner af alt, hvad der kunde komme paa Benene, fyldte Gaderne — »Legion civil extranjera« sendte Bud efter unge Piger af alle Nationer, for at de kunde bære de seks og fyrre forskellige Flag i Processionen sammen med en Mængde paraguayske Faner.

Den to og tyvende August 1935 var den store Dag, da Paraguays forgudede General, Estigaribia med ti Tusinde Soldater holdt sit Indtog i Asuncion.

Lang Tid i Forvejen havde alt staaet i Forberedelsernes Tegn. Husfacader blev malede, de værste Huller i Gadens Brolægning blev gjort i Stand, Dameskrædderinderne havde travlt — alle skulde have nye Kjoler til Modtagelsen og de efterfølgende Festligheder. Triumfbuer rejstes, og de store Forretninger illuminerede deres Facader. Der var et Liv og en Bevægelse alle Vegne, som fødte Forventningens Glæde i Sindene.

Det var morsomt de sidste Dage før Festen at spadsere nede i Byen og se paa Travlheden og Færdselen; til daglig er her saa stille, for alle har god Tid i Paraguay, her er intet Jag. Kun naar noget Nyt optager Sindene, vaagner alle, og saa er der Spænding over Dagene; det føles som et forfriskende Bad.

Efter en efter paraguayske Forhold lang Kuldeperiode, havde vi igen varme, sollyse Dage, det forhøjede Glæden og Forventningen, for Generalen skulde helst modtages af

lyse og festklædte Folkeskarer; men Dagen før Festlighederne blev den høje blaa Himmel skyet... Nej, det var umuligt, at Vejret skulde blive ugunstigt, det var alt for urimeligt at tro, at Paraguay, dette sollyse Land, ikke skulde modtage den store Sejrherre med Sol og Sommer...

Byen fyldtes af Turister; fire store Dampere lagde ind i Havnen, om Dagen flagsmykkede, om Aftenen illumine-rede; Turisterne skulde bo om Bord de fire, fem Dage, Besøget varede; der var flest Uruguayere, men ogsaa mange Argentinerne; smaa uruguayiske og argentinske Haandflag spredtes i Tusindvis over Byen — Turisterne havde bragt dem med sig hertil.

Den en og tyvende om Aftenen gik vi en Tur ned i Byen for at se Prøveilluminationen og de pyntede Butikker. De paraguayiske Farver dominerede baade i Vinduesudstillingerne og i Illuminationen. Estigaribias Billede saas alle Vegne, selv i Emblemene, som alle bar paa Brystet.

Al Færdsel af Sporvogne og Biler var henlagt til Sidegaderne. Hovedgaden, den nyasfalterede Palma, var et bøl-gende Hav af Mennesker... Og saa pludselig slukkedes alle Lysene! Elektricitetsværket var sikkert blevet spændt for haardt for ved Illuminationen. Alt laa i rugende Mørke, kun nu og da kom et Lysskær fra en Bil, der susede forbi ovre i Sidegaderne. Man maatte gaa langsomt for ikke at støde paa Folk i den menneskefyldte Gade, men efterhaanden som Øjet vænnede sig til Mørket, skelnede man de mørke Silhouetter paa Gaden. Klokken var syv, og Forretningerne endnu ikke lukkede; ud i Mørket hørtes den skrattende Lyd af Jernskodder, som rullede ned; nogle Forretninger benyttede Mørket til at lukke, andre Forretninger tændte Stearinlys, ligesom Restaurationerne. Det saa saa sørgeligt ud med disse smaa, spæde Lyspletter hist

og her, men forbavsende var den Ro og Stilhed, som beherskede Folkemængden. I tyve Minutter rugede Mørket over den feststemte By, men saa kom Lyset lige saa pludseligt igen, og staaende Grupper af Turister, som, ukendte i Byen, havde foretrukket taalmodigt at afvente Lysets Komme, begyndte igen at spadserere.

Luften var fyldt med Summen af Stemmer og Fodtrin, der blandedes med Tonerne fra de mange Orkestre, som Restaurationerne havde fremskaffet nu til Festdagene — ellers er her ikke megen Musik i Gaden. Alt var saa muntert og feststemt, at man slet ikke havde Lyst til at gaa hjem. Endelig efter Søgen i flere Restauranter fandt vi os et Bord. Ikke et Ansigt i det overfyldte Lokale var os bekendt, det var udelukkende fremmede, der var kommet til Byen i Anledning af Festlighederne. — De indfødte Kvinder gik omkring og falbød de skønneste Nanduty-Arbejder, og Turisterne købte meget, til Trods for at Priserne var højere end til daglig, men naturligvis, den gode argentinske Peso giver god Købeevne her paa Pladsen, og i Sammenligning med Buenos Aires er alt saa umaadeligt billigt, saa hvorfor ikke benytte sig af Lejligheden til at købe...

Den to og tyvende August oprandt med en ikke særlig lovende Himmel, men man trøstede sig med, at det nok alligevel ikke blev Regn.

Triumftøget skulde sætte sig i Bevægelse ude fra Avenida Columbia, ikke langt fra Præsidentens Bolig, den elleve en halv Kilometer lange Opstilling af Tropper var ordnet paa Sidevejene. Klokkeren ni skulde Festlighederne begynde, men allerede ved syv-Tiden begyndte Folk at stille sig op paa Fortovene, og lidt senere fyldtes alle Palcos. Klokkeren lidt før otte stod vi paa vore Pladser paa

Legionens store Palco ved den største og smukkeste Triumfbue (en Imitation af den i Rom), bygget af »Legion civil extranjera«; stor og skinnende hvid strakte den sig over Gadekrydset Palma og Chile med Inskriptionen i forgyldte Bogstaver: »Salve Vencedores homenaje de Legation civil extranjera«. Triumfbuen var flagsmykket og rigt illumineret. Ved Soklen paa hver Side af Gaden var rejst to Palcos, en til højre og en til venstre for Soklen; paa disse fire Palcos stod fyrretyve unge hvidklædte Piger, hver bærende sin Nations Flag. Som to lange kompakte Baand stod Folkemasserne hele Byen igennem. Politiet red frem og tilbage for at holde Menneskemængden fra Kørebanen.

Der var en Spænding og Forventning overalt; paa de pyntede Balkoner stod Folk med Favnen fuld af Blomster, alle de hvidklædte unge Piger støttede Flaget med den ene Haand og havde Roser i den anden.

Præcis til Tiden kom Generalen langsomt ridende i Spidsen for sine Tropper. Jubelen strømmede som en Flodbølge mod ham: »Viva, viva nuestro General!« — alle klappe- de i Hænderne, og Blomsterne dryssede ned over ham og hans Hest. Rolig sad han dør og smilede til alle Sider, saa løftede han sine Øjne foran Triumfbuen og læste Inskriptionen, derefter bøjede han sit Hoved som Tak og red videre ind under Buen, hvor de fyrretyve Flag sænkede sig som en Hilsen, medens de unge Piger under Hurraraab kastede deres Roser ind over ham; det var lige ved at blive Estigaribias Hest for meget, den dansede under ham, saa han en Tid maatte koncentrere sig om at berolige den; saa smilede Generalen og vinkede med Haanden til de unge Piger og red videre. Dannebrog var der ogsaa, vore to store Døtre, som da var kommet hjem fra Danmark, bar det danske og det norske Flag.

Kun nogle faa Cuadras fra Legionens Triumfbue naaede Estigaribia Havnen, som var Maalet; dèr holdt en Bil og ventede paa ham, og i den kørte han ud til Præsidentens Bolig, hvor hans Hustru og Datter stod paa Balkonen sammen med Præsidentens Familie. Herfra saa Generalen dybt bevæget Resten af sine Tropper defilere forbi. — Da Estigaribias Hustru fra Præsidentens Balkon saa sin Mand ride forbi, skjulte hun Ansigtet i sine Hænder og hulkede af Bevægelse.

Paa Himlen trak de graa uldne Skyer tættere sammen og sendte en Byge ned over Byen; det blev dog kun til en lille Forskrækkelse, thi straks efter tittede Solen frem. Jubelen drønedes stadig ud over de tapre Soldater, og Blomsterregnen fortsattes, den sorte Asfalt lignede et Blomsterbed i en Have.

En Mængde Maskingeværer og Kanoner, taget fra Bolivianerne, førtes gennem Byen — Infanteri, Marine, Sanitetsvæsenet, Røde Kors-Sygeplejersker og katolske Præster — alt ialt en Prøve paa det, Landet har haft deroppe i Chaco. Og medens Tropperne defilerede gennem Byen, summede Flyvemaskiner gennem Luften, men der var for mange Aeroplaner, og et var helt nyt og gjorde sin Prøveflyvning — en skæbnesvanger Tur; den strøg mod en anden Maskine og mistede derved Halen, den anden mistede Propellerne, de gled ned ude paa Avenida Columbia, noget faldt ned i vor Landsmand Rasmussens Restaurationshave. En af Maskinerne strøg over den norske Konsuls Hus, men beskadigede dog ikke Taget, derimod pløjedes Jorden op i Quintaen, og Konsulen maatte hjælpe den bevidstløse Flyver ud. Han er nu død. Han havde overlevet Krigen, og dog krævede Krigen ham — paa Triumfdagen reves han bort. En bitter Draabe i Glædens Bæger!

Som om Himlen vilde begræde Landets unge Søn, sendte den atter en Byge ned over Byen, men trods Bygen blev vi staaende paa vore Pladser, der var ikke andet at gøre, saa sammenpakkede som vi stod. Jubelen formindskedes ikke — Flyverens Død lagde ingen Skygge over Glæden, ingen vidste det jo endnu. Kun min yngste lille Pige greb mig pludselig i Armen og sagde: »Mor! De stødte sammen, nu falder de!« — »Hvem?« spurgte jeg. »De to Flyvere,« svarede hun. — »Nej, nej, det gjorde de rigtignok ikke,« trøstede jeg hende. Men hun maa have set det ind mellem Husene. Vi andre var alt for optaget af at se paa de hjemvendende Soldater.

I næsten to Timer havde vi set ud over den lange Skare Tropper, og man begyndte at ønske, det var færdigt, for nu blev Bygerne til en stadig Regn, selv om det kun var Ruskregn, som ikke gennembløder. Endelig begyndte de bageste at gaa, og der blev Plads til at kante sig ud; lige som den sidste Camion var kørt forbi, naaede vi over til Bilen og fik lukket, just som Himlen for Alvor aabnede sine Sluser og sendte en stærk Regn ned over de tyndklædte Mennesker og den flagsmykkede By.

Alle Biler var prydet med Flag, vor havde tre smaa Silkeflag foran: det paraguayske, det argentinske og det danske. Da vi kørte hjem, saa vi, hvorledes Portaabninger, Døre- og Vinduesnicher var overfyldte af Folk, som søgte Læ mod Regnen.

Her i Asuncion er der næsten altid Solskin, derfor var det højst forunderligt, at det netop skulde regne denne Dag, eller er det maaske bedre at tage det som et Symbol paa kommende frugtbare Tider. I de tre Krigsaar har Landet været hjemsøgt af saa lange Tørkeperioder, at det menes, Tørken har kostet Landet her mere end Krigen.

Jeg ønsker at tage denne Regn som Løfte om gyldne Tider for dette fra Naturens Haand saa rigt velsignede Land, blot fra Menneskenes Side saa slet behandlet. Ligger ikke der de milevide Sletter og beder om at blive opdyrket?

Efter Middagen klarede det op, Solen kom frem, og Luften følte saa frisk og ren; Gaderne fyldtes atter med Mennesker, medens Festlighederne fortsattes de forskellige Steder, baade denne Dag og Dagene derefter.

Til Frokosten Dagen efter i Teatersalen, hvor det var et Privilegium at faa en Kuvert, var Feststemningen om muligt endnu mere intens. Musik, Taler og nationale Danse afløste hinanden paa Scenen til Ære for Generalen. Mest bevæget var dog det Øjeblik, da Estigaribia selv rejste sig for at tale, og Gang paa Gang maatte gøre lange Pauser for at blive Herre over sin Bevægelse, medens han enkelt og smukt takkede for den Tillid, man havde vist ham, for Modtagelsen og for denne Stund. — Som en Erindring fik jeg hans Autograf paa Menukortet.

General Estigaribia har været den stærke Kraft, der har reddet Paraguay, og med Dygtighed har han ført sine Tropper frem fra Sejr til Sejr. Selv er han saare beskeden, med enkle Livsvaner — han ryger ikke, drikker ikke, og deroppe i Chaco har han spist samme spartanske Kost som sine Soldater. Ofte har han været i Livsfare, fordi han færdedes blandt Soldaterne paa de udsatte Poster. Han har været den dygtige Hærfører, nu er hans Gerning for denne Gang sluttet, og ønskeligt er det, om lige saa dygtige Politikere nu fører Sagen videre og sikrer Paraguay Tryghed langs Grænserne.

Nu skal en Voldgift ordne Resten og afsætte Grænse-linierne i Chaco ... forhaabentlig til gensidig Tilfredshed for Bolivia og Paraguay.

Hvad er Krig egentlig? Medens Krigen raser, kan de stridende Parter ikke taale hinanden, blot Navnet paa den anden Nation føles som Væmmelse, og saa kommer Freden, og Repræsentanterne fra Bolivia og Paraguay falder hinanden om Halsen af Rørelse, medens den bolivianske og den paraguayske Præsidentfrue kysser hinanden og fotograferes sammen. — Oppe ved Fronten fester de to fjendtlige Hæres Soldater sammen, som om der aldrig havde været andet end god Forstaaelse imellem dem. — Og nu er Tropperne altsaa kommet ned til Asuncion igen.

Mange af de kristne indfødte unge Mænd, vi kendte, havde gjort hele Krigen med uden at blive saaret en eneste Gang, men i deres Hjerter havde Krigen sat sine dybe Spor. De havde oplevet de frygteligste Rædsler og havde følte det hæslige og vanærende i, at Menneske dræber Menneske.

Gid de atter snart maa finde den Ligevægt og Fred i Sindet, som trods alt har holdt dem oppe midt under Krigen Rædsler.

Ja, nu er der Fred, men lang Tid vil alligevel hengaa, førend alt er som tidligere.

SLUTNING

En Begivenhed, som vi længe med Glæde vil mindes, indtraf, da vi fik vore store Piger hjem efter tre Aars Ophold i Danmark. Aase kom Juleaftensdag 1932. Hun var blevet konfirmeret i April og længtes saa meget hjem til os, at vi besluttede at lade hende følge med en dansk Familie fra Eldorado herover.

Det var et stort Øjeblik, da jeg tog min voksne Datter i Favn — den Datter, jeg havde efterladt i Danmark som en lille, tynd Skolepige med korte Skørter. De første Velkomsthilsner blev udvekslet paa en Blanding af Dansk og Spansk, da vi samtidig maatte aabne hendes Kufferter for Toldeftersynet, men Tolderen forstod vist hurtigt, at her var en lille Pige kommet hjem til Far og Mor, for han lukkede selv Kufferterne for os. Og saa kørte vi hjem for at holde Jul.

Juleaften blev festlig. Vi fejrede den paa rigtig dansk Vis med pyntet Grantræ, mange Julegaver og stemningsfulde Julesalmer. Der blev varmt i Stuen af alle de straalende Lys, og vi aabnede derfor et Vindue, men maatte snart lukke det igen, thi ude paa Gaden standsede Folk og kikkede nysgerrigt ind til os. Nogle Dage senere for-

talte en fransk Herre og Dame mig, at de Juleaften var gaaet forbi vort Hjem og havde set Juletræet. De var blevet staaende og havde lyttet til Sangen, og Fruen havde faaet Taarer i Øjnene og sagt:

»Næste Aar vil vi ogsaa holde europæisk Jul, for naar *de* kan holde Jul her i Paraguay, saa maa vi ogsaa kunne det.«

Aase var Aftenens naturlige Midtpunkt. Mange var de Gaver, hun havde med fra Slægt og Venner i Danmark, og meget havde hun at fortælle om Opholdet i det gamle Land og om Hjemrejsen. Jeg havde egentlig ventet, at min store Pige vilde blive lidt skuffet over den varme Tropejul, nu hun havde vænnet sig til Sne og Is — men nej, hun bemærkede selv, da vi senere paa Aftenen drak hendes Velkomstskaal ved et festligt dækket Bord ude i Gaarden under det store Mangotræ, at saadan en lun stjernesaaet Himmel gav hende langt mere Julestemning end Kulde og Sne.

Aase havde aldrig rigtig slaaet Rod i Danmark, men bestandig længtes efter Hjemmet. Anderledes med vor næstældste Datter, Birgit, der vendte hjem den ottende Oktober 1933, netop den Dag, da den første velsignede Regn gjorde Ende paa vor syv Maaneders Tørkeperiode. Hun kom som det sprudlende Foraar med et Brus af Liv og Glæde omkring sig, en fuldstændig Modsætning til sin stille og rolige ældre Søster. Birgit kunde ikke rigtig undvære Danmarks skiftende Aarstider, Sommerens Cykelture og Vinterens Skøjtøløb og Kælkning. Men efterhaanden gled ogsaa hun ind i Hjemmets Atmosfære igen, og begge Piger fortsatte deres Skoleuddannelse paa det tyske Gymnasium her i Asuncion.

Denne rolige Hverdagstilværelse afbrydes imidlertid af

den lange Sommerferie, som jeg sammen med alle fem Børn i de sidste Aar har tilbragt paa vor Ejendom i Eldorado, hvor de to store Piger opfrisker gamle Minder og de tre mindste Børn gennemstrejfer Skovene til Hest og oplever spændende Eventyr.

Oprindelig var Ejendommen paa to Hundrede Hektar, men da Kontrakten med vor Kompagnon udløb, solgte vi det meste af Jorden til ham og beholdt selv kun otte og halvfjerds Hektar. Vi fik en Dansker, en af vore bedste Venner, til at blive vor Bestyrer, og lod bygge et nyt Hus, næsten ganske som det gamle, solidt og grundmuret og med alle de Møbler, vi for flere Aar siden havde faaet lavet af det store Træ, der stod paa vor Grund. Huset kaldte vi »Arnen« — men jeg vilde hellere have kaldt det »Refugio«, det vil sige Tilflugtssted, for jeg synes, det er trygt at vide, at vi i denne Verden, hvor alt er saa usikkert, har et Hjem paa egen Jord, omgivet af vor egen Yerbaplan tage — et Hjem, hvortil vi naar som helst kan flygte, og hvor vi og vore Børn altid kan faa det daglige Brød.

En herlig Plet er vor Ejendom. Især er der dejligt nede ved Aaen, hvor den risler hen over Stenformationer og danner et lille Vandfald, eller nede i de to store Grotter, hvor Kildevandet risler ud af Væggene, og hvor vi tænker paa at lave Svømmebassin. Eller paa Græsmarken, hvor to smaa Bække løber, og hvor flere Kilder springer frem.

Dette Hjem og vort Hjem her i Asuncion har vi ikke faaet som Foræring. De er skabt gennem tyve Aars haardt og trofast Arbejde. Mange Skuffelser har mødt os undervejs, men vort Motto har altid været det gamle Ord: Bed og arbejd!

Naar jeg nu ser tilbage paa mit Liv herovre, mindes jeg uvilkaarligt to smaa Billeder, som en Englænder i Buenos Aires havde hængende paa sit Kontor.

Det ene forestiller et solbeskinnet, tropisk Palmelandskab. I Forgrunden sidder en Europæer mageligt henslængt i en Liggestol, rygende, læsende, med forfriskende Drikke paa et Bord ved sin Side. Et Par Negre tilvifter ham Kølighed.

Nedenunder staar: »Som man tænkte sig det derude«.

Paa det andet Billede ser man et moderne Kontor, Chefen i Midten, omgivet af travle Kontorfolk, kimende Telefoner og klaprende Skrivemaskiner.

Derunder staar: »Som det blev derude«.

Disse to Billeder siger, hvad vi, som drog ud, alle kom til at opleve. Men selv om Virkeligheden ikke blev saa behagelig, som vi havde drømt om, blev den dog ikke mindre værdifuld. Jeg tror, at Begyndelsen i det fremmede er sværere for Kvinder end for Mænd. Men jeg fortryder dog ikke, at jeg blev en af de Kvinder, der drog ud til et Liv i Spænding og Slid i Stedet for at vælge en mere betrygget og rolig Tilværelse hjemme. For den, der har Vilje og Mod til at trodse Strabadserne, er det en herlig Gerning at skabe Hjem af næsten ingenting ude i Vildmarken, fjernt fra Civilisationens Bekvemmeligheder.

Men der skal Vilje til, hvis man vil sejre i det fremmede. Da min Mand som en og tyve aarig drog bort fra København, hvor han var født og opvokset, for ved sine egne Hænders Hjælp at skabe sig en Fremtid, lovede han sig selv, at Solen aldrig skulde se ham sovende. Det Løfte har han holdt. Og selv om Guldet ikke længere ligger paa Gader og Stræder herude, men maa vindes ved haardt og udholdende Slid, saa er det dog stadig muligt for den, der

har Vilje dertil, at skabe sig Vej. Hvad Livet ofte maatte nægte os af Bekvemmeligheder, det har det i fuldt Maal skænket os af rige, uforglemmelige Oplevelser. Den største Glæde, mine tyve Aar i Sydamerika har bragt mig, er den, at jeg fik Lov til at stifte Hjem og Familie. Vore Længslers Maal, det dejlige Hjem i Eldorados Skove, blev for os den skønneste Plet paa Jorden, *vort Eldorado.*

ELDORADO

handler om en ung Pige fra en Provinsby i Midtjylland, der midt i Krigsaarene rejste til Argentina for at gifte sig med sin Forlovede, som var rejst ud et Par Aar i Forvejen for at skabe sig en Eksistens.

Hun rejste ud med et lyst Sind, et stort Haab for Fremtiden og med en god aandelig Ballast, som der ogsaa blev Brug for derude i det fremmede.

Oluf Johansen har i sin Bog „Nybygger“ efter egne Erfaringer og Oplevelser skrevet om Mandens Arbejde og Kamp med Urskoven i Eldorado, men ikke særlig meget om Kvindens Indsats, om hendes Kamp og Arbejde for under primitive Forhold at skabe Hjem og Hygge for Mand og Børn.

I Bogen „Eldorado“ beskriver Nina Raben Engwald ud af egne Erfaringer et rigt Liv levet i Sydamerika, men ogsaa Vanskelighederne, der for hendes Vedkommende ikke er blevet mindre ved de mange Flytninger, som hendes Mands Arbejde har medført, det første Hjem var i Buenos Aires, saa Puerto Segundo i Misiones, derefter i La Pampas Urskov, hvor Hjemmet var en Jernbanevogn, saa atter Buenos Aires, igen til Misiones, denne Gang til Kolonien Eldorado, hvor de stadig ejer Hus og tilbringer deres Ferier, og hvor Oluf Johansen endnu bor, og nu de sidste 8 Aar i Asunción i Paraguay, hvor Familien har oplevet flere Revolutioner og Paraguays Krig med Bolivia. At have Hjem saa mange Steder under vidt forskellige Forhold har givet en Rigdom af Oplevelser.